

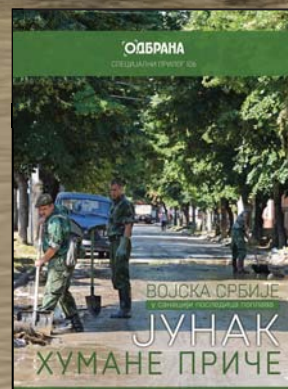
ОДБРАНА

Година X ■ Број 211 ■ 1. јул 2014. ■ цена 100 динара ■ 1,20 евра

Војска Србије на полигонима

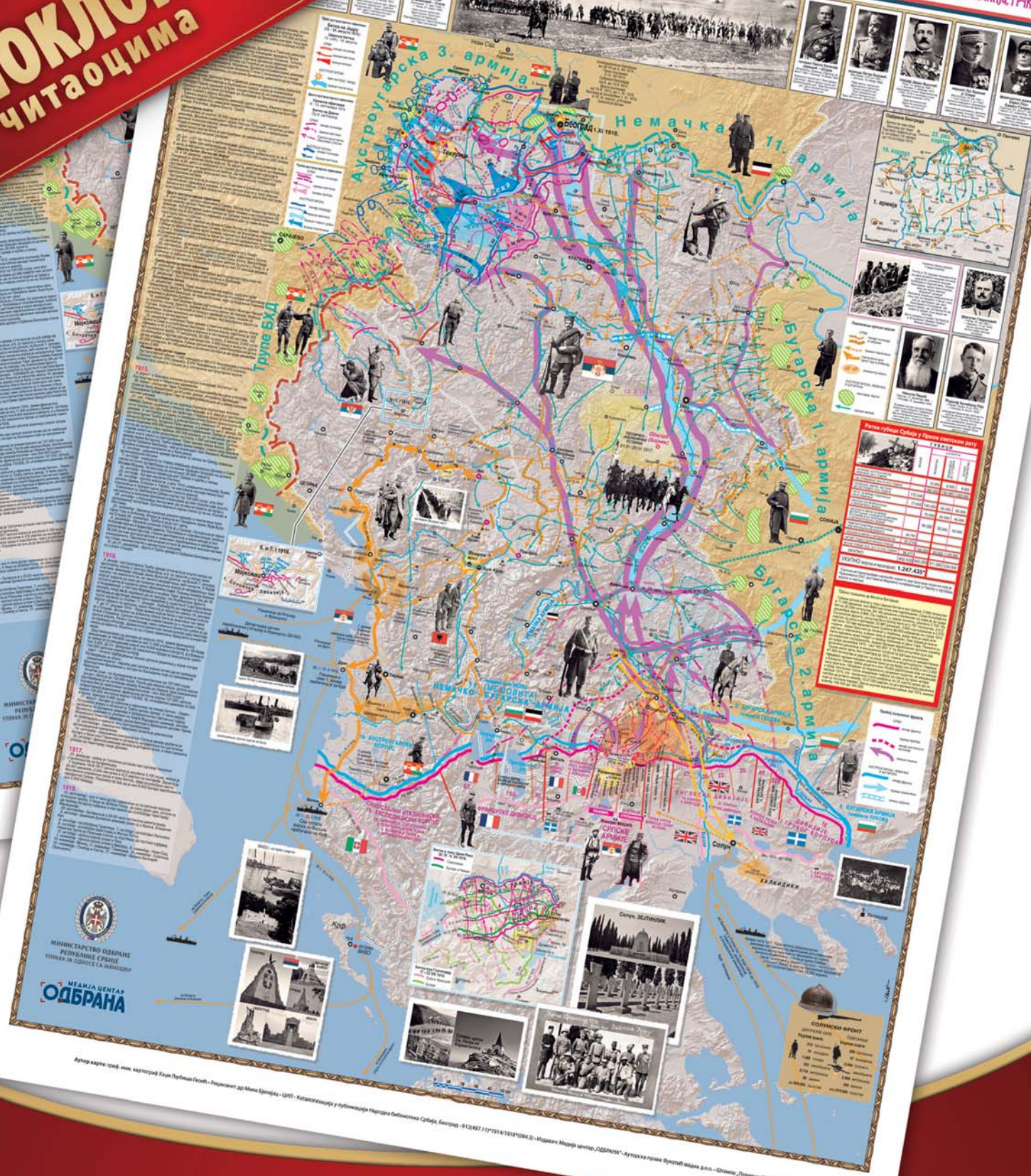
ПОУЗДАНА
СНАГА ОДБРАНЕ

**ПОКЛОН
ЧИТАОЦИМА**

СРПСКЕ ВОЈСКЕ

28. ЈУЛ 1914 – 3. НОВЕМБАР 1918
(СРБИЈА, АУСТРО-УГАРСКА,
ЦРНА ГОРА, АЛБАНИЈА, ГРЦИЈА)

У броју од 15. јула 2014. године поводом стогодишњице почетка Првог светског рата „ОДБРАНА“ вам поклања мапу

ПУТ СРПСКЕ ВОЈСКЕ У ПРВОМ СВЕТКОМ РАТУ

На мапи је дат приказ кретања српске војске од 28. јула 1914. до 3. новембра 1918. године са историјским прегледом борби вођених током Великог рата
Димензије: 60×88 cm

МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
УПРАВА ЗА ОДНОСЕ СА ЈАВНОШЋУ • МЕДИЈА ЦЕНТАР ОДБРАНА
ВОЈНИ АРХИВ • ВОЈНИ МУЗЕЈ • ИСТОРИЈСКИ АРХИВ ПОЖАРЕВАЦ

ИЗЛОЖБА • EXHIBITION

СРБИЈА У ВЕЛИКОМ РАТУ

SERBIA DURING THE GREAT WAR

ВЕЛИКА ГАЛЕРИЈА ДОМА ВОЈСКЕ СРБИЈЕ
Београд, Браће Југовића 19
2 – 26. ЈУЛ 2014.

„Одбрана“ наставља традицију „Рајника“, првог војног листа у Србији, који је изашао 24. јануара 1879.

Издавач

Медија центар „ОДБРАНА“
Београд, Браће Југовића 19
medijacentar@mod.gov.rs

Директор

Славољуб М. Марковић, потпуковник

Главни и одговорни уредник

мр Раденко Мутавцић

Заменик главног уредника

Владимир Почуч, потпуковник

Уредници

Мира Шведић, Душан Глишић, Славица Лужник

Новинари

Сања Анђелковић

Владимир Вјештић

Мирјана Крстовић, потпоручница

Биљана Миљић

Александар Петровић, капетан

Стални сарадници

Станислав Арсић, др Себастиан Балаш,

др Славиша Влацић, Милосав Ц. Ђорђевић,

др Милан Мијалковски, др Зоран Миладиновић,

др Миљан Милкић, Крман Милошевић,

Никола Остојић, Никола Оташ, Александар

Радић, Влада Ристић, Будимир М. Попадић

Дизајн и прелом

Енес Међедовић (ликовни уредник),

Станислава Струњаш, Марија Марић,

Слободан Михаиловић

(технички уредници)

Фотографија

Стефана Савић (уредница),

Горан Станковић, Душка Стефановић,

Јово Мамула, Даримир Банда (фоторепортери)

Језички редактор

мр Наташа Николић, Слађана Мирчевски

Коректор

Слађана Грба

Секретар редакције

Вера Бјеловук

Документација

Радован Поповић (фото-центар)

ТЕЛЕФОНИ

Директор 3241-258; 23-809

Главни и одговорни уредник 3241-257; 23-808

Секретар редакције 3201-809; 23-079

Прелом 3240-019; 23-583

Маркетинг 3241-026; 3201-765; 23-765

Претплата 3241-009; 3201-995; 23-995

ТЕЛЕФАКС 3241-363

АДРЕСА

11000 Београд, Браће Југовића 19

odbrana@mod.gov.rs

redakcija@odbrana.mod.gov.rs

www.odbrana.mod.gov.rs

Жиро-рачун

840-312849-56 МЦ „Одбрана“

Претплата

За припаднике МО и Војске Србије преко РСЦ месечно 160 динара. За претплатнике преко Поштанске штедионице месечно 180 динара.

Штампа „ПОЛИТИКА“ АД, Београд,
ISSN 1452-2160

Магазин излази сваког 1. и 15. у месецу

„Одбрана“ је члан
Европског удружења
војних новинара

БРОЈ 211

Припреме за тенковски
биатлон у Русији

Снимио Даримир БАНДА

САДРЖАЈ

■ ДОГАЂАЈИ

6 Министар Гашић у посети Аустрији

ИСКУСТВА ЗА БРЖИ ЕВРОПСКИ ПУТ

8 Посета премијерке Аленке Братушек

СЛОВЕНИЈА НАСТАВЉА ДА ПОМАЖЕ

12 Полагање војничке заклетве

КОРАК КА ВОЈНОЈ КАРИЈЕРИ

14 Семинар Атлантског савета Србије

**ОРУЖАНЕ СНАГЕ У
МУЛТИНАЦИОНАЛНИМ ОПЕРАЦИЈАМА**

■ ОДБРАНА

16 Вежба са бојевим гађањем Речне флотиле

ПЛАВИ ОДГОВОР

Речна флотила је на Тиси извела тактичку вежбу са бојевим гађањем „Плави одговор 2014“, у садејству са деловима Прве, Специјалне и 204. ваздухопловне бригаде

21 „Дипломац 2014“

ПРЕУЗИМАЊЕ ОДГОВОРНОСТИ

Циљ вежбе и једномесечног логоровања кадета завршне године на полигону „Пасуљанске ливаде“ био је њихово оспособљавање за извођење тактичке вежбе с бојевим гађањем и провера оспособљености за прве официрске дужности

Специјални
прилог

МЛАДОСТ
ЗА СЛОБODНУ БОСНУ

22 „Гром 2014“

ПРЕДНОСТ БРЗОГ РЕАГОВАЊА

Вежба у којој је учествовало више од 700 припадника Војске Србије, имала је за циљ унапређење способности командовања и ефикасне употребе снага за хитно реаговање у борбеној операцији

24 Припреме за Тенковски биатлон у Русији

ОДБРАНИТИ ЧАСТ СРПСКОГ ОКОПА

28 Војска Србије у мировним мисијама

НАЈВЕЋА СРПСКА РЕПРЕЗЕНТАЦИЈА

Војска Србије у мировним мисијама тренутно има 214 припадника. У шест мисија УН и две мисије ЕУ ангажоване су јединице, штабни официри и подофицири, војни посматрачи и медицински тимови

КУЛТУРА

38 Никола Кусовац, историчар уметности

СКРОМАН ЧОВЕК

Реч уредника

Војска Србије је бројним активностима током маја и јуна приказала своје способности у светри мисије. После изузетног ангажовања у одбрани од поплава и санирању последица, уследило је неколико сложених важби на копну, води и ваздуху, а у Либан је испраћена нова чета у мисију UNIFIL и више војних посматрача у друге мировне мисије.

Учинку војске у санацији последица недавних поплава, у овом броју посвећујемо специјални прилог, са прегледом ангажовања који показује заиста изванредан допринос у одбрани од водене стихије и ублажавању последица. Таква колективни подухват може да изведе само једна добро организована и опремљена снага, каква је Војска Србије, са хиљадама пожртвованих и изузетно мотивисаних припадника у жељи да помогну свом народу.

Војска Србије била је ангажована на око 50 локација у 12 округа широм Србије. Дневно је просечно ангажовано 858 припадника, а највише 17. маја – 3.034. Са угрожених подручја евакуисано је укупно 10.299 лица, од тога 3.442 хеликоптерима. Највише угрожених евакуисано је 17. маја – 4.999.

И после повлачења воде војска је остала на више локација, постављајући мостове, поправљајући путеве и санирајући клизишта. Велики посао урађен је у Обреновцу. Извршена је деконтаминација, очишћене јавне површине, опране улице, а уклоњено је укупно 17.185 тона кабастог отпада. На том задатку радило је више од 1.000 њених припадника. Формиране су и две лаке пољске болнице, а Дому здравља поклоњен је ултразвучни апарат, мобилни монитор и две стоматолошке столице.

Упоредо су вршене припреме за реализацију неколико сложених вежби. Најпре је Речна флотила на Тиси код Титела извела тактичку вежбу са бојевим гађањем „Плави одговор 2014“, у садејству са деловима Прве, Специјалне и 204. ваздухопловне бригаде.

На полигону „Пасуљанске ливаде“ изведена је вежба „Гром 2014“ на којој је више од 700 припадника Војске Србије приказало способности за ефикасну употребу снага за хитно реаговање у борбеној операцији.

Кадети и кадеткиње завршне године 135. класе Војне академије на тактичкој вежбу са бојевим гађањем „Дипломац 2014“ показали су спремност да, после завршних испита и велике септембарске свечаности испред Дома Народне скупштине, са првим звездицама на еполетима стану пред војнички строј.

А прву половину јула вежбове активности обележиће „Платинасти вук 2014“ у бази „Југ“, заједничка обука америчких marinaца и припадника оружаних снага Србије, Хрватске, Бугарске, Румуније и Азербејџана. ■

Раденко МУТАВЦИЋ

Министар Гашић у посети Аустрији

Искуства за бржи европски пут

Министар одбране Братислав Гашић посетио је 27. јуна Аустрију, где је разговарао са савезним министром одбране и спорта Гералдом Клугом. То је прва званична билатерална посета иностранству од ступања на дужност министра одбране. Он је пренео захвалност Владе Србије на несебичној помоћи Аустрије током катастрофалних поплава. Истакао је да су билатерални односи на највишем нивоу, свеобухватни и стабилни, најбољи у последњих сто година.

Обострано је констатовано да је сарадња у области одбране интензивна, а могућности унапређења су у областима обуке и усавршавања, АБХО и војне медицине.

Министар Гашић истакао је значај подршке Аустрије у остваривању једног од спољнополитичких приоритета Србије, приступању Европској унији и изнео очекивање да ће Аустрија и убудуће бити добар и поуздан партнер у процесу евроинтеграција, посебно у преношењу искуства у без-

бедносним и одбрамбеним аспектима прикључења Европској унији. Такође, Гашић је изнео и заинтересованост за аустријска искуства као неутралне земље из учешћа у мировним мисијама. Истакнут је и значај ангажовања припадника Оружаних снага Аустрије у саставу КФОР-а.

Аустријски министар Гералд Клуг нагласио је да сарадњу у области одбране не треба посматрати само билатерално, него кроз призму могућности за сарадњу на регионалном нивоу, коришћењем регионалних капацитета и ресурса.

На крају посете, као знак посебног уважавања, министар Гашић је присуствовао свечаној заклетви аустријских војника који служе војни рок.

Делегација Министарства одбране Србије посетила је и Војноисторијски музеј где је пре свих била у прилици да погледа поставку везану за обележавање стогодишњице од почетка Великог рата. ■

Донаторска конференција у Москви

На донаторској конференцији у Москви прикупљено је 298.000 евра и један ултразвучни апарат као помоћ Србији у санирању последица поплава. Министарство одбране Руске Федерације донирало је десет пумпи великог притиска, десет цистерни за воду, као и 250 термоса од 50 литара за воду.

После састанка министра одбране Братислава Гашића са руским привредницима, најављена је донација Косјерићу од 100.000 евра, као и изградња 17 кућа у Обреновцу или куповина намештаја и инвентара за све школе у тој београдској општини. Министар Гашић је у име Владе Србије захвалио на помоћи грађанима и руководству Русије, као и нашим грађанима који раде у тој земљи. У знак солидарности са Србијом послате су 53 тоне хуманитарне помоћи. ■

Састанак са шефом Мисије ОЕБС у Србији

Тема састанка министра одбране Братислава Гашића са шефом Мисије ОЕБС-а у Србији амбасадором Петером Буркхардом била је актуелна сарадња и предстојеће председавање Србије ОЕБС-ом у 2015. години. Србија је у јануару ушла у координационо тело, такозвану „Тројку“, коју сачињавају Украјина (која је председавала ОЕБС-ом 2013. године), Швајцарска (која председава ове године) и Србија, која се, према речима министра Гашића, обавезала да реализује све процесе започете током ове године, а већ је сачињен Заједнички план који обухвата војно-политичку димензију безбедности. ■

Задаци изасланика одбране

У разговору са официрима који ће преузети дужност изасланика одбране у Бразилу, Пољској, Анголи, Уједињеним Арапским Емиратима, Кини, Румунији, Алжиру и Хрватској, министар одбране Братислав Гашић нагласио је да посебно обратe пажњу на представљање капацитета Универзитета одбране, Војномедицинске академије, Центра за усавршавање кадрова АБХО, ремонтних завода и Центра за мировне операције. ■

Србија није заборављена

У одвојеним сусретима са амбасадорима САД, Норвешке, Белорусије и Азербејџана, министар одбране Братислав Гашић захвалио је на помоћи пруженој Србији током одбране од поплава и санацији последица

У разговору са амбасадором САД Мајклом Кирбијем, оцењено је да је војна сарадња и даље најразвијенији део укупних односа Србије и САД. Истакнут је и значај развоја и опремања базе „Југ“, која би од 2015. године требало да почне да ради у пуном капацитету, као Регионални међународни центар за обуку јединица за мултинационалне операције. Најављено је да ће следећи пројекат „Хуманитарне асистенције“ бити реализован у општини Бујановац, где ће припадници Војске Србије и Националне гарде Охаја реновирати једну предшколску установу и Школу за основно музичко образовање.

Министар Гашић је амбасадору Норвешке Нилсу Рагнару Камсвагу рекао да је лака пољска болница, коју је 2007. године Норвешка донирала Србији, била од велике користи грађанима Обреновца и нагласио да би од великог значаја била и помоћ у реализацији пројекта „Унапређење технолошке подршке електронског управљања документима у оквиру Министарства одбране и Војске Србије“, који је у овом тренутку од приоритетног значаја за реформу система одбране.

Унапређењу сарадње у области одбране била је једна од тема састанка министра Гашића и амбасадора Белорусије Владимира Чушева. Оцењено је да су односи две земље традиционално добри и пријатељски, а доказ за то је и узвратна посета председника Александра Лукашенка Србији.

Амбасадор Азербејџана Елдар Хасанов, у сусрету са министром Гашићем, нагласио је да ће Азербејџан наставити са изградњом чврстих политичких и економских односа са Србијом, коју сматра лидером у региону. На састанку је закључено да постоје изузетно велике могућности за унапређење сарадње у области одбране. ■

Посета премијерке Аленке Братушек

Словенија наставља да помаже

Током посете Обреновцу министар одбране Братислав Гашић упознао је словеначку премијерку Аленку Братушек са досадашњим активностима на санацији последица поплава и приоритетима чији је циљ нормализација живота и рада у тој београдској општини.

После обиласка Основне школе „Јован Јовановић Змај“, Дома здравља и главног канализационог колектора, министар Гашић захвалио је премијерки Словеније на посети и упутио апел не само влади те земље већ и свим пријатељима Србије да се не стане са прикупљањем помоћи.

– Тек нам предстоји велики посао на обнови града као и наше земље, како би се изградило све оно што је уништено протеклих месец и по дана. Велико хвала и војсци Словеније, јер сам тада током ноћи разговарао са словеначким министром одбране, а већ ујутру су упућене специјалне је-

динице са ресурсима који су нам у том тренутку били потребни – истакао је министар Гашић.

Премијерка Словеније Аленка Братушек рекла је да је Словенија помогла колико је могла.

– Управо смо донирали лекове и медицинска средства, а пратићемо ситуацију на терену и помоћи шта год буде потребно – потврдила је словеначка премијерка и додала да је сада најбитније успешно организовати донаторску конференцију „како би се људима што пре омогућио повратак у домове, што је први корак успешне обнове коју искрено желим“.

Министар Гашић рекао је да у Обреновцу има седамнаест кућа за рушење, а да од преко 11.000 угрожених објеката, око две стотине има напуклине које траже хитну санацију. ■

В. ВЈЕШТИЋ

Снимео Г. СТАНКОВИЋ

Министар одбране у јединицама Копнене војске

Подршка тенкистима

Током обиласка јединица Копнене војске, министар одбране Братислав Гашић, у пратњи начелника Генералштаба генерала Љубише Диковића, команданта Копнене војске генерал-потпуковника Александра Живковића и градоначелника Лесковца Горана Цветановића, обишао је тенкисте који се на самосталном аутоматизованом стрелишту „Међа“ припремају за учешће на „Тенковском биатлону“ у Русији.

– Видели смо спретност тенковских посада Војске Србије и очекујем да на такмичењу у Русији победимо – охрабрио је тенкисте министар Гашић. Он је најавио да ће бити урађен и бедем према селу Међа, у дужини од петсто метара и висине осам метара, како би се добио шири спектар активности на полигону.

Осам најбољих посада представљаће Војску Србије на тенковском биатлону у Русији, чији се финални део одржава од 4. до 8. августа на полигону „Алабино“ у московској области.

У наставку посете министар Гашић је обишао реновиране објекте у делу нишке касарне „Стеван Синђелић“ који су уништени у бомбардовању 1999. године. Командант Треће бригаде КоВ бригадни генерал Желимир Глишовић упознао је министра са радовима на реновирању техничке радионице, радионице телекомуникационих средстава, хангара и магацина у којима ће боравити припадници чете за одржавање 39. логистичког батаљона Треће бригаде.

На крају посете министар Гашић обишао је и Војнопливачки базен „Врежина“.

– Драго ми је што могу да саопштим да смо одлучили да деца погинулих припадника Војске, полиције и Жандармерије, рањени припадници Војске, ученици са Вуковим дипломама и студенти са просеком преко девет добију годишње карте за коришћење базена Војске Србије – рекао је министар Гашић.

Са представницима локалних самоуправа Ниша и Лесковца, министар Гашић разговарао је у вези реализације Мастер плана и добијања адекватне надокнаде за све што је уступљено у периоду од 2008. до 2012. године. ■

З. МИЛАДИНОВИЋ
Снимио С. ЋОРЂЕВИЋ

Снимио Д. БАНДА

Развојни планови „Првог партизана“

Након обиласка производних хала „Првог партизана“ у Ужицу, министар одбране Братислав Гашић изјавио је да је његова посета фабрици планирана од почетка мандата у оквиру обиласка свих шест фабрика наменске индустрије.

– „Први партизан“ је један од носилаца наменске индустрије у овом тренутку. Инвестиција од 30 милиона евра која треба да се реализује у наредних неколико година јако је битна и за „Први партизан“ и за град Ужице. Очекујемо да овде буде запослено нових 100, плус 100 радника, како се тај део инвестиције завршава – изјавио је министар Гашић.

Одговарајући на питање о предстојећем избору директора „Првог партизана“, Гашић је рекао да та одлука не зависи од Министарства него од позитивних законских прописа који уређују ту област. Свако ко може да гарантује да фабрика постиже резултате које држава од ње очекује и да радници примају редовно зараде, према речима Гашића, може да конкурише за место директора, а Надзорни одбор ће у складу са прописима донети одлуку о томе. ■

А. ПЕТРОВИЋ

Посета Војној академији

Министар одбране Братислав Гашић посетио је Војну академију где су му ректор Универзитета одбране генерал-потпуковник др Миодраг Јевтић и начелник Војне академије генерал-мајор др Младен Вуруна са сарадницима представили могућности, капацитете и образовни потенцијал Универзитета одбране, Војне академије и Војне гимназије.

Током посете министар Гашић посебно се интересовао за примену мера и процедура безбедности и заштите у току реализације практичних облика наставе, као и о начину усавршавања и оспособљавања кадета за прве официрске дужности.

Поводом две године од страдања кадета Милине Милетић и Филипа Милојевића, делегација Војне академије присуствовала је поменима у Горњем Милановцу и селу Трнава код Тополе. ■

С. АНЂЕЛКОВИЋ

ПОСЕТА ДЕЛЕГАЦИЈЕ ПАРЛАМЕНТАРНЕ СКУПШТИНЕ НАТО

Државни секретар Зоран Ђорђевић састао се са члановима делегације Поткомитета за трансатлантску безбедност и политику одбране Парламентарне скупштине НАТО коју је предводио Свере Мајрли представник Норвешке.

– Сарадња се већ једанаест година одвија успешно и веома интензивно кроз механизме Програма *Партнерство за мир*, који ове године обележава двадесет година постојања. Систем одбране Србије у потпуности је подложен цивилној, демократској и парламентарној контроли и у највећој могућој мери отворен ка јавности и институцијама цивилног друштва са којима остварује сарадњу у великом броју активности – нагласио је државни секретар Ђорђевић указујући на заокружену правну регулативу у области одбране. ■

КОНФЕРЕНЦИЈА О ЖЕНАМА У СЕКТОРИМА ОДБРАНЕ И БЕЗБЕДНОСТИ

На почетку дводневне регионалне конференције „Жене у униформи – јачање позиције жена у секторима одбране и безбедности“, коју је организовао Фонд социјалне и демократске иницијативе – ФОСДИ, државни секретар Зоран Ђорђевић информисао је присутне о резултатима примене Националног акционог плана за спровођење Резолуције СБУН 1325 „Жене, мир, безбедност“ (НАП) у Србији.

– Увођењем родне перспективе у реформу система одбране, Србија потврђује да активно доприноси процесима изградње мира, стабилности и безбедности на националном нивоу, у региону и свету – рекао је Ђорђевић и изразио наду да ће резултати скупа допринети размени искустава и бољем сагледавању положаја и улоге жена у униформи у Србији.

Присутнима су се обратили и председница Фонда социјалне и демократске иницијативе Наташе Милојевић, народна посланица и чланица Женске парламентарне мреже Дубравка Филиповски и председник Одбора за мањинска и људска права и равноправност полова у Скупштини Србије Мехо Омеровић.

На конференцији је приказан и документарни филм о женама у Војсци и полицији Србије, који је емитован на ТВ Војводина и постављен на интернет страници Министарства одбране. ■

С. А.

ВЕСТИ

>>> АМБАСАДОРКА Арапске Републике Египта Менха Марус Бахум у пратњи војног аташеа пуковника Ахмета Абд Ел Фатах Алија посетила је Војномедицинску академију. ■

>>> СТРАНИ војни представници акредитовани у Србији посетили су Ваздухопловни завод „Мома Станојловић“ у Батајници, Војну академију и Музеј југословенског ратног ваздухопловства у Сурчину. ■

>>> ИНСПЕКЦИЈСКИ тим Босне и Херцеговине обавио је инспекцију контроле наоружања у касарни у Бачкој Тополи, у складу са Дејтонским мировним споразумом. ■

>>> У РАДУ четвородневне радионице „Модели трошкова као подршка планирању“, коју је организовао Сектор за буџет и финансије Министарства одбране, учествовало је 20 полазника финансијске службе. Циљ радионице је унапређивање везе између планирања буџета и стратегијских планова како би се осигурало коришћење ресурса са циљем достизања одређених могућности националне безбедности. ■

>>> РАДИОНИЦА „Системски инжењеринг, тестирање и евалуирање средстава наоружања и војне опреме током процеса одбрамбених набавки“ одржана је у организацији Управе за одбрамбене технологије. ■

>>> СЕКТОР за материјалне ресурсе у сарадњи са Сектором за политичка питања и безбедносну политику НАТО-а и Женевским центром за демократску контролу оружаних снага организовао је радионицу о интегритету у ангажовању спољних ресурса и јавно-приватном партнерству, на којој су учествовали представници Србије, Јерменије, Украјине, Молдавије, Босне и Херцеговине, Црне Горе и Норвешке. ■

>>> ПРЕДСТАВНИЦИ Војне контроле квалитета Сектора за материјалне ресурсе и осталих сектора Министарства одбране имали су три излагања на Међународној конвенцији о квалитету – JUSK ICQ 2014 која је одржана на Машинском факултету у Београду. ■

>>> ПОЛАГАЊЕМ венаца у комплексу чешко-словачког војног гробља у Крагујевца традиционално су одржане српско-словачке комеморативне свечаности у знак сећања на стрељане Словаке и Чехе у том граду, 1918. године. У последњој години Првог светског рата избила је побуна војника 71. аустро-угарског тренчинског пешадијског пука у коме је било највише Словака, а нешто мање Чеха. Због таквог чина суђено им је преким судом, а затим су на Становљанским пољима и стрељани 21. јуна 1918. године. ■

Састанак начелника Генералштаба и команданта КФОР

На састанку начелника Генералштаба Војске Србије генерала Љубише Диковића и команданта КФОР-а генерал-мајора Салватореа Фарине, 13. јуна у бази „Југ“, разговарано је о досадашњој и будућој сарадњи Војске Србије и КФОР-а у складу са Војнотехничким споразумом.

Главна тема разговора биле су заједничке активности Војске Србије и КФОР-а на обезбеђењу административне линије, које се предузимају ради спречавања илегалних активности.

Истог дана на фудбалском терену базе „Југ“ одиграна је пријатељска фудбалска утакмица између тимова Војске Србије и КФОР-а. Екипу Војске Србије чинили су припадници Четврте бригаде, док су у екипи КФОР-а наступали припадници оружаних снага Италије и Словеније из састава Мултинационалне групе „Исток“. Утакмица је завршена резултатом 3:1 у корист тима Војске Србије. ■

Генерал Диковић на Стратегијској војној конференцији за партнере

Начелник Генералштаба генерал Љубиша Диковић учествовао је на Стратегијској војној конференцији за партнере, која је 18. јуна одржана у Софији. То је најважнија војна конференција на којој се разматрају питања трансформације и будућих изазова за земље чланице НАТО и Програма *Партнерство за мир*, као и узајамне потребе и очекивања ових земаља.

Тема овогодишње конференције била је „Заједнички војни интереси: усмереност на задатак, интероперабилност и спремност за операције“.

Током боравка у Софији, генерал Диковић положио је венац на Српском војничком гробљу у том граду, где су покопани посмртни остаци српских ратника палих у балканским ратовима и војника умрлих у заробљеништву у току Великог рата. ■

Посета команданта SEEBRIG

Начелник Генералштаба Војске Србије генерал Љубиша Диковић састао се са командантом Бригаде Југоисточне Европе (SEEBRIG) бригадним генералом Хаканом Егером. На састанку је било речи о активностима Војске Србије у недавним поплавама у Србији и резултатима конференцију SEDM која је одржана у Београду. У фокусу сусрета били су различити модалитети за конкретно ангажовање Бригаде Југоисточне Европе, с циљем њеног ефикаснијег деловања. ■

Обележен Дан службе ВОЈ и 126. бригаде ВОЈИН

11

На свечаности у касарни на Бањици поводом 18. јуна – Дана службе ваздушног осматрања и јављања и 126. бригаде ВОЈИН, командант Ваздухопловства и ПВО генерал-мајор Ранко Живак подсетио је да су први подаци о служби ваздушног осматрања и јављања дуги готово један век, колико је прошло од формирања 12 сталних сигналних станица у рејонима Дринске, Тимочке и Комбиноване дивизије.

– После неколико фаза у развоју службе ВОЈ, године изазова још увек нису иза нас. Опремање новим радарским системима за извршавање даноноћног осматрања ваздушног простора изнад државне територије наше земље је наш тежишни задатак. Нови радарски системи у спрези са вишенаменским борбеним авионима треба наше небо да учине ведријим и сигурнијим – рекао је генерал Живак.

Командант 126. бригаде ВОЈИН пуковник Предраг Ђорђевић нагласио је да ће наредне године бити обележен велики јубилеј, 100 година ваздушног осматрања и јављања, а достојно обележавање јубилеја дуг је и према генерацијама које су свој радни век провеле у јединицама, али и према генерацијама које долазе.

Поводом празника делегацију службе примио је заменик начелника Генералштаба генерал-потпуковник Јовица Драганић.

Након свечаности положени су венци на спомен-обележје којим ова јединица чува успомену на двојицу припадника, потпоручнике Синишу Радића и Жељка Савичића, погинуле током НАТО агресије 1999. године. ■

Д. ГЛИШИЋ

Обука резервиста

Уновопазарској касарни „Рифат Бурџевић Тршо“ изведена је обука резервног састава 28. механизованог батаљона Друге бригаде Копнене војске. Двонедељна обука одвијала се на полигону „Војничке ливаде“ код Новог Пазара, стрелишту „Зимовник“ надомак Рашке и тенковском стрелишту „Орешац“ у близини Вршца.

Механизовани батаљон из Сремске Митровице највећи део обуке резервног састава извело је на наоружању и борбеним возилима уз извршење гађања на аутоматском тенковском стрелишту Орешац.

Резервисти 36. тенковског батаљона Треће бригаде Копнене војске обуку су извели у нишкој касарни „Мија Станимировић“. ■

Полагање војничке заклетве

Корак ка војној каријери

Током обуке сазреваћете као људи и као војници, а након свих успешно савладаних садржаја предвиђених програмом обуке, добићете сертификате и могућност да конкуришете за запослење у Војсци Србије – истакао је министар Братислав Гашић на свечаности у Сомбору.

Војници на добровољном служењу војног рока генерације „јун 2014“, професионални војници и кандидати за професионалне војнике положили су 20. јуна свечану заклетву у Првом центру за обуку у Сомбору и у касарнама „Војвода Петар Бојовић“ у Лесковцу и „Војвода Живојин Мишић“ у Ваљеву.

Свечаности полагања заклетве у Сомбору, поред родитеља и родбине војника, присуствовали су министар

одбране Братислав Гашић и командант Команде за обуку генерал-мајор Ђокица Петровић, председници скупштина градова Сомбора и Апатина и представници цркве, просветних, привредних, бораčkih и других установа и организација.

Честитајући војницима положену заклетву, министар Гашић им је поручио да опредељење за добровољно служење војног рока доказује част, одважност и спремност да се служи узвишеном циљу, безбедности и угледу Србије.

– За неке од вас добровољно служење војног рока је први корак ка професионалној војној каријери. Током обуке сазреваћете као људи и као војници, а након свих успешно савладаних садржаја предвиђених програмом обуке, добићете сертификате и могућност да конкуришете за запослење у Војсци Србије – рекао је министар одбране истичући да све што војска ради има један циљ, јачање одбрамбених способности и једну сврху, добробит Србије.

Овогодишњи строј војника на добровољном служењу војног рока „јун

2014“ у Сомбору чинио је 141 војник, од којих је девет девојака. Заједно с њима, заклетву су први пут полагање и кандидаткиње за професионалне војнике из свих јединица Војске Србије.

У касарни „Петар Бојовић“ у Лесковцу заклетву пред старешинама, родитељима и пријатељима, положило је 152 војника на добровољном служењу војног рока и професионалних војника. Полагање заклетве честитали су им начелник Генералштаба Војске Србије генерал Љубиша Диковић и државни секретар Зоран Ђорђевић.

Генерал Диковић је истакао да је веза народа и војске искушавана током бурне историје и никада није раскидана.

– Зато је Србија поносна на своју војску, на војничку традицију и на све војнике, а посебно на оне младиће и девојке који својом вољом долазе да служе војни рок – рекао је генерал Диковић.

У касарни „Војвода Живојин Мишић“ у Ваљеву полагање заклетве војницима су честитали заменик начелника Генералштаба генерал-потпуковник Јовица Драганић и помоћник министра одбране за људске ресурсе Милош Јанковић. Војничку заклетву у тој касарни положило је 143 војника, међу којима је 14 девојака.

Генерал Драганић је истакао да су се војници, положивши заклетву, сврстали међу оне који отаџбину носе у срцу, спремни да се за њу боре, да је бране и одбране, храбро, часно, непоколебљиво, војнички.

Обука војника на добровољном служењу војног рока траје три месеца, од чега се први део, у трајању од месец и по дана реализује у центрима за основну индивидуалну обуку. ■

Душан ГЛИШИЋ

Снимили Душка СТЕФАНОВИЋ и Горан СТАНКОВИЋ

ВЕСТИ

13

>>> НАЧЕЛНИК Генералштаба генерал Љубиша Диковић обишао је припаднике Војске Србије који помажу општини Крупањ у отклањању последица великих поплава. Инжињерци Треће бригаде санарају клизишта и одрона, поправљају путеве и уређују речна корита. ■

>>> У ОРГАНИЗАЦИЈИ Завичајног удружења „Михаило Петровић“ из Влакче и Удружења пензионисаних војних летача и падобранаца Србије из Земунa, а уз подршку Команде ВиПВО Војске Србије, 204. ваздухопловне бригаде и Музеја ЈРВ, у селу Влакча подно Рудника обележено је 130 година од рођења првог српског војног пилота и прве ваздухопловне жртве наше војне авијације наредника српске војске Михаила Петровића. ■

>>> ДВАНАЕСТИ пут припадници Речне флотиле и радници Железница Србије, чланови хуманитарног друштва “Костадин Веселиновић Коста” добровољно су дали крв. Сто четрдесет и пет радника Железница Србије из многих градова у Србији и седамдесет девет припадника Речне флотиле и овога пута учествовали су у овој хуманитарној акцији. ■

>>> ЦЕНТАР за обуку Копнене војске и 3. Центар за обуку организовали су акцију „Војни лекар на селу“ у селима деспотовачке и црнотравске општине, Липовица и Рупље. ■

>>> ВОЈНИ лекари Друге бригаде спровели су акцију „Војни лекар на селу“ у селу Раваница, недалеко од Краљева. ■

>>> НА ПЕТРОВАРАДИНСКОЈ тврђави одржан је тринаести по реду фестивал „Baby Exit“, на коме су се деца, њиховим родитељима и бројним посетиоцима представили и припадници Прве бригаде и Речне флотиле. ■

>>> ЋАЦИ Основне школе „Јован Поповић“ из Крагујевца, посетили су аеродром у Лађевцима и 98. ваздухопловну бригаду, где су се дружили са припадницима јединице и обишли спомен-обележје страдалим ваздухопловцима. ■

>>> ПЕДЕСЕТАК малишана из вртића „Плави чуперак“ из Сремске Каменице посетило је припаднике Речне флотиле у новосадској касарни „Александар Берић“. ■

>>> УЧЕНИКЕ основних и средњих школа из Раче угостила је 250. ракетна бригада за противваздухопловна дејства. Осим спомен-собе, ђаци су обишли и ватрени положај ракетне батерије у Зуцама, где су пратили рад на систему „нева“. Дружење је завршено заједничком посетом Музеју југословенског ратног ваздухопловства у Сурчину. ■

Семинар Атлантског савета Србије Оружане снаге у мултинационалним операцијама

Задачи савремених оружаних снага у мултинационалним операцијама, тема је дводневног семинара који је у Ковачици организовао Атлантски савет Србије. Скуп је намењен представницима медија из Србије и региона ради бољег упознавања са актуелним безбедносним изазовима у свету.

Првог дана семинара, о актуелним безбедносним темама говорили су представник Амбасаде САД, Грант Морроу, бригадир генерал Луђо Бата, шеф НАТО војне канцеларије за везу са Србијом, представник ОЕБС-а на Косову Алваро Бале-строс и пуковник Методиј Хаџи-Јанев, професор Војне академије у Скопљу.

Други дан семинара отворио је пуковник Саша Стефановић, помоћник команданта за планирање и подршку Здружене оперативне команде Војске Србије, који је говорио о задацима савремених оружаних снага у борби против тероризма, актуелизујући појам ирегуларног ратовања и асиметричних оружаних сукоба.

Потпуковник Владан Милосављевић говорио је о развоју Центра за обуку за мултинационалне операције у бази „Југ“ и о вежби „Платинасти вук“, која се одржава почетком јула. На вежби ће учествовати амерички маринци и припадника оружаних снага Србије, Хрватске, Бугарске, Румуније и Азербејџана.

Потпуковник Оливер Роне, војни изасланик Француске, говорио је учесницима семинара о француским искуствима из мисије у Малију.

Пуковник Петар Бошковић, начелник Управе за односе са јавношћу изложио је најважније чињенице о кризном комуницирању у информисању јавности. Он је посебно апострофи-

рао организационе и друге промене у тој области до којих је у Војсци Србије дошло од догађаја на Топчидеру 2004. године до данас, које су значајно унапредиле односе са јавношћу Министарства одбране, „због којих је Војска Србије данас институција с највећим поверењем међу грађанима Србије“.

– Што се тиче друштвених мрежа, Фејсбука, Твитера и Јутјуба ушли смо храбро, иако пионирски у то, јер основа тих својеврсних нових медија није информативна већ доминантно је чини размена и интерактивност, и ми томе идемо у сусрет – рекао је пуковник Бошковић и најавио даљи развој веб новинарства и веб телевизије и још веће присуство на друштвеним мрежама.

Пуковник Миливоје Пајовић, начелник Центра за мировне операције, представио је улогу и задатке тог састава и говорио о ангажовању припадника Војске Србије у мултинационалним операцијама. Посебну димензију излагању дала су директна укључења српских мировњака са неколико локација који су приближили задатке и пренели своје утиске са терена. Пуковник Пајовић је представио актуелне академске и оперативне модуле и направио пресек ангажовања наших припадника у мировним мисијама.

Стручни скуп је завршен предавањем др Данета Субошића о несмртном наоружању и примени у мировним операцијама.

Пре доласка у Ковачицу за представнике медија организована је посета Специјалној антитерористичкој јединици МУП-а, у бази „13. мај“ у Батајници. ■

В. ВЈЕШТИЋ
Снимио И. САЛИНГЕР

ВЕСТИ

>>> ЗАМЕНИК начелника Генералштаба генерал-мајор Јовица Драганић разговарао је са официрима који одлазе у мултинационалне операције Унмил и Аталанта. Мајори Душан Дробац, Бошко Шербечија и Саша Денић и капетан Марко Гордић обављаће дужности војних посматрача у мултинационалној операцији УН Унмил у Либерiji, а капетан Јеврем Радовановић биће штабни официр у Оперативној команди операције Аталанта у Нортвуду код Лондона. ■

>>> ОТПРАВНИК послова Републике Србије у Бејруту Александар Ристић посетио је припаднике контингента Војске Србије ангазоване у мултинационалној операцији Уједињених нација UNIFIL у Либану, који су му уручили новчану помоћ у износу од 4.349,00 америчких долара за угрожене у поплавама у нашој земљи, коју су прикупили припадници овог и претходног контингента. ■

>>> У ЦЕНТРУ за мировне операције завршен је Међународни курс за штабне официре у мултинационалним операцијама – MSOC 2014, који Центар организује у сарадњи са предавачима из Центра за обуку за операције подршке миру из Сарајева. Курс су похађала 22 слушаоца из Министарства одбране и Војске Србије и један припадник оружаних снага САД. ■

>>> ДЕСЕТИ међународни основни курс помоћи и заштите од хемијског оружја одржан је у Центру за усавршавање кадрова АБХО у Крушевцу. Петодневни курс окупио је 17 учесника из 14 земаља потписница „Конвенције о забрани употребе хемијског оружја“. ■

>>> НА САСТАНКУ подкомитета за војну медицину Србије и Алжира разматрани су досадашњи резултати сарадње и теме од интереса за обе стране у будућој сарадњи. Чланове подкомитета примио је бригадни генерал проф. др Зоран Поповић. ■

Меморијална регата „Зоран Радосављевић“

На Дунаву и Сави у Београду, 14. и 15. јуна одржана је 16. меморијална регата „Зоран Радосављевић“ у знак сећања на једриличара, pilota, мајора Зорана Радосављевића, припадника 127. ловачке авијацијске ескадриле „Витезови“, који је положио живот у одбрани отаџбине 27. марта 1999. током сукоба са вишеструко бројнијим и опремљенијим агресором.

На Дунаву, од старта регате код Земунског кеја, до циља на Ушћу, надметало се 19 посада једрилица у класама „микро“ и „крсташ“. У марини на обали Саве такмичило се 44 дечака и девојчица до 14 година у класи „оптимист“.

У класи „крсташ“ прво место припало је посади брода „Имеџин“, а у „микро“ класи најбољи резултат остварила је посада брода „Микротонер“.

Организатори регате су Друштво „Зоран Радосављевић“, Једриличарски клуб Земун и Министарство одбране.

Меморијална једриличарска регата „Зоран Радосављевић“, први пут одржана је у Херцег Новом, 13. септембра 1999. године, а од маја 2007. организује се у Београду. ■

И. САЛИНГЕР

Официри на Светој Гори

Група официра Војске Србије – полазника 57. класе Генералштабног усавршавања Школе националне одбране, са начелником класе пуковником Марком Зеленовићем, од 7. до 9. јуна ове године, на празник Свете Тројице, посетила је Свету српску царску лавру манастир Хиландар на Светој Гори Атонској.

Официри су поклоничко путовање у славну задужбину Немањића реализовали пред завршетак школовања и пријем високих и одговорних дужности у систему одбране. Братство највеће српске светиње дочекало је госте са љубављу и посебним уважавањем. Официри су учествовали у свим богослужењима која су у дане једног од 12 великих хришћанских празника била врло свечана, а по благослову духовника путовања војног свештеника Војне академије Немање Петровића, сви су се након духовних припрема кроз пост, молитву и исповест, причестили у оба дана боравка у манастиру.

Радост догађаја употпуњена је чињеницом да је у исто време манастир Хиландар посетио и игуман манастира Високи Дечани архимандрит Сава (Јањић) који је благословио официре, чиме је симболично потврђена нераскидива веза између Војске Србије, манастира Хиландара и Аутономне покрајине Косова и Метохије као духовне колевке српства.

Официри су под сводовима славне задужбине светих предака и пред многобројним хиландарским светињама, фрескама светих ратника и заставом цара Душана, добили благослов и духовно ојачање за даље служење отаџбини Србији. ■

С. К.

ВЕСТИ

>>> ПОВОДОМ стогодишњице од почетка Првог светског рата, музејски саветник др Душица Бојић одржала је предавање о српском цивилном становништву у Првом светском рату у Дому Војске у Новом Саду. >>>

>>> НА ИЗБОРНОЈ седници Скупштине Удружења војних пензионера Србије анализиран је рад у протекле четири године, назначени правци даљег деловања и изабрано ново руководство. Мандат од четири године једногласно је дат досадашњем председнику Љубомиру Драгању и потпредседнику Светомиру Обренчевићу. ■

одбрана

Вежба с бојевим гађањем Речне флотиле

Плави одговор

Речна флотила је, од 8. до 11. јуна, у ширем рејону Титела, извела тактичку вежбу с бојевим гађањем „Плави одговор 2014”. У садејству са деловима Прве, Специјалне и 204. ваздухопловне бригаде изведен је речни десант, заједничка обука припадника речних, копнених и ваздухопловних јединица Војске Србије

Враним јутарњим сатима првог дана вежбе, на новосадској обали Дунава, понтонирци су с беспрекорном прецизношћу од осам пловних чланака формирали две скеле, укупне носивости 160 тона. На њих су укрцани амфибијски транспортери, алуминијумски десантни чамци, средства и опрема. На одредиште, удаљено 60 километара, скеле су пловиле уз блиску бродску заштиту речног миноловца 1. речног одреда. Истовремено, из београдског сидришта, са пловидбом је отпочео пловни састав Групе патролних бродова 2. речног одреда.

На ушћу Тисе у Дунав, које представља готово идеално место за запречавање постављањем подводних мина, на сцену су ступили ронилачки тимови. Први је, претраживањем дна ушћа, открио лежећу мину. Уследило је чишћење дна и разминирање употребом експлозива. И посада једног од речних миноловаца, у непосредној близини пловне маршруте, уочила је сидрену мину. У реку су спуштене миноловке са уређајима за сечење сидреног ланца мине, која је, по израњању, уништена прецизном ватром бродске артиљерије. Уследио је пролаз и другог речног миноловца, који је извршио противминско дејство акустичном миноловком и додатно осигурао пролаз осталим пловним објектима пловних борбених група.

За осигурање безбедног упловљења бродова и скела у очекујући рејон, противмински ронилачки тим, користећи сонар, детаљно је претражио део дна реке Тисе. По упловљавању следиле су заузимање позиција, маскирање пловних средстава, организовање подводних противдиверзантских дејстава бродова и против диверзантска дејства ронилачког тима, те део планираних сложених диверзантских дејстава.

У команди вежбе до у детаље је разрађиван план дејства Тактичке групе Речне флотиле и садејствујућих снага у операцији одбране унутрашњих пловних путева, остваривањем

ВИСОК СТЕПЕН ОБУЧЕНОСТИ

Министар одбране Братислав Гашић и начелник Генералштаба генерал Љубиша Диковић присуствовали су завршном делу тактичке вежбе са бојним гађањем Речне флотиле и садејствујућих снага „Плави одговор 2014“ у Тителу.

Министар Гашић је истакао да је приказан висок степен оперативне способности Војске Србије.

– Видели смо велики део способности наше војске и демантујем све који кажу да Војска Србије није материјално и технички опремљена. Мени је велико задовољство да припадници наше војске показују висок степен обучености, а ова вежба је један од показатеља да се улаже у

наоружање и опрему. Честитам им на овако перфектно изведеној вежби. Идемо даље у модернизацију и Речне флотиле и В и ПВО – рекао је министар Гашић.

Командант Речне флотиле пуковник Андрија Андрић рекао је да су јединице Војске Србије у сваком тренутку спремне на извршење задатака.

– Били смо претходних недеља у Обреновцу, Шапцу и у осталим местима где је то било потребно. Овде смо реализовали задатке из прве мисије Војске Србије, а то је одбрана од оружаног угрожавања. Циљ речног десанта је потпуно испуњен – рекао је пуковник Андрић.

Снимио Будимир ПОПАДИЋ

Снимио Радован ПОПОВИЋ

ватрене подршке снагама Копнене војске и формирањем десантних и скелских места преласка. Другог дана вежбе, нишанције на бродском наоружању уведени су у борбену ситуацију. Они су двадесетмилиметарским

привавионским топовима, бацачима граната и митраљезима реализовали припремна и испитна бродска артиљеријска гађања са воде циљева на води и копну.

Налетом и имитацијом дејства ловачко-бомбардерске авијације из састава 204. ваздухопловне бригаде и остваривањем концентрисане ватрене подршке самоходне артиљерије, подржан делом бродске артиље-

Тактичка вежба пешадијске чете Прве бригаде

Ново искуство

На тактичкој вежби с бојевим гађањем Речне флотиле, изведене у ширем рејону Титела под називом „Плави одговор 2014“, пешадијска чета 11. пешадијског батаљона Прве бригаде извела је вежбу на води и копну.

Припадници пешадијске чете, под командом капетана Владимира Божовића, на задатак ка реци Тиси кренули су под окриљем јутарњег сумрака. Први пут изводе тактичку вежбу пешадијске чете у нападу с насилним преласком реке. Ишчекивање у пошумљеном делу обале прекинула

је команда за укрцавање првог таласа десанта. У десетак алуминијумских чамаца, подржани дејством авијације и бродске артиљерије, кренули су преко воде.

За тили час нашли су се на другој страни отварајући ватру по непријатељу који се повлачио. По потискивању непријатеља и стварању мостобрана, креће и други талас десанта. Овога пута део пешадијске чете превози се амфибијским транспортерима и десантно јуришним чамцима Речне флотиле. Када се овладало предњим крајем непријатељеве од-

бране, наставком борбе по дубини кренуо је и трећи талас десанта, у коме су скелама понтонираца превезена моторна возила и покретна средства неопходна за продужење борбених дејстава.

Иако је расквашено, блатњаво и готово мочварно, приобаље Тисе у многоме отежавало кретање и дејство пешадијске чете, за изузетно стручно обучен, физички и психички припремљен састав није било несавладивих препрека.

По речима капетана Божовића, војници и два најмлађа командира војвода, потпоручници Марко Ђукановић и Иван Милетић, до сада се практично нису сусретали са оваквим амбијентом на вежбама, па је тај сегмент обуке за њих потпуно ново и веома значајно професионално војничко и командирско искуство, за које баш и немају често прилику.

ЗАЈЕДНИЧКО АНГАЖОВАЊЕ

На вежби „Плави одговор 2014“ ангажовани су: из Речне флотиле – команда са командном и четом за логистику, два речна одреда и два понтонирска батаљона; из Прве бригаде – део команде и 1. пешадијска чета; затим тим речних диверзаната Специјалне бригаде и две паре ловачко-бомбардерских авиона типа „галеб Г-4“ из састава 204. ваздухопловне бригаде В и ПВО. Учествовало је укупно 450 припадника из ових састава, 14 разних типова бродова, речних миноловаца, речних патролних, десантно-јуришних и десантних чамаца, четири авиона, амфибијски транспортери, скеле, реморкери и транспортна и теренска возила.

рије са воде, ради обмањивања непријатеља, ка делу обале кренуо је лажни речни десант. После тога, на за непријатеља неочекиваном месту, синхронизовано са заглушујућом бродском артиљеријском ватреном

Снимио Радован ПОПОВИЋ

припремом и подршком, у напад је кренула пешадија из састава 1. бригаде, превожена у два десантно-јуришна и шест десантних алуминијумских чамаца, као први талас речног десанта.

Након борби за мостобран и успостављања десантне основице, у борбу је, овога пута уз коришћење амфибијских транспортера, уведен и други талас речног десанта. По потискивању непријате-

Према речима бригадног генерала Стојана Батинића, команданта Прве бригаде, осећај дејства на реци изузетно је и ново искуство за пешадинце.

– Вођење борбених дејстава која захтевају прелазак реке, посебно насилан, превоженом стрељачких одељења, водова и средстава подршке пловним средствима, представља далеко сложенију ситуацију од оних на копну. Садејство, интеграција обуке и вежби са Речном флотилом, авијацијом, речним диверзантима, деловима специјалне бригаде, за нас представља прави изазов, у коме се пешадинац сусреће не само са копном, као простором за извођење борбених дејстава, већ и приобаљем и задацима савлађивања реке, освајања оностране обале и изузетно тешких борби ради успостављања мостобрана – објашњава генерал Батинић. ■

Снимио Радован ПОПОВИЋ

Снимио Радован ПОПОВИЋ

РАДОСТ ПОРУЧНИКА МЛАДЕНОВИЋА

Радосну вест да је постао отац поручник Марко Младеновић, командант речног миноловца 335 Речне флотиле, дочекао је на вежби „Плави одговор“ на Тиси. Када је кренуо на вежбу шалио се са супругом Иваном: „Потруди се и не рађај, ни случајно, до четвртка, до краја вежбе и мог повратка.“

Али, на дан извођења вежбе, 11. јуна, рано ујутру Ивана је морала у новосадско породилиште „Бетанија“. И док је поручник Младеновић, са својом посадом тактичким радњама и ватром топова са речног миноловца подржавао извођење речног десанта, супруга Ивана донела је на свет ћеркицу.

Десетак минута након сигнала за завршетак вежбе Марку је зазвонио мобилни. Из породилишта су му јављали да је постао отац мале Нађе и да је супруга добро поднела порођај. Узбуђен, саопштио је радосну вест посади брода. А они, придржавајући се традиције, старог морнаричког обичаја када се члану посаде брода на испловљењу роди дете, зграбили су свог команданта и са палубе брода, уз одушевљење и повике честитања са околних бродова, бацили га у Тису.

„Сва срећа да вода није било хладна“, каже Марко. Бродски мотори су се још хладили, а по њега у Тител дошао је кум, па су кренули у породилиште.

Док је на монитору гледао малу Нађу, радости, срећи и по којој командантској сузи радосници поносног оца, у још вежбовној униформи М10, није било краја.

ља, скеламa понтонира допремљена су и искрцана покретна сред-

ства неопходна у подршци ангажоване пешадијске јединице при

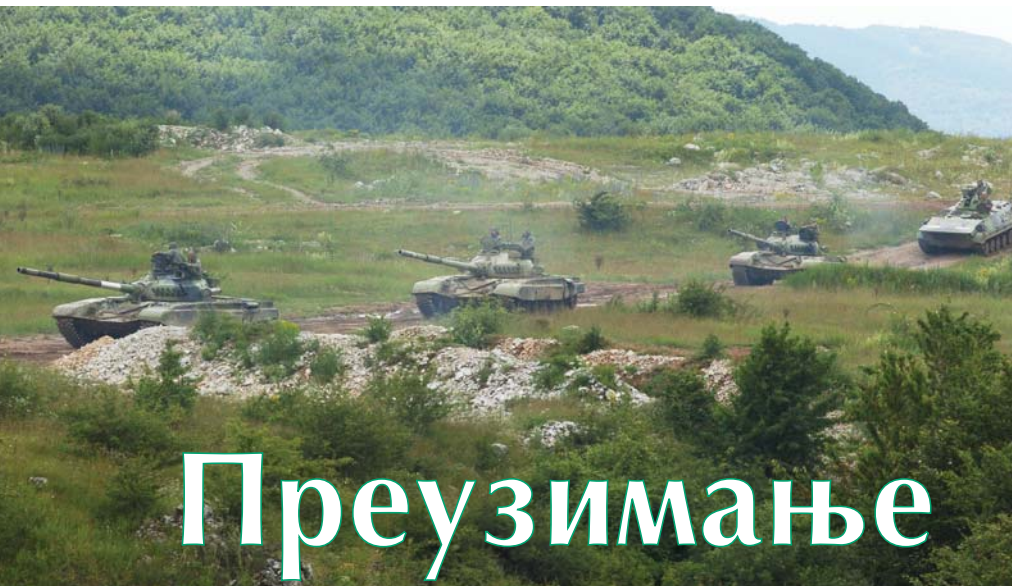
даљој успешној експлоатацији напада.

Тако је неутралисањем и уништењем снага непријатеља у угроженом делу пловног пута, организовањем одбране значајних хидротехничких објеката и уз предузета противминска дејства, успостављена сигурна пловидба на одређеном делу унутрашњих пловних путева, што је био крајњи циљ вежбе „Плави одговор 2014“. ■

Будимир М. ПОПАДИЋ

ИНТЕГРАЦИЈА ОБУКЕ

Истовремено извођење тактичких вежби пловних, понтонирских, амфибијских и ронилачких јединица, предузето транспортовање скеламa дела средстава воденим путем, обједињавање садржаја дејства јединица Речне флотиле, Прве, Специјалне и Ваздухопловне бригаде и њихово усаглашено заједничко извођење током вежбе, показало је како оваквим начином планирања, организовања и извођења истовремених вежбовних активности више јединица као једне целине, поред садржајније и захтевније динамике примерене евентуалним, стварним, условима борбеног ангажовања, могу бити остварене и знатне уштеде.

Преузимање ОДГОВОРНОСТИ

Циљ вежбе и једномесечног логоровања кадета завршне године на полигону „Пасуљанске ливаде“ био је њихово практично оспособљавање за извођење тактичке вежбе с бојевим гађањем и провера оспособљености за прве официрске дужности

На интервидовском полигону „Пасуљанске ливаде“ кадети и кадеткиње завршне године 135. класе Војне академије успешно су извели дводелну тактичку вежбу са бојевим гађањем „Дипломац 2014“. Извођењу вежбе присуствовали су помоћник министра одбране за људске ресурсе Милош Јанковић, командант Копнене војске генерал-потпуковник Александар Живковић и начелник Војне академије генерал-мајор Младен Вуруна.

Циљ вежбе и једномесечног логоровања кадета завршне године модула пешадије, оклопних јединица, инжињерије и телекомуникација на полигону „Пасуљанске ливаде“ био је њихово практично оспособљавање за ефикасно и квалитетно планирање, организовање и извођење тактичких вежби с бојевим гађањем, провера нивоа стечених знања и оспособљености за прве официрске дужности и увежбавање и примена мера безбед-

ности и заштите у току реализације вежбе.

Према речима пуковника Дејана Ранђеловића, руководиоца вежбе, „Дипломац 2014“ је по обиму и садржају нешто другачији од досадашњих. На првој радној тачки изведен је приказ рода везе на успостављању и одржавању покретног телекомуникационог центра, потом су будући ко-

мандири вода и нишанције приказали рад тенковског вода на припреми за марш и борбу. Приказани су и поступци механизованог одељења борбеног возила пешадије, по добијању одговарајуће команде.

Најатрактивнији део вежбе „Дипломац 2014“ посвећен је реализацији јединствене тактичке вежбе бојевог гађања. Сценаријом је предвиђен напад непријатеља јачине механизованог батаљона и његово уништавање после ефикасне одбране и напада тенковског вода, позваног у подршку нападнутом стрељачком воду.

Један од тежишних задатака кадета 135. класе током вежбе био је приказ међусобне комуникације командира вода и одељења. Током активности, успешно је демонстрирано садејство пешадијских и оклопних јединица на неутралисању непријатеља.

ПРЕД ОЗБИЉНИМ ЗАДАЦИМА

Честитајући кадетима и кадеткињама успешну реализацију вежбе начелник Војне академије генерал-мајор Младен Вуруна поручио је да је вежба врхунац њиховог школовања у Војној академији и практична провера знања будућих официра.

– Озбиљни задаци вас очекују већ за два месеца у јединицама наше Војске, у којим ћете показати све вештине и знања стечена током школовања и приказана током вежби – рекао је генерал Вуруна и појаснио да то значи извршавање добијених задатака, уз истовремено чување људи и поверене технике.

Кадете завршне године свих студијских програма Војне академије, после данашње вежбе, очекују испити и завршетак дипломског рада, а средином септембра, испред Народне скупштине Србије, биће свечано промовисани у чин потпоручника Војске Србије. ■

Д. ГЛИШИЋ

Снимила Д. СТЕФАНОВИЋ

„Гром 2014“

Предност брзог реаговања

Вежба у којој је учествовало више од 700 припадника Војске Србије, имала је за циљ да унапреди способност командовања и способност ефикасне употребе снага за хитно реаговање у извршењу задатака здружених снага у борбеној операцији

Тактичка вежба са бојним гађањем снага за хитно реаговање Војске Србије „Гром 2014“ успешно је изведена 21. јуна на Интервидовском полигону „Пасуљанске ливаде“. Вежби је присуствовао начелник Генералштаба генерал Љубиша Диковић са сарадницима, државни секретар Зоран Ћорђевић и помоћник министра за буџет и финансије Србислав Цвејић.

Једну од најсложенијих вежбених активности које Војска спроводи током ове године организовала је Здружена оперативна команда, а у њој су учествовале јединице из састава Копнене војске, Ваздухопловства и противваздухопловне одбране и Команде за обуку, са укупно пет ваздухоплова, шест ракетних и радарских система, 11 борбених возила, 80 моторних возила и разним врстама колективног наоружања.

Динамички део вежбе обухватио је девет тактичких ситуација у којима су у садејству ангажоване снаге Специјалне бригаде, 204. и 98. ваздухопловне бригаде, 250. ракетне бригаде ПВД и 126. бригаде ВОЈИН и других јединица.

Генерал Диковић оценио је вежбу као успешну и нагласио да су снаге за хитно реаговање најбоље што Војска Србије има у погледу обучености, опремљености и командовања.

Посматрачи су имали прилику да погледају и тактичко-технички збор на коме је приказано наоружање и опрема које су јединице употребљавале у вежби.

Снаге за хитно реаговање су професионалне, врхунски оспособљене јединице високог степена развијености, намењене за заштиту ваздушног простора, противтерористичка, противпобуњеничка, диверзантска и противдиверзантска дејства. Задатке могу извршавати самостално и у садејству са јединицама МУП-а и међународним снагама. ■

Александар ПЕТРОВИЋ
Снимио Горан СТАНКОВИЋ

Припреме за тенковски биатлон у Русији

Одбранити част српског оклопа

У борби тенкова „цев у цев“ о животу или смрти одлучују секунде. Сваки члан посаде у рукама држи судбину друге двојице и своју сопствену. Осмотрити бојиште, уочити циљ, довести борбено возило на прави ватрени положај, измерити даљину, изабрати оружје и врсту пројектила, нанишанити, опалити први... Бити бржи од непријатеља, бити спретнији, одлучнији, једини је начин да се преживи и победи. Једна грешка било кога од чланова посаде и већ следећег тренутка њихов тенк може бити уништен.

Најбољи тенкисти Војске Србије на полигону „Међа“ код Ниша више од месец дана интензивно се припремају за предстојећи Тенковски биатлон у Руској Федерацији. Мало је прилика, сем рата, када оклопњаци имају прилику да покажу шта знају и одмере се са колегама из других земаља. Прилику да се покаже у рату, наравно, нико не прижељкује, али незванично светско првенство припадника тенковских јединица јесте прилика која се не пропушта.

Искусни тенкисти пуковник Жељко Кузмановић и потпуковник Горан Марковић задужени су да одаберу и увежбају најбоље од најбољих и са њима изађу „на црту“ најобученијим посадама света. Од првобитно 12 одабраних трочланих посада, после прве фазе обуке, издвојено је девет. Тих двадесет седам момака из себе и из машина на којима раде извлаче и постижу оно што ни сами нису знали да је могуће.

ПОЛИГОН

Савладавање препрека, брза возња тенка, гађање из сваког наоружања и „паклени“ тест физичке спремности увежбавају се на полигонима који су на „Међи“ специјално уређени за ту намену по угледу на оне у Русији. ■

Александар ПЕТРОВИЋ
Снимио Даримио БАНДА

Провера прецизности

На аеродрому Батајница изведена су тренажна гађања циљева у ваздушном простору и контролно-тренажна гађања артиљеријско-ракетних јединица за противваздухопловна дејства малог домета Копнене војске и Ваздухопловства и противваздухопловне одбране.

Учествовало је око око 250 припадника артиљеријско-ракетних дивизиона из гарнизона Врање, Краљево, Ниш, Београд и Нови Сад.

После извршених контролно-тренажних гађања, бојева гађања циљева у ваздушном простору обавиће се на интервидовском полигону „Пасуљанске ливаде“.

Нови прописи у области саобраћаја

Пуковник др Жељко Ранковић, шеф Одсека за саобраћај и транспорт Управе за општу логику, на инструктажи о примени нових прописа у области саобраћаја и транспорта у Министарству одбране и Војсци Србије, истакао је да је циљ скупа информисање о обавезама и процедурама које проистичу из два подзаконска акта, Правилника о безбедности војних учесника у саобраћају на путевима и Правилника о транспорту опасног терета у Министарству одбране и Војсци Србије.

Доношењем тих аката нормативно-правно заокружена је и дефинисана област везана за сегменте саобраћаја у систему одбране.

Ваздухопловци на аеромитингу у Данској

27

Делегација Ваздухопловства и ПВО, коју је предводио командант генерал-мајор Ранко Живак, учествовала је на аеромитингу у Данској. Посада авиона АН-26 представила је овај авион на статичком делу аеромитинга, који је видело преко 120.000 посетилаца у највећој данској авиобази Каруп.

У сусрету генерала Живака са командантом данског Краљевског ваздухопловства генерал-мајором Хенриком Робое Дамом разговарано је о новим пројектима, а у разговорима са командантима ваздухопловства Велике Британије, Белгије, Холандије, Шведске, Пољске, Чешке и Америчког ваздухопловства у Европи (USAFE) разматране су могућности даље сарадње.

Поред домаћина, на аеромитингу је учествовало 11 земаља, а приказано је више од 100 ваздухоплова као и бројна техничка средства, системи и опрема.

У шесточасовном летачком програму наступило је 30 авиона и 11 хеликоптера.

Такмичење возача и ауто-механичара

Милорад Вујић, цивилно лице из Централне логистичке базе, победник је овогодишњег Такмичења возача и ауто-механичара Београда у појединачном пласману ауто-механичара.

Екипно, представници Војске Србије пласирали су се на пето место, а прва три припала су тимовима Саобраћајног предузећа „Ласта“ и Градског саобраћајног предузећа „Београд“.

Војска Србије у мировним мисијама

Највећа српска

Војска Србије у мировним мисијама тренутно има 214 припадника. У шест мисија УН и две мисије ЕУ ангажоване су јединице, штабни официри и подофицири, војни посматрачи и медицински тимови.

Пише

пуковник мр Миливоје Пајовић

У центру пажње ових дана је мисија UNIFIL у Либану у којој је извршена ротација пешадијске чете. Јединица из 3. бригаде Копнене војске, која се тамо налазила шест месеци, замењена је новим снагама, и то пешадијском четом из састава 2. бригаде.

Крајем марта, на Кипру, где је ангажован један пешадијски вод, завршена је замена контингента и вод из 4. бригаде успешно извршава мисију.

У мисије у Африци послали смо нове медицинске екипе. Тамо наши лекари и медицински техничари успешно извршавају своје обавезе. У Киншаси, престоници Конга, шесточлани тим за медицинску евакуацију ваздушним путем, замењен је по 22. пут, а на аеродрому у Могадишу, главном граду Сомалије, налази се српска медицинска екипа која је задужена за медицинско збрињавање чланова мисије ЕУ.

Спрема се и други тим из Специјалне бригаде за мисију Аталанта, за заштиту бродова у Индијском океану, а замењени су и војни посматрачи у

репрезентација

Киџар

УСПРАВНО!

Највећи део персонала Центра за мировне операције чине официри који су били на дужности-ма војних посматрача у Африци и штабних официра у Либану. Они су прошли добру обуку и поседују драгоцену концентрисано интернационално искуство и добро знање енглеског језика. Поред тога, бирани су као најбољи у својим јединицама за долазак у ЦМО. Често се у шали, на ходницима Центра поздрављамо узвиком „Усправно“, мислећи на став и држање којим треба представљати Војску Србије у иностранству, што је и прва обавеза дефинисана у *Закону о учешћу у мировним мисијама!*

Али тако је било и претходних дана када су се сви припадници ЦМО добровољно јавили за трећу мисију притекавши у помоћ за одбрану Шапца. Тада смо уз поздрав „Усправно“ гледали увис у насип којим је требало наткрилити таласе љутите Саве. И ту су став и држање свих наших војника били усправни. И победили, заједно са нашим војницима у свих осам мисија који су самоиницијативно прикупили новчану помоћ за најугроженије.

Демократска Република Конго (MONUSCO)

Мултинационална операција УН у ДР Конго (MONUSCO) успостављена је новембра 1999. године, у складу с поглављима VI и VII Повеље ОУН, а на основу Резолуције Савета безбедности УН број 1279. од 7. марта 2003. године.

Војска Србије у MONUSCO учествује од 7. марта 2003. године с једним санитарским тимом за евакуацију ваздушним путем (АМЕТ), а од 29. јула 2010. године контингент је увећан за два припадника штабне групе.

АМЕТ у свом саставу има два лекара и четири медицинска техничара, који образују два подтима за санитарску евакуацију ваздушним путем и базирани су у Киншаси.

Либериа (UNMIL)

Мултинационална операција УН у Либериа (UNMIL) установљена је након потписивања мировног споразума у Акри, у Гани и доношења Резолуције Савета безбедности УН 1509 од 19. септембра 2003. године, с мандатом у складу с поглављима VI и VII Повеље ОУН.

Војска Србије у UNMIL учествује од 10. децембра 2003. године, када су два војна посматрача упућена у мисију. Број ангажованих војних посматрача 9. марта 2004. године повећан је на три, а 19. маја 2004. године на шест.

Када је почело смањење броја ангажованих припадника снага УН у Либериа, број војних посматрача из Војске Србије смањен је на четири, 14. марта 2009. године. Замена војних посматрача врши се након истека мандата од годину дана. Поред припадника Војске Србије у UNMIL учествују и припадници МУП Србије. Тежиште рада војних посматрача је на имплементацији мандата мировне мисије и обављању редовних задатака патролирања.

Либерија

УЧЕШЋЕ У ЗАВРШЕНИМ МУЛТИНАЦИОНАЛНИМ ОПЕРАЦИЈАМА

31

Припадници Војске Србије учествовали су у три мировне мисије УН које су успешно окончане. У мултинационалној операцији УН у Источном Тимору (UNMISET) од 2002. до 2005. укупно је било ангажовано пет припадника Министарства одбране и Војске Србије. Било је то и прво ангажовање у мировним операцијама после поновног пријема у Организацију Уједињених нација.

У мултинационалној операцији УН у Бурундију (ONUB) Министарство одбране и Војска Србије учествовали су са укупно три припадника од 2004. до 2006. године.

У мисији УН MINURCAT у Чаду и Централноафричкој Републици учествовали смо 2009. и 2010. године и у три ротације имали укупно 41 припадника Министарства одбране и Војске Србије. У прве две ротације медицински тимови били су у саставу норвешког контингента, док је трећи медицински тим био ангажован самостално у оквиру пољске болнице Уједињених нација.

Обала Слоноваче (UNOCI)

Мултинационална операција УН у Обали Слоноваче (UNOCI) установљена је Резолуцијом Савета безбедности УН 1528, усвојеном 27. фебруара 2004. године, а на основу процене СБ УН да ситуација у Обали Слоноваче представља континуирану претњу светском миру и безбедности у региону. Мандат мултинационалне операције успостављен је у складу с поглављима VI и VII Повеље ОУН.

Војска Србије у UNOCI учествује од 1. маја 2004. године, с три војна посматрача. Тежиште рада војних посматрача је на имплементацији мировног процеса и мандата мултинационалне операције и обављању редовних задатака патролирања.

Кипар (UNFICYP)

Мултинационална операција УН у Републици Кипар (UNFICYP) успостављена је 4. марта 1964. године усвајањем Резолуције број 186 од стране Савета безбедности УН, којом се саветује успостављање мировних снага УН на Кипру. Снаге су постале оперативне након 27. марта 1964. године.

Војска Србије у UNFICYP учествује са једним штабним официром, два војна посматрача (MOLO официр и SCAMLO официр), шест чланова патроле и 37 припадника пешадијског вода, у оквиру словачко-мађарског контингента.

Либерији и Обали Слоноваче. Тако уз Међународни дан мировних снага УН, који смо на пригодан начин обележили 29. маја, настављамо са успесима, изнова помињући рекордну 2013. годину у којој је у мисије упућен исти број војника као и у претходних десет година.

И ова, 2014. година, најављује нове рекорде. Најновија понуда јесте захтев УН земљама контрибуторима снага за слање санитарских снага за Лаку пољску болницу у Централноафричкој Републици. Војска Србије разматра овај захтев и понуду Уједињених нација и већ су припремљени предлози варијанти нашег ангажовања који треба да буду представљени Народној скупштини. Посланици ће оценити користи и добит које се учешћем у овој мисији могу остварити. Исто важи и за мисију у Малију. Србија је још крајем прошле године понудила одређене снаге, али до сада није било потребе за њиховим ангажовањем, јер су те позиције заузеле водеће нације у мисији. Ради се о тимовима за обуку и медицинским тимовима.

Изградња мира

Одлуке државних органа о учешћу у мултинационалним операцијама спроводи Центар за мировне операције Војске Србије. Операције очувања, одржавања и изградње мира у

МУЛТИНАЦИОНАЛНЕ ОПЕРАЦИЈЕ У КОЈИМА УЧЕСТВУЈУ ПРИПАДНИЦИ ВОЈСКЕ СРБИЈЕ

Мисија	БРОЈ ЛИЦА	САСТАВ
КОНГО — MONUSCO	8	Штабна група и санитарски тим за евакуацију ваздушним путем
ЛИБЕРИЈА — UNMIL	4	Војни посматрачи
ОБАЛА СЛО НОВАЧЕ — UNOCI	3	Војни посматрачи
КИПАР — UNFICYP	46	Штабни официри, војни посматрачи, чланови патроле и припадници пешадијског вода
ЛИБАН — UNIFIL	143	Штабни официри и припадници пешадијске чете
БЛИСКИ ИСТОК — UNTSO	1	Војни посматрач
УГАНДА — EUTM Somalia	5	Шеф санитарске службе и санитарски тим
EU NAVFOR Somalia — Operation Atalanta	4	Штабна група у команди снага и на броду
УКУПНО	214	

свету, које зовемо мировним, део су мултинационалних операција. У мултинационалне спадају још и операције спречавања сукоба и успостављања мира, као и заједничке одбрамбене операције, пружање помоћи у отклањању последица међународног тероризма и хуманитарне операције у кризним ситуацијама. Тако је дефинисано у члану 2. Закона о употреби Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама ван граница Републике Србије.

Војска Србије ослања се на наслеђе које је остало из ангажовања

ЈНА у мировним операцијама у свету током 60-их и 70-их година двадесетог века. Познато је да су југословенски војници у неколико мисија имали и по више од двадесет ротација са преко 15.000 војника. Било је и осам жртава.

Данас у Центру за мировне операције прикупљамо документа и сведочанства о њиховом ангажовању. Проналазимо и окупљамо ветеране, позивамо их у Центар и настојимо да заједно са њима сачувамо сећање на њихово дело, али и наставимо традицију успешног међународног војног

Либан (UNIFIL)

Мултинационална операција УН у Републици Либан (UNIFIL) успостављена је Резолуцијама Савета безбедности Уједињених нација број 425 и 426 од 19. марта 1978. године.

Припадници Војске Србије отпочели су учешће у UNIFIL 21. децембра 2010. године, у оквиру шпанског контингента, са четири штабна официра у команди сектора Исток и једним штабним официром у команди шпанског батаљона. Од 25. новембра 2012. године, поред ангажованих штабних официра, додатно је ангажован један штабни официр, 36 припадника пешадијског вода и пет чланова елемента националне подршке (ЕНП).

Од 24. марта 2013. године учешће је проширено с два штабна официра у команди UNIFIL. Од 5. новембра 2013. године ангажована је пешадијска чета уместо пешадијског вода. У UNIFIL тренутно су ангажована 143 припадника Војске Србије.

Блиски исток (UNTSO)

Мултинационална операција УН на Блиском истоку (UNTSO) реализује се ради спречавања обнављања сукоба између Израела и арапских земаља. Задатак снага УН је надгледање линије раздвајања и прекида ватре између сукобљених снага у подручју Суецког канала и Голанске висоравни и истовремено пружање помоћи и подршке снагама УН у јужном Либану.

UNTSO тренутно ангажује војне посматраче у оквиру три различите мисије Уједињених нација на Блиском истоку: Посматрачка група Либан (Observer Group Lebanon – OGL), која подржава UNIFIL на југу Либана, Посматрачка група на Голану (Observer Group Golan – OGG) и Посматрачка група Египат (Observer Group Egypt – OGE).

Војска Србије отпочела је учешће у UNTSO упућивањем војног посматрача 9. септембра 2012. године, на дужност у оквиру Посматрачке групе Либан.

ангажовања и трагове о томе остави-
мо поколењима.

Војници и старешине у миров-
ним мисијама чине највећу српску
репрезентацију. И за разлику од
других, не напуштају терен док нова
смена из Србије не стигне. Сада њих
214, а крајем ове године скоро 300
припадника у исто време носе
знак своје државе на униформи и
представљају Војску Србије. И нико
неће вратити без медаље.

Понекад нас збуни понеко лаич-
ко питање које проблематизује сврху
и корист нашег мултинационалног
војног ангажмана. То је на неки начин
слично питању о томе, каква је сврха
и корист победити на Олимпијади,
или бити у неком спорту међу најбо-
љима у свету?! И наравно, у мултина-
ционалним операцијама не служимо
било чијим осим сопственим интере-
сима и интересима светског мира. Јер
једна сила као што је Кина, на пример,
сигурно не шаље на десетине хиљада
својих војника у мисије УН да би слу-
жили интересима неких великих сила.
А наши војници јесу међу најбољима
и најпоузданијима у свету. Прошлог
месеца добили смо признање у Либану.
За годину дана наши војници нису
направили ни једну грешку у саобраћају,
упркос чињеници да дневно пре-
лазе у теренским и оклопним возили-
ма преко 1.000 километара. То је за
УН веома важно, јер се и кредибили-

EUTM Somalia

Мултинационална операција ЕУ (EUTM Somalia) је војна операција Европске уније успостављена 7. априла 2010. године ради подршке у јачању државних институција Сомалије. Операција се реализује кроз обуку снага безбедности Сомалије, у сарадњи са мисијом Афричке уније у Сомалији (AMISOM), у оквиру свеобухватног ангажовања ЕУ на помоћи сомалском становништву и стабилизовању државних институција Сомалије.

Војска Србије отпочела је учешће у EUTM Somalia упућивањем официра санитетске специјалности на дужност шефа санитетске службе у мисији, 25. априла 2012. године. Од 27. априла 2013. године Војска Србије проширила је своје учешће упућивањем санитетског тима, састава један лекар и три медицинска техничара.

Сомалија (EU NAVFOR Somalia – Operation ATALANTA)

Војна операција поморских снага Европске уније у Сомалији (EU NAVFOR Somalia – Operation Atalanta) успостављена је у децембру 2008. године у складу с резолуцијама Савета безбедности Уједињених нација број 1814, 1816, 1838 и 1846. Снаге у операцији Аталанта ангажоване су на спречавању, превенцији и сузбијању деловања пирата и оружаних пљачки дуж обале Сомалије.

Припадници Војске Србије отпочели су ангажовање у EU NAVFOR Somalia – Operation ATALANTA, обуком два официра речних јединица на француском броду „F 730 Floreal“, од 21. октобра до 23. новембра 2011. године. Ангажовање официра Војске Србије у Оперативној команди мисије у Нортвуду, Велика Британија, отпочело је 25. фебруара 2013. године, а штабног подофицира од 27. маја 2013. године.

тет УН подиже међу локалном заједницом када су војници под плавим шлемовима

дисциплиновани и поштовани од домицилног становништва. Како у саобраћају, тако и на задацима патролирања, осматрања и обезбеђења виталних тачака у зонама операција, српски војници важе за поуздане и одважне миротворце.

Ми који се бавимо њиховом селекцијом и припремом сигурни смо у њихове способности. Бирани су и припремани по највишим стандардима. При томе су лична

безбедност и колективна заштита и здравље наших људи најважнији. Обучавамо их и спремамо за тешке изазове који се могу очекивати на веома осетљивим местима у зонама извршења мисије. Било да се ради о нестабилном миру на Плавој линији која раздваја израелске и либанске оружане снаге, или о медицинској евакуацији тешко повређених људи из прашума Конга, или о сусретима на отвореном мору са немилосрдним пиратима.

Користи од ангажовања у мисијама

Када се изузме политичка корист, која се процењује изван Генералштаба, може се рећи да из војничког угла гледања, ангажовање у мул-

тинационалним операцијама вреди сваки уложени динар. Међународно искуство и нови аспекти обучености основне су добити ангажовања Војске Србије у миривним мисијама, односно мултинационалним операцијама.

Да би равноправно одговорили захтевима одређених штабних позиција, или захтевима команданата снага у мисијама, наши штабни официри и подофицири и наше јединице морају да се обуче за знања и способности које превазилазе уобичајене националне

потребе. Само ангажовање у зони операције подразумева примену тих нових и специфичних знања и вештина, али и праћење како то раде друге војске, учење од њих, на њиховим dobrim решењима али и грешкама.

Важно је нагласити да наши штабни официри и командири јединица редовно воде оперативне дневнике у којима се уписује ток свих активности на дневном нивоу. То се по повратку предаје Центру за мировне операције и уступа наредним ротаци-

јама као литература за анализу искуства из ангажовања.

Илустрације ради, сада имамо специјалне тимове који су прошли изванредно захтевну обуку у Француској и Грчкој, током припрема за ангажовање у водама Индијског океана у борби против пирата. Први тим који се вратио после четворомесечних патрола дуж обала Сомалије сада представља најобученију и најискуснију снагу у јединицама специјалне намене. Исто важи и за наше лекаре и медицинско особље које на терену, непосредно и стварно, стичу непроцењиво искуство од које ће сада користити имати наше војномедицинске снаге и медицинска пракса у целини.

Не треба заборавити да у Либану свакодневно командујемо четом у великој зони одговорности, једном самосталном базом на позицији УН 9-66, спроводимо логистичку подршку, решавамо оперативне захтеве по процедурама УН али и према нашим правилима ангажовања. Стичемо драгоцену искуство из интеракције са локалним становништвом, сналазимо се и организујемо слободно време и задовољење културних и верских потреба наших припадника, јачамо морал и стабилност војног колектива. Сви ти изазови и напори, 2.000 километара далеко од Србије, који су специфични и често непредвидиви, када се успешно реше и савладају уливају значајно самопоуздање нашим војницима. Проблеми који ће се пред њима појављивати у њиховим матичним јединицама по повратку из мисија биће знатно лакше решиви и занемарљиви у односу на оне у неуралгичним тачкама света.

Мисије Европске уније

Мисије Европске уније (ЕУ) за управљање кризама представљају нови изазов за Центар за мировне операције, али и за Војску у целини. За разлику од мисија УН, мисије Европске уније представљају изазов за земљу контрибутора снага. Сва средства и материјали, логистика, транспорт и обезбеђење спадају у одговорност земље која снаге припрема. Тако је, на пример, цела организација нашег учешћа у мисији Аталанта, и цела логистичка подршка изведена у

Либан

режији Генералштаба Војске Србије и Центра за мировне операције.

Прво је извршено извиђање у Џибутију и остварени контакти са француским снагама. Затим је организован транспорт главне опреме и људи, а смештај обезбеђен у француској војној бази у Џибутију према потписаном споразуму. Обезбеђено је укрцавање на брод „Каролина Скан“ и непрекидно снабдевање артиклима хране и пијаће воде током четири месеца дуж целе источне обале Африке. Велику помоћ Центар за мировне операције имао је од других јединица Министарства одбране и Генералштаба и предузећа „Југоимпорт – СДПР“. Приликом планирања мировних операција велику улогу има Управа за међународну војну сарадњу, Управа за логистику (Ј-4), команде Копнене војске и ВиПВО.

Осим тога, учешће наших снага у мисијама ЕУ спада у изузетан допринос Србије Европској заједничкој безбедносној и одбрамбеној политици и свакако подржава напоре наше земље за пуноправно чланство у ЕУ. У Сомалији, на захтев ЕУ, мисија наших лекара је проширена, па осим лечења локалних пацијената и особља мисије, наши лекари су задужени и за бригу о здрављу свих дипломатских представника ЕУ. Испада тако, шаљиво говорећи, да је у ЕУ прва ушла Војска Србије, о чему сведочи и европска застава на нашим униформама.

Задаци Центра за мировне операције

Када су у питању способности Центра за мировне операције, може се рећи да је изграђено такво искуство и оперативна спремност да је могуће да у најкраћем могућем року, на било којем делу планете ангажујемо наше снаге у складу са свим важећим међународним прописима и процедурама. А процедура је читаво море!

Центар за мировне операције као специфична јединица Војске Србије развија и спроводи два назглед различита, али веома комплементарна модула свог ангажовања. Спровођењем активности кроз академски и оперативни модул непосредно се и

остварује друга мисија Војске Србије.

При формирању Центра почело се са организацијом и реализацијом неколико курсева који су омогућавали стицање основних сазнања о моделу ангажовања у мировним операцијама. Тада је у мисијама било неколико војних посматрача. Захваљујући претходним лидерима који су водили Центар и њиховим посвећеним сарадничким тимовима, врло брзо се интензивирала и интернационална сарадња у области мировних операција. Тако је, углавном сопственим трудом, али и уз подршку и покровитељство земаља са дугим искуством у припреми мировњака и Центар за мировне операције прерастао у референтну институцију која сада има развијену и оперативну функцију.

Данас се у Центру планира и реализује седам престижних курсева од којих су три интернационална, а према процењеним потребама, од ове године међу њима су и курсеви за војне посматраче и за штабне официре логистике. Центар организује врло запажене семинаре, предавања и панел дискусије на којима се размењују искуства са представницима домаћих и страних релевантних институција и појединцима са дугогодишњим стажом у области мировних операција.

Са друге стране, наш оперативни модул развио се спонтано, са почетком упућивања већих састава у мисије. Понудом за учешће у некој мултинационалној операцији, присти-

глом из Департмана УН за мировне операције или од стране ЕУ, почиње оперативни циклус у Центру за мировне операције.

Прво се проучава мандат мисије и у сарадњи са командама оперативног нивоа предлажу капацитети Војске Србије који би могли бити упућени у зону операције. Сагледавају се карактеристични захтеви за способностима које наша јединица мора да поседује и планира њено опремање и логистичка подршка. Затим се, по евентуалном одобрењу учешћа, спроводи комисијска селекција људства, организација њихове обуке, лекарски и психолошки прегледи, имунизација, и друге многобројне припреме.

Све време траје административна преписка и усаглашавање са УН преко Управе за међународну војну сарадњу, а према подацима који полазе из Центра за мировне операције. Затим следи извиђање зоне операције у коју се упућују кључни елементи из јединице која ће бити ангажована, као и припадници Центра који са командом мисије коначно усаглашавају формат нашег ангажовања.

Логистичка подршка

Можда највећи изазов представља логистика, посебно транспорт јединице и главне опреме. У складу са процедурама али и одобреним буџетом, креће се у уговарање транспорта, друмским, железничким, помор-

ским и ваздушним путем. Закупљеним авионима, људство се пребације у зону операције до првог приступачног аеродрома, а борбена и теренска возила и главна опрема јединице транспортују се камионима и железницом до прве луке, а затим бродовима из закупа до прве луке у зони операције. Све ово подразумева поштовање и обезбеђивање бројних административних и безбедносних процедура, посебно када се превози опасни терет као што су муниција и експлозивна средства.

У претходном периоду Одељење за подршку из нашег Центра беспрекорно је планирало и реализовало транспорт главне опреме у Либан и Џибути, без било каквог проблема, али уз претходно савладане бројне административне и формалне препреке.

По упућивању и пристизању у зону операције, почиње ангажовање наше јединице и непрекидна координација и контрола ангажовања од стране Центра за мировне операције. Води се рачуна о условима смештаја и околностима извршења обавеза у мисији, о моралу и слободном времену, о изазовима који могу угрозити безбедност, и о свим аспектима логистичке подршке.

Преко посебних веза које су дефинисане техничким споразумом, по потреби, на наше партнере утичемо различитим захтевима за обезбеђење или побољшање извесних услова за наш контингент. Тако смо у Либану, поред осталог, обезбедили задовољење верских пореба и сваке недеље организовано наши војници посећују локалне православне цркве и манастире. Такође, бригом о породицама и редовним обезбеђењем финансијских припадности, настојимо да одржимо висок морал и спремност за напоре све до дана повратка у Србију.

Такође, веома је значајно што се на страницама „Одbrane“ и на нашим веб сајтовима редовно објављују вести о активностима наших људи у мисијама, које преузимају остали медији. То је врло позитивно прихваћено од стране наших мировњака, али и од њихових породица и пријатеља и тако треба наставити и даље. ■

Никола Кусовац, историчар уметности

СКРОМАН ЧОВЕК

Музејски саветник Народног музеја у Београду у пензији, добар зналац српске и југословенске уметности. Деценијама се бави пописивањем, утврђивањем ауторства, евидентирањем, експертизом и проценом уметничких дела. Аутор и коаутор више хиљада изложби приређених у Београду, широм Србије, тадашње Југославије и бројних у иностранству. Бавио се ликовном критиком, објавио хиљаде радова, монографија о сликарима, есеја и научних радова. Поштовалац и дугогодишњи сарадник Војске Србије и Медија центра „Одбрана“.

Кусовци су традиционално војници, правници или лекари. Иако у таквом окружењу није било простора за уметност, Никола је био студент генерације на Филозофском факултету у Београду.

– Ја сам официрско дете, и отац је на мене оставио трага као честит човек. Поред свих тих занимања у мојој фамилији, одлучио сам да се бавим уметношћу. Међутим, није баш да нисмо имали додирних тачака с том професијом. Стриц, Душан Кусовац, угледни лекар, био је пријатељ са Петром Лубардом. Имао је неколико његових уметничких слика, које смо поклонили Народном музеју. По узору на стрица требало је да будем лекар, па сам уписао медицину. У то време су се у мени „ломили“ разне ствари, јер је то период када младеж одлази из земље. Нисам хтео да бежим, него сам желео да легално добијем пасош. Али, да бисте добили пасош морали сте да одслужите армију. После велике матуре, дошао сам из Цетиња у Београд и уписао медицину. Убрзо сам тражио да идем у војску.

На регрутацији је установљено да ће годину и по провести на острву Вис у Хрватској, у батаљону јуришне пешадије. Никола се радовао очекујући море, плаже и лепе девојке. Међутим, уопште није било тако.

– Вис је био погранично место, туризам није баш развијен и већину популације чинила је војска. Мештани нису били баш пријатељски расположени према војницима, јер их је било много. Лепша страна служења војног рока уследила је када сам пребачен у спортску чету. Првог дана служења армије извесни поручник Стругар пита има ли неко ко добро трчи, ја дигнем руку, има ли неко ко добро игра фудбал, ја дигнем руку, он пита има ли неко ко добро плива, ја поново дигнем руку, а има ли неко ко скаче удаљ, ја и тада дигнем руку... Остали су били у неверици, укључујући и поручника. Убрзо затим почело је гарнизону такмичење у атлетици и ја сам освојио сва прва места у дисциплинама трчања. После сам отишао на морнаричко такмичење у Сплиту, и тамо освојио прво место у дисциплини трчање 100 метара. Учествовао сам и на војничком вишебоју и био трећи у морнарици. Када сам одлазио, сви су били тужни – сећа се Никола.

С пасошем у свет

После одслуженог војног рока очекивао је пасош. У то време, постојало је дискреционо право државе да не добије-

те пасош ако власти процене да нисте подобни. После три месеца чекања није било ни одговора ни пасоша. Тада је одлучио да се озбиљно посвети студирању.

– Пролазио сам поред Филозофског факултета у Београду и видео да постоји група историја уметности, а од ра није знам приче пријатеља да то студирају лепе и згодне девојке. И ја упишем Филозофски, иако нисам имао никакав афинитет према уметности. Али ето, завршио сам као студент генерације. Имао сам најбоље оцене, и две деветке, од

ДОПРИНОС ДОМУ ВОЈСКЕ СРБИЈЕ

Као еминентни историчар уметности, Никола Кусовац знатно је допринео стручној обради уметничке збирке Галерија Дома Војске Србије, која броји око 1.500 експоната. Аутор је и репрезентативне изложбе уметничких дела из Збирке „Поетика и судбина 20. века“, која је у протекле две године представљена у више од десет градова у Србији, и привукла пажњу стручне јавности и љубитеља уметности. У више наврата, писао је приказе и рецензије за изложбене програме у чијим је промоцијама и учествовао. Недавно је у сарадњи с Медија центром „Одбрана“ припремио изложбу „Грчка у свести и срцу српских сликара“.

– Има веома много уметнина у Галерији Дома Војске. Реч је о делима многобројних аутора, који припадају корпусу уметности настале на тлу данашње Србије, али и озбиљну југословенску ликовну колекцију. Доста тога препознам на први поглед, али не све. Треба погледати у документацији како је и кад дело набављено, и направити каталог. Тек тада то постаје наша јавна збирка – објашњава историчар уметности.

којих је једна из области којом се бавим целог живота – музеологија. Одмах после студија добио сам пасош и тражио туристичку визу, за шта друго него за Италију. Правац – Рим. Уз помоћ познаника ступио сам у контакт са оцем који је био у Јужној Африци. Релативно брзо сам добио визу и код њега боравио скоро две године. Тада сам почео да осећам носталгију. Иако сам знао да је у то време била веома тешка ситуација за културу у Југославији, одлучио сам да се вратим. У једној вечерњој шетњи улицама Београда сретнем пријатеља сликара Миодрaга Нагорног, који ми је препоручио да се пријавим на конкурс за посао у новоотвореној продајној галерији. Предао сам документа, и два дана касније добио посао. Али, судбина је чудна, па сам првог дана посла срео Лазара Трифуновића, тадашњег директора Народног музеја, који ме је питао да ли бих радио код њега. Мени се ноге одсекле од среће. Конкурисао сам и за тај посао, и четири месеца касније почео да радим у Народном музеју – испричао је Никола.

Кусовац је од тада веома активан у културно-уметничком животу. Деценијама се бави пописивањем, утврђивањем ауторства, евидентирањем, експертизом, проценом уметничких дела. Аутор је и коаутор више хиљада изложби приређених у Београду, широм Србије, тадашње Југославије и бројних у иностранству. Бавио се ликовном критиком, објавио хиљаде радова, монографија о сликарима, есеја и научних радова.

– Имам много обавеза. Знате, моје мишљење се веома цени. Али, никада ништа нисам наплатио, ни текстове, ни савете, ни изложбе. Ништа. Нудили су ми новац, али ја сам увек одбијао. Ништа нисам стекао и ништа нећу оставити ћеркама и унуци, али су оне моје највеће благо. Тржиште уметнинама је веома јако, и сви су мислили да сам најбогатији човек у земљи. Али, ту су се преварили. У стану имам неколико уметничких слика које су поклон пријатеља када им

напишем предговор за књигу или каталог. Они кажу – бирај слику, а ја увек изаберам најмању.

Сведочанство галерија

Значајан је Николин допринос заштити српске културне баштине за време оружаних сукоба на тлу некадашње Југославије, када је спасавао уметничко благо из угрожених подручја и војних објеката.

– Био сам у кризном штабу за спасавање културних добара на ратом захваћеном простору. Мој задатак био је да припремим уметнине за транспорт, категоризирам, проценим, напишем спискове и дам три адресе где то да однесу. Због тога сам добио медаљу за подвиг године. Знате, доста сам реалан и нисам политички писмен. Моји ставови увек су утемељени на свести ко сам и шта су ми преци оставили. Наша суштина, оно како је препознајем, јесте да су духовне вредности изнад материјалних. Кад помислим, већ видим – ране ће да зацеле, хлеба ћемо да набавимо, сместићемо се како тако, а галерије и уметнине ће остати да сведоче – каже Кусовац.

Добитник је бројних награда, а последња је војна спомен-медаља за изузетан допринос систему одбране Србије, уз образложење да је као еминентни историчар уметности знатно допринео стручној обради уметничке збирке Галерије Дома Војске Србије, која броји око 1.500 експоната. Изузетан допринос огледа се у дугогодишњој сарадњи с Домом Војске, Медија центром „Одбрана“ и осталим институцијама културе у Министарству одбране и Војсци Србије на организацији изложби, процени, заштити и чувању уметничког блага.

– Сарадња с Војском одувек је била на изузетно високом нивоу. Некадашњи Дом ЈНА од почетка је имао важну улогу у култури Југославије. Био је бастион југословенског ликовног стваралаштва. Од првих дана пратим рад те ин-

ституције. Домови војске представљали су изванредну уметничку мрежу, те су преузели велику улогу и тако штитили уметнике. Када погледате ко је све излагао у Дому, јасно вам је да су критеријуми били високи. Данашњи Дом Војске Србије нашао је фин начин, примерен времену, да ликовну културу уведе у свакодневицу, и на најбољи начин представи вредности Србије. Нисмо ни свесни колико је значајан посао који обавља Медија центар „Одбрана“. Он попуњава значајну празнину у нашем посусталом културном животу. Често прочитам шта посетиоци галерија Дома Војске забележе у књигу утисака. Пријатно је то видети јер препознају праве вредности. Све у галеријама Дома има печат високог квалитета. Не може да вас увреди, не кокетира, инсистира на правим вредностима. Данас смо тога жељни, јер је систем вредности пољуљан, постоји превише идеологије у погледима на уметност, а то је опасно.

Према речима Кусовца, култура је навикла да с мало средстава производи, те систем може с малим улагањем културу подићи до врха.

– И с мало средстава постижемо добре резултате. Неговање патриотизма и родољубља у култури је постојало раније, а шта нас спречава да наставимо тим путем? Код младих то постоји, и препознаје се у окупљању око невоље у којој смо се нашли с поплавама. Увек се у невољама окупљамо. Навешћу вам три момента када се то десило самоиницијативно – бомбардовање 1999. године, сахрана патријарха Павла и ове катастрофалне поплаве. Дакле, имамо на кога да се ослонимо и треба да подигнемо дух родољубља. Треба се супротставити свему ономе што нас изобличује. Ми не можемо мимо света, али можемо сами са собом у тај свет – закључује Кусовац. ■

Сања АНЂЕЛКОВИЋ

Снимио Горан СТАНКОВИЋ

Нова књига др Данка Јовановића

Информациони СИСТЕМИ ЛОГИСТИКЕ

Окњизи „Информациони системи логистике“, аутора др Данка Јовановића, генерала у пензији, на представљењу у Дому Војске у Београду, говорили су начелник Управе за одбрамбене технологије генерал-мајор др Бојан Зрнић, начелник Управе за логистику бригадни генерал Жељко Нинковић, начелник Катедре логистике Војне академије пуковник др Марко Андрејић и аутор. Промоцију је водио уредник за војностручну литературу Медија центра „Одбрана“ потпуковник Зоран Крупеж.

Генерал Зрнић је рекао да је аутор имао „право и компетенције да напише овакву књигу“.

– Књигу препоручујем не само кадетима Војне академије, којима је првенствено и намењена, него и осталима. Аутор је имао храбрости да се суочи с чињеницом да нисмо достигли захтеве концепта који је постојао пре 20, 30 година, зато што смо распарчали информационе системе логистичких процеса у острва која међусобно слабо комуницирају – истакао је генерал Зрнић.

Према речима генерала Нинковића, аутор је имао у виду мисију логистике и значај информационих система, и позабавио се основама тих области.

Пуковник Андрејић, рецензент књиге, нагласио је да је то први успешни покушај да се знање и оперативна пракса одбране систематизују и обликују у чврсту форму и буду доступне јавности.

Др Данко Јовановић објаснио је да је књига настала као потреба да се опишу информациони системи и прикаже њихов значај.

– Моја намера је да подстакнем све како би схватили значај ове теме и да књига изазове интересовање, тако да се овим стварима у будућности посвети више пажње. ■

С. АНЂЕЛКОВИЋ
Снимила Д. СТЕФАНОВИЋ

ВЕСТИ

>>> ДРУШТВО прогнаних Словеније 1941–1945. и Музеј жртава геноцида организовали су у Галерији Војног музеја у Београду изложбenu поставку о прогону Словенаца и насиљу над осталим словенским народима током Другог светског рата. Изложба обухвата 39 паноа, а подаци и фотографије прикупљени су током припреме Првог европског конгреса прогнанника и избеглица – жртава фашизма и нацизма 1920–1945, који је одржан у Љубљани 2009. године. ■

>>> О КЊИГАМА „Опело за виолину“ и „Приче из Срема“ Ђоке Филиповића, на представљању у Дому Војске у Београду, говорили су књижевник Ратомир Рале Дамјановић, песник Тодор Бјелкић, Жељко Стојановић из Градске библиотеке у Руми која је издавач књиге и аутор. ■

>>> ДРУШТВО гуслара „Бајо Пивљанин“ из Земун поља, одржало је у Дому Војске у Београду хуманитарни концерт за помоћ становништву угроженом у недавним поплавама. Наступили су народни гуслари Драшко Малићан, Славко Јекнић, Ђорђе Тановић, Марко Шћепановић, Зоран Племић, Александар Таушан, Батрић Јокановић, Чедо Чавић и песник Божидар Глоговац. ■

>>> КЊИГА „Авијатичари Шумадије 1912–1944“ Вељка Лековића промовисана је у Удружењу Крагујевчана и пријатеља Крагујевца у Београду. О књизи су говорили ваздухопловни историчар Предраг Миладиновић и аутор. ■

Културни водич ■■■■■■■■■■

1–15. јул 2014.

ДОМ
ВОЈСКЕ
СРБИЈЕ

41

Браће Југовића 19, тел. 3234-702

Ликовни програм

тел. 3234-712

Галерија Дома Војске Србије
(радно време: сваког дана сем недеље
од 11 до 19 часова)

Мала галерија

Изложба „Косовска битка уз осврт на историјску улогу браће Мусић“ у сарадњи са Народним музејом из Крушевца. Траје до 5. 7. 2014.

2. 7. у 12, Велика галерија – Отварање изложбе „Србија у Великом рату“ у сарадњи са Војним архивом, Историјским архивом Пожаревац и Војним музејом. Траје до 26. јула.

8. 7. у 19, Мала галерија – Отварање изложбе „За сећање“ Ликовне групе Војне академије. Траје до 18. јула.

Књижевни програм

тел. 3201-728

3. 7. у 13, Атријум – Промоција књиге „Трбушница српска узвишица – монографија села“, аутора Милисав Секулића. О књизи говоре Љубомир Марковић, Нада Секулић, Душан Миловановић, Слободан Кљакић и аутор.

4. 7. у 13, Атријум – Промоција књиге „Гаврило Принцип – енигма српско-аустријских шпијунских битака“. О књизи говоре аутори др Милан Мијалковски и др Душко Томић. ■

Представљање књиге
„За српску војску –
једна заборављена прича“

ДОКУМЕНТ ХУМАНОСТИ

Публициста и преводилац Мила Михајловић приредила је на српском и италијанском језику репринт издање оригиналног документа „За српску војску“, који је 1917. године објавила Специјална канцеларија Министарства краљевске морнарице Италије. На представљању у Дому Војске у Београду о књизи су говорили директор Института за савремену историју др Момчило Павловић, др Милан Терзић и мр Мила Михајловић, а присутнима се обратио и амбасадор Италије у Београду Ђузепе Манцо.

Промоцији су присуствовали представници Министарства одбране и Војске Србије, амбасаде Италије и бројни гости. Промоцији књиге у Риму, 14. априла, у здању Олтара отаџбине, чиме је Италија званично отворила обележавање сто година од почетка Првог светског рата, присуствовали су представници министарстава одбране и армија Италије и Србије.

На промоцији у Београду истакнуто је да је књига документ, опомена на страдање и спасавање, солидарност и хуманост, али и подсетник на савезништво Србије и Италије данас.

СНИМИО Р. ПОПОВИЋ

Књига „За српску војску – једна заборављена прича“ обogaћена је са више од 70 оригиналних, никада раније објављених фотографија, и представља историјски извор који документује евакуацију српске војске и народа из Албаније. Од 12. децембра 1915. до 29. фебруара 1916. италијанска Ратна морнарица из Албаније је евакуисала 260.895 српских војника и избеглица, за шта је употребљено 250 лађа. У жеку зиме и под непрекидним ратним дејствима обављено је 248 пловидби. ■

С. АНЂЕЛКОВИЋ

Изложба у Дому Војске у Београду КОСОВСКА БИТКА

У оквиру обележавања сто година од почетка Првог светског рата, у Малој галерији Дома Војске Србије отворена је изложба слика „Косовска битка са освртом на историјску улогу браће Мусић“, коју је Медија центар „Одбрана“ реализовао у сарадњи са Народним музејом Крушевац. Аутори изложбе су историчарка и кустоскиња Сања Рутић и археолог и виши кустос мр Љубиша Васиљевић.

Изложбу је отворио пуковник у пензији др Раде Рајић, а на отварању су говорили аутори изложбе и директор Медија центра „Одбрана“ потпуковник Славољуб Марковић.

Поставка изложбе обухвата 27 покретних паноа, на којима су представљене историјске околности пре битке, затим биографија кнеза Лазара, друштвене и политичке прилике у Србији крајем 14. века, опис и шематски приказ Косовске битке, родословно стабло династије Хребељановић –Лазаревић и последице Косовске битке. Део изложбе посвећен је и браћи Мусић, сестрићима кнеза Лазара.

Изложба је отворена до 5. јула. ■

С. А.

„Солунци говоре“ ЗА ПРИПАДНИКЕ ВОЈСКЕ

За припаднике Војске Србије који су учествовали у пружању помоћи у поплављеним општинама у Србији, у Народном позоришту у Београду, на сцени „Раша Плаовић“, изведена је представа „Солунци говоре“.

Према речима директора Академије уметности у Београду, Душана Ђоковића, жеља Академије била је да поклоним 150 карата припадницима Војске Србије

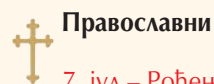
– Желели смо да им поклонимо „час историје“ у години јубилеја, када се обележава сто година од почетка Првог светског рата, и да их наградимо за све што су урадили помажући народу – рекао је Ђоковић.

Представа „Солунци говоре“ рађена је према тексту Антонија Ђурића, у драматуршкој обради и режији Цисане Мурусидзе. Изводе је удруженим снагама студената Академије уметности Београд и Академије уметности Републике Српске из Бањалуке. ■

С. А.

ВЕРСКИ ПРАЗНИЦИ

1–15. јул

Православни

7. јул – Рођење светог Јована

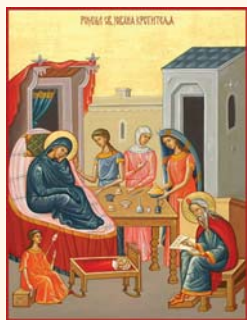
Претече – Ивањдан

12. јул – Свети апостоли Петар и Павле – Петровдан

14. јул – Свети мученици

и бесребреници Козма и Дамјан

ИВАЊДАН

На шест месеци пре јављања у Назарету Пресветој Деви Марији, велики Гаврил, анђео Божији, јавио се преосвештеном Захарију у храму јерусалимском. Пре него што је објавио чудесно зачеће девице, анђео је објавио чудесно зачеће бездетне старице, Захаријине

жене Јелисавете. Захарија није одмах поверовао речима које је чуо и остао је нем све до осмога дана по рођењу детета.

Када су се рођаци сакупили због обрезања и давања имена младенцу, отац Захарија, будући нем, написао је на дашчици име Јован и истога трена проговорио. Из Захаријевог дома који се налазио између Витлејема и Хеврона, рашчуло се о овим чудним догађањима по целом Израилу, где је глас стигао и до Ирода, који је наредио да се побију деца по Витлејему. Наредио је да пронађу и Јована, али је Јелисавета успела да сакрије дете.

Разјарени Ирод послао је целате у храм по Захарија, и они су га успут убили. Јелисавета је са сином Јованом успела да побегне и сакрије се у некој пештери. Ускоро је преминула и дечак је остао сам у пустињи на старању Бога и анђела Божијих. ■

СВЕТИ АПОСТОЛИ ПЕТАР И ПАВЛЕ

Петар, син Јонин, брат Андреје првозваног, из племена Симеонова, из града Васиде био је рибар који се најпре звао Симон, но Господ је благоизволео назвати га Кифом или Петром. Он је први од ученика јасно изразио веру у Господа Исуса рекавши: „Ти си Христос, Син Бога живог“. Његова љубав према Господу стално је јачала. Чинио је моћна чуда, лечио је болесне, васкрсавао мртве.

Павле је родом из Тарса, од племена Венијаминова. Прво име му је Савле. Био је фарисеј и гонитељ хришћанства. Чудесно је обраћен у веру хришћанску самим Господом, који му се јавио на путу за Дамаск. Крштен је, прозван Павлом и увршћен у службу великих апостола. С племенитом ревношћу проповедао је јеванђеље свуда, од граница Арабије до Шпаније, међу Јеврејима и незнабошцима. Пошто је достигао ту меру савршенства да је могао рећи: „Не живим ја, него Христос живи у мени“, био је посечен у Риму, у време цара Нерона, кад и апостол Петар. ■

Франше Луј Д`Епере
Почасни војвода

Франше Д`Епере рођен је у месту Мостаганем, у Алжиру, 25. маја 1856. године. Умро је 8. јула 1942. у Алби, у Француској. Био је почасни војвода војске Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца.

Завршио је Војну академију у Сен Сиру 1876. године и Вишу ратну школу 1884. године. Учествовао је у француским колонијалним ратовима у Алжиру, Тунису и Кини. У Првом светском рату био је најпре командант Првог корпуса на Западном фронту. Почетком септембра 1914. године постављен је за команданта Пете армије, од марта 1916. године командовао Источном групом армија, а од децембра Северном групом армија. На месту команданта савезничких снага на Солунском фронту генерал Д`Епере је 17. јуна 1918. заменио француског генерала Адолфа Гијома.

О пробоју Солунског фронта генерал Д`Епере разговарао је 29. и 30. јуна са регентом Александром, војводама Мишићем и Степановићем, и генералом Бојовићем. Три дана касније обећао је регенту и војводи Мишићу да ће српској војсци скратити фронт, те да ће јој ставити на располагање две пешадијске дивизије, тешку артиљерију, авијацију и потребан број специјалиста. Под руководством генерала Д`Епереа утврђен је план и под његовом командом извршен пробој Солунског фронта у периоду од 15. до 17. септембра 1918. године.

Одлучено је да се тежиште пробоја изврши с фронта Друге армије војводе Степе Степановића. После пробоја, уз сагласност генерала Д`Епереа, српска Врховна команда наредила је 1. октобра Првој армији да крене на север долином Јужне Мораве у правцу Ниша. Након што је Прва армија 9. октобра избила пред Ниш, генерал Д`Епере наредио је српској Врховној команди да „Прва армија, која срља у авантуру, одмах обустави напредовање до пристизања Друге армије и других савезничких јединица“. Војвода Бојовић

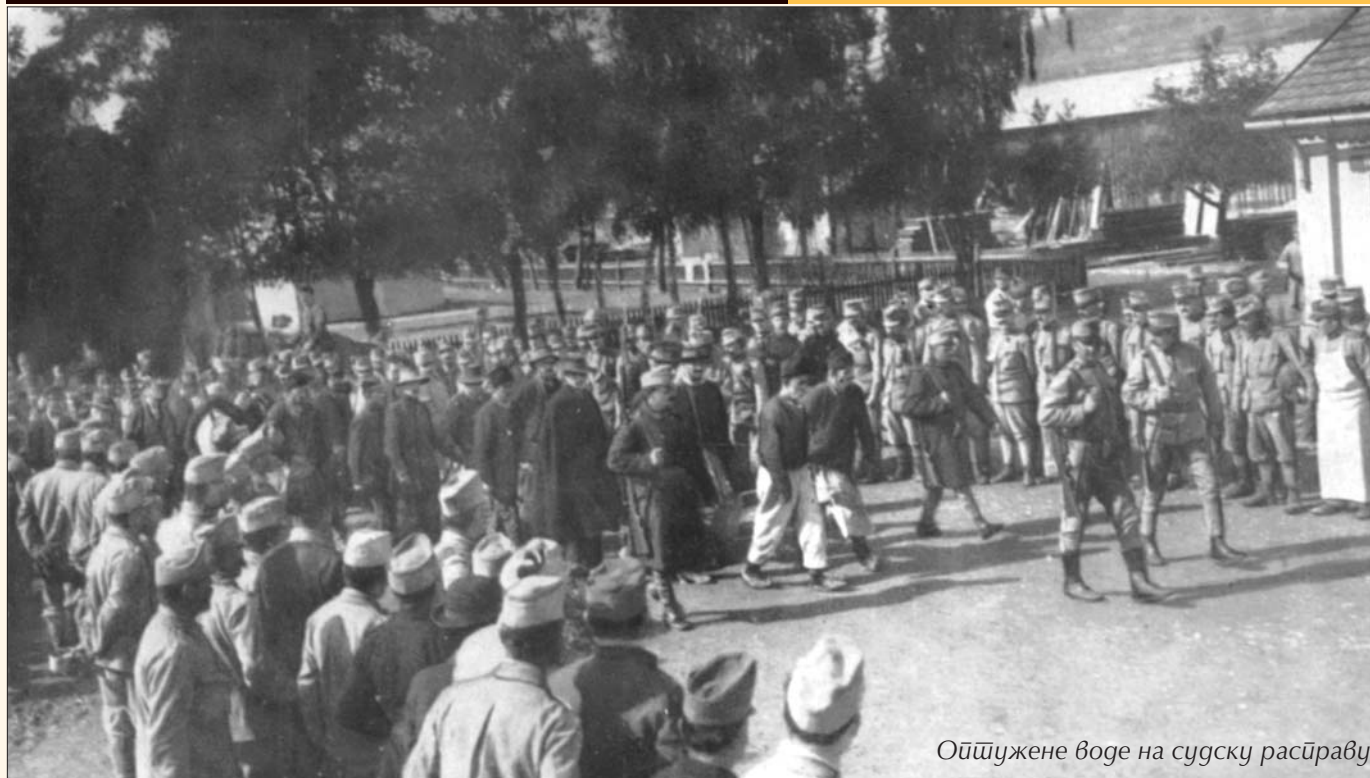
је према сопственој процени ситуације одлучио да не поступи по наређењу и започне битку за Ниш који је ослобођен три дана касније.

Генерал Д`Епере је од почетка рата био заговорник ангажовања савезничких снага на Балканском ратишту и подржавао идеју пробоја преко Балкана у позадину снага Централних сила. У последњој етапи солунске офанзиве, која је трајала од средине октобра до средине новембра, генерал Д`Епере је препуштајући српској војсци главну улогу приликом ослобађања јужнословенских крајева допринео остварењу војнополитичких циљева српске владе оличених у идеји формирања заједничке јужнословенске државе.

Д`Епереа је наредио наступање српске војске на простор Угарске, упућивање француско-српских одреда у Ријеку и Дубровник и српског батаљона у Сплит. Након примирја с Бугарском, Турском и на крају с Мађарском 13. новембра, одредио је све демаркационе линије, укључујући и оне на североистоку Албаније, у Словенији и Корушкој.

У јануару 1921. године именован за почасног војводу војске Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца. Одликован је Орденом Карађорђевог звезде с мачевима и проглашен за почасног грађанина Београда. У Београду је 1936. године подигнут споменик Франше Д`Епереу. ■

Др Миљан МИЛКИЋ

Ойшужене воде на судску расїраву

Трагање за српском кривицом

У Републици Аустрији, једној од наследница Аустроугарске, осећања код једног броја људи нису могла бити промењена преко ноћи. Уместо решења свих унутрашњих и спољних питања ратом, дошло је до слома целе државе и њеног одласка са историјске сцене. То је изазвало дубоке фрустрације, па и осећај мржње према виновнику тог зла, а за Аустрију то је била Србија и Срби.

Селектована и стилизована слика „виновника“ пропасти Аустроугарске није настала преко ноћи, у току рата, већ је грађена годинама. Грађена је упоредо са плановима о преуређењу Балкана. У првим годинама XX века у више наврата покушао се исконструисати повод за рат. Када се Сарајевски атентат коначно десио, ваљало га је повезати са Србијом. Медијска и дипломатска кампања, упркос одсуству стварних доказа о умешаности српске владе у заверу и намере, требало је да оправда „неприхватљиви ултиматум“. Одлука о рату донета је док још није било доказа о лицима која су изашла у сусрет младобосанцима, који су се одлучили на акцију.

Трагови таквог размишљања могли су се осетити и током деведесетих година прошлог века. У магнетограмима разговора Франсоа Митерана и грчког премијера Папандреуа, 1993. године, остало је забележено мишљење француског председника да је немачка касније у своју баштину преузела сву ту некадашњу аустроугарску мржњу према Србији и то је сматрао једним од корена грешака које је Европа починила према Југославији.

Тражење доказа за одговорност Србије

Још почетком рата јавила се потреба да се пронађу драгоцене „докази“ о умешаности службене Србије. Притисак светске

Првог светског рата (2)

јавности био је велики јер је Аустроугарска преузела велику одговорност. Требало је образовати било какву одбрану на документима из српских извора, који би доказали кривицу Србије као изазивача рата.

У полицијској и службеној истрази над атентаторима посебна пажња била је усмерена на прибављање те врсте доказа. Према писању истражног судије Леа Пфефера, полиција је у присуству виших функционера покушала да изнуди (уз батине) признање од Недељка Чабриновића да су се за оружје обртели „Народној одбрани“ и секретару Милану Прибићевићу. Такође, током Сарајевског, Бањалучког и тзв. Ђачких процеса током рата, постојала је тенденција да се српски национализам у Босни и Херцеговини и јужнословенским земљама представи као импортован из Србије.

Потреба за „доказима“ који би оправдали ултиматум и објаву рата била је за Аустроугарску потреба првог реда. Поједине службене документе из Србије аустроугарска војска пронашла је и запленила 1914. године, као на пример деловодник мајора пограничне службе Косте Тодоровића. Приликом прве окупације Београда, 1914. године, похаране су куће неких министара. Потом, у новембру 1915, дошли су у посед остављене грађе Министарства иностраних дела, коју су српске власти сакриле у манастиру Љубостиња код Трсеника. Та грађа је потом однета у Беч.

По налогу аустроугарског Министарства спољних послова, у децембру 1915. године установљена је посебна „Комисија за српске документе“ (Serbische Aktenkommission), која је отпочела рад на припремању збирке заплениених српских докумената. На челу комисије био је Рудолф Погачар, а стварним радом руководио је директор Државног архива др Ханс Шлитер.

Да би се српска умешаност пред светом показала и „доказала“, у центар пажње стављена је организација „Народна одбрана“, јер је њено руководство било у Београду. Овај детаљ као да промиче неким данашњим историчарима, па га ваља у најкраћем осветлити.

Искривљено приказивање „Народне одбране“

Пишући о тим тенденцијама и Бањалучком процесу, др Владимир Ђоровић наводи:

„Сводећи читаву српску идеологију на утицај ‘Народне Обране’ и сваки покрет као директно упућен одатле, и оптужница и Суд упадали су у једну комичну ситуацију, да траже и изналазе везе, где их је већ хронолошки немогуће утврдити. ‘Народна Одбрана’ постала је, као што се зна, поводом анексије и организирана се истом током 1909. године; културно просветно друштво ‘Просвјета’ основано је 1902. Ипак, оптужница тврди, да је по интенцијама ‘Народне Обране’ било урађено и дјеловање српских друштава у Босни и Херцеговини, и овдје је створена централа по узору ‘Народне Обране’, а то је ‘културно’ (наводи у ориг. – прим. М. Б.) друштво ‘Просвјета’ у Сарајеву (стр. 31 оптужнице). Схватљући ствар тако, оптужница наглашава, да се ‘не може узети, да је настојање, како би се официјелно признао ‘српски’ језик, ‘српска’ религија и ‘српска’ застава, ишло само за очувањем српске особности или народности, која није ни с једне стране порицана (sic! – прим. М. Б.), већ се мора сматрати да

је то било главно средство, како би се реализовале на велико основане и у најмање танчине прорачунате велико-српске пропаганде (стр. 31). То место је преузела и осуда на стр. 71. Ствар је међутим, намерно лажно приказана. У Босни се ми никад нисмо борили за назив ‘српски’ (службено језик се звао ‘босански’), него за назив ‘српско-хрватски’ против тог немогућег провинцијског језичног имена. Исто тако се нисмо борили за назив ‘српска’ религија, него ‘српско-православна’ против назива ‘грчко-источна’, и то је питање санкцијом наше црквено-школске аутономије претурено већ 1905. године, дакле и ту је интенција ‘Народне Обране’. ... Значи, дакле, да је суд само изналазио што више момената, да појача свој прогон и прикаже деловање ‘Народне Обране’ што свестраније”, наводи др Владимир Ђоровић.

Предмет оптужнице била је инкриминација – „јачање народне свести“. Наводиле су се чињенице „да су уношене књиге“, приче о Лазару, Душану, Косову, сеобама. Тужилаштво је желело указати да се у тим књигама износило које су земље припадале Душановом царству, које још нису ослобођене, и у којим земљама живи српски народ. „Тиме се међу српским живљем ширила и његовала мисао да су и они саставни дио јединственог српског народа и да се сваки Србин сматра истоветним са оним из Краљевине Србије.“ Тако је дефинисан појам идеологије који је ширила „Народна одбрана“.

Слабости хабзбуршких објашњења

Америчка историчарка Барбара Јелавић, за разлику од данас познатог контроверзног историчара Кристофера

ЗАТАШКАВАЊА НЕМАЧКЕ КРИВИЦЕ

Крајем рата 1918. године, унутар револуционарне владе у Немачкој била је отворена дебата и иницирано истраживање проблема кривице за рат. Било је одлучено да се штампају сва документа јасно везана за избијање рата. Иницијатива је потекла од баварског премијера Курта Ајзнера, који је минхенским новинама већ дао писма баварског посланика из Берлина (јул 1914), из којих се видело како је мала група, уз садејство елита, оркестрирала започињање рата.

Влада је за тај посао, 9. децембра, одредила др Карла Кауцког. Чим је кренуо са радом сусрео се са опструкцијом, из страха одговорних да ће утисак по Немачку бити неповољан. Када је Кауцки ипак свој рад приводио крају, у марту 1919, нове структуре су му забраниле улазак у Архив и тражиле да врати све строгаповерљиве документе које је поседовао. Кренуло је опструирање и одлагање објављивања. Старе структуре су се добро организовале и преузеле припрему платформе за Мировну конференцију по питању кривице за рат.

Тек касније, после конференције, Кауцки је објавио своју збирку. У објашњењу је навео: „Политика Централних сила годинама пре рата била је таква, да се светски мир није одржавао помоћу њих, већ само још упрокос њима.“

Кларка, наглашава да су аустроугарске власти посебно истакле „Народну одбрану” зато што су неке њене активности биле познате у јавности.

„У ствари, постојала је слаба тачка у хабзбуршким објашњењима због чега се мора према Србији заузети оштар став, јер су недостајале специфичне чињенице. Њени службеници ни су могли да обезбеде конкретне доказе, како за службено спонзорисану српску заверу, тако ни за то да је у пролеће 1914. српска влада охрабривала терористичке активности.”

О тим тешкоћама писао је сам Визнер (специјални емисар владе послат у Сарајево – прим. М. Б.), каже Барбара Јелавић. Она је добро уочила да је аустроугарска влада помно пратила оснивање и рад „Црне руке”, али није хтела да отвара питање њеног учешћа јер се знало да је ова организација била у сукобу са српском владом па би цела замисао да се докаже „конспирација” пропала.

Улога руског цара

У тешкој и неизвесној ситуацији, док је Пашић по уручењу ултиматума још био у унутрашњости земље, регент Александар одлази са пратиоцем у руско посланство, где више није било оданог пријатеља посланика Хартвига. У Штрандмана, отправника послова, Срби још нису имали пуно поверење. Као и претходно министру Пачуу, Штрандман је и Александру поновио да он нема инструкције за такав случај али „може се претпоставити да ће Русија рећи своје у вашу заштиту”, тешио је Штрандман српског краљевића.

„А шта је нама чинити?”, питао је на крају Александар. После размишљања, Штрандман је одговорио да је најбоље да се он сам обрати руском цару. Александар је на ту сугестију одговорио да ће сутра о томе разговарати са Пашићем и да ће обавестити отправника послова. Као решење, Александар је поменуо и обраћање свом течи, италијанском краљу Емануелу, будући да је Италија у Тројном савезу па би могла утицати на Аустроугарску.

Договор је пао да се руском цару пошаље телеграм 24. јула када се Пашић буде вратио. Сати су истицали, а одговор на аустроугарски ултиматум, стилизован, прекуцан, ваљало је предати до 18 часова 25. јула. Дакле само непуних 48 сати је остало.

Погледајмо када је руски цар видео телеграм краљевића Александра и када је у Србију стигао одговор, како би се отклониле недоумице око његовог утицаја на држање Србије. Цар је тај телеграм, вероватно успораван као и сви шифровани који су ишли из Београда, видео два дана после његовог слања, тачно 26. јула. Дакле, у тренутку када су већ били прекинути односи Монархије и Србије. На његовој маргини оставио је коментар: „Врло скроман и поштовања достојан телеграм. Шта да му одговорим?” (Петерхоф, 26 (13) јула 1914. године). Када је његов одговор 28 (15) јула стигао у Ниш, Аустроугарска је већ објавила рат Србији. Штрандман, који га је одмах уручио, констатује да је телеграм путовао дуже од једног дана. У њему је стајало:

„... Садашње стање ствари привлачи моју најозбиљнију пажњу и моја влада улаже све напоре како би се садашње потешкоће уклониле. Не сумњам у то да ће се Ваше Височанство и Краљевска влада прожети жељом да се тај задатак олакша и да неће пренебрећи ништа што би довело до решења које би, уз очување достојанства Србије, омогући-

ПОЛИТИЧКИ ПОДУХВАТ

Када је Родерик Гос у децембру 1918. године почео да припрема један корпус аустроугарске грађе за објављивање, није био начисто да ли је то научни или политички подухват. Сматрао је као велики недостатак недоступност папира грофа Александра Хојоса, аустроугарског специјалног изасланика у Берлину јула 1914. године.

У Аустрији је настало мишљење да би објављивање материјала могло да буде велико свођење рачуна са војском, ратним хушкачима и профитерима, који су чинили екстремну десницу аустријске политике. У припреми за мировну конференцију, аустријска делегација имала је инструкције да не негира одговорност Монархије за избијање рата „од ултиматума Србији ’који открива намере да се иде у рат’ до (негативне – прим. М. Б.) реакције на покушаје посредовања Едварда Греја, али мора бити речено са нагласком да тај режим који је одговоран за рат није био немачко-аустријски већ режим Аустро-Угарске монархије чије је Министарство вањских послова контролисала мађарска клика”. У погледу Мађара били су јасни, а у погледу немачке кривице дали су инструкције да се буде еластичнији.

Како су ствари текле касније, историчар мора да запази да је учињен велики отклон у односу на прве дане постојања Републике Аустрије. Тада, у првој изјави новог министра иностраних послова Ота Бауера, у згради Балхаусплац (Министарство иностраних дела – прим. М. Б.), новембра 1918, присутни су били опоменути да се налазе „у просторијама у којима је био спремљен злочин светског рата”.

ло да се спрече ужаси новог рата. Док год постоји и најмања нада у избегавање крвопролића, сви наши напори морају бити управљени ка том циљу. Ако, пак, упркос нашим најискренијим жељама у томе не успемо, Ваше Височанство може бити убеђено у то да Русија ни у ком случају неће остати равнодушна према судбини Србије.”

Овај телеграм, који је из Ниша телефонски издиктиран регенту Александру у Крагујевац, а предат Николи Пашићу лично, дефинитивно није имао утицај на држање српске владе у време писања одговора на ултиматум. Међутим, у ситуацији када је Србији већ био објављен рат, као морална подршка имао је велики значај. Пашић, веома суздржан и контролисан политичар, који није никада или је ретко показивао емоције, према забелешкама Штрандмана, после читања текста пустио је сузе олакшања.

Из свих данас доступних извора који су у Србију стигли, било линијом српског посланика из Петрограда, било преко руског отправника послова у Београду, Србија није имала позитивна сазнања да ће Русија и војно да је заштити. Све је било концентрисано на савете да се изађе максимално у сусрет захтевима из ултиматума, па чак и да се одустане од активне одбране у случају напада и затражи посредовање великих сила. Такође, предузимане су мере да се продужи рок за предају ултиматума и ублаже услови. Сазнања да Русија предвиђа мере парцијалне мобилизације стигла су у Београд после предаје одговора српске владе и после прекида дипломатских односа на аустроугарску иницијативу. ■

(Насишавак у следећем броју)

МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

СЕКТОР ЗА ЉУДСКЕ РЕСУРСЕ

Управа за кадрове

расписује

ИНТЕРНИ КОНКУРС

за попуњу упражњених радних места пријемом лица из састава Министарства одбране и Војске Србије у својству војног службеника и војног намештеника у радни однос на неодређено време, у:

1. Управу за традицију, стандард и ветеране, место рада – Београд

- референт за представке и сарадњу, ВСС – 1 извршилац,

2. Војни музеј, место рада – Београд

- возач, КВ – 1 извршилац.

ОПШТИ УСЛОВИ:

- да су кандидати држављани Републике Србије,
- да су здравствено способни за рад у Министарству одбране и Војсци Србије,
- да имају одговарајућу стручну спрему за радна места на која конкуришу,
- да се против њих не води кривични поступак због кривичног дела које се гони по службеној дужности,
- да нису кривично осуђивани казном затвора у трајању дужем од шест месеци,
- да им раније није престајао радни однос у државном органу због теже повреде дужности из радног односа,
- да је професионални припадник Војске Србије и да се налази на служби у Министарству одбране и Војсци Србије и
- да нема негативних службених оцена.

ПОСЕБНИ УСЛОВИ:

за радно место под редним бројем 1.

може конкурисати лице које има:

- завршен правни факултет и
- познавање рада на рачунару.

за радно место под редним бројем 2.

може конкурисати лице које има:

- завршену средњу школу, односно школу за КВ раднике – возач моторног возила и
- положен возачки испит „Б” и „Ц” категорије.

На конкурс могу учествовати сви професионални припадници Војске Србије и државни службеници и намештеници запослени у Министарству одбране Републике Србије, који испуњавају опште и посебне услове конкурса.

НАЧИН КОНКУРИСАЊА

Уз пријаву на конкурс, која треба да садржи основне личне податке, адресу и контакт телефон, кандидати достављају и:

- CV или кратку биографију,
- извод из матичне књиге рођених (оригинал или копија оверена у суду или општини – не старији од шест месеци уколико није нов образац),
- уверење о држављанству (оригинал или копија оверена у суду или општини – не старији од шест месеци),
- оверену копију дипломе о стеченом образовању,
- оверену копију сертификата о познавању рада на рачунару, према стандарду ECDL, који обухвата ниво знања од 4 модула (обрада текста – MS Word, табеларне калкулације – MS Excel, презентације – MS Power point и модул Интернет и комуникације), за радно место под редним бројем 1,
- оверену копију возачке дозволе о положеном возачком испиту „Б” и „Ц” категорије, за радно место под редним бројем 2,
- уверење надлежног суда да се против кандидата не води кривични поступак због кривичног дела које се гони по службеној дужности – не старије од 6 месеци,

- уверење надлежног Министарства унутрашњих послова Републике Србије да кандидат није осуђиван на казну затвора од најмање шест месеци – не старије од шест месеци,
- потврду надлежног старешине да кандидат нема негативних службених оцена.

Сви докази о испуњености услова за пријем достављају се као оригинали или оверене фотокопије. Уверења која се прилажу уз молбу, ако нису трајног карактера, не могу бити старија од 6 (шест) месеци.

Кандидати који уђу у најужи избор, пре пријема у радни однос, доставиће лекарско уверење о здравственој способности.

ИЗБОРНИ ПОСТУПАК

Изборни поступак ће се спровести само међу кандидатима који испуњавају услове конкурса за пријем на радна места и биће извршена психолошка процена истих, а уз њихов писани приста-нак биће извршена безбедносна провера.

Са свим кандидатима, међу којима се спроводи изборни поступак, конкурса комисија обавиће разговор и извршиће њихово рангирање у складу са Критеријумима за израду листе кандидата за потребе селекције у оквиру каријерног вођења и саветовања у Министарству одбране и Војсци Србије („СВА”, број 10/12). Позиве за разговор и остала обавештења упућују се кандидату на адресу која је наведена у пријави на конкурс.

Одлуку о пријему донеће надлежни старешина и о њеном садржају биће обавештени сви кандидати који учествују у изборном поступку.

НАЧИН ПОДНОШЕЊА ПРИЈАВЕ

Пријаве на интерни конкурс, са приложеним доказима о испуњавању услова, кандидати подносе јединицама–установама у којима се налазе на служби.

Команде јединица–установа примљене молбе службеном поштом достављају на адресу:

УПРАВА ЗА ТРАДИЦИЈУ, СТАНДАРД И ВЕТЕРАНЕ,

Немањина број 15, Београд,

са назнаком „За конкурс за пријем у службу”.

У пријави на конкурс обавезно је навести име и презиме, име једног родитеља, ЈМБГ, адресу пребивалишта, адреса на коју се кандидату достављају обавештења, број телефона, досадашње радно и стручно искуство, подаци о посебним вештинама и знањима.

Сагласно одредби члана 125. Закона о Војсци Србије, између кандидата који испуњавају опште и посебне услове конкурса, првенство под једнаким условима има супружник, односно члан породице погинулог професионалног припадника Војске Србије, погинулог или умрлог од последица повреда задобијених у вршењу службе у војсци Србије и супружник професионалног припадника Војске Србије премештеног из једног у друго место службовања.

Рок за подношење пријава је 30 дана од дана објављивања у магазину „Одбрана”.

Неблаговремене, недопуштене, неразумљиве или непотпуне пријаве, уз које нису приложени сви потребни докази на тражени начин, неће се узимати у разматрање и биће одбачене закључком против кога се може изјавити жалба.

Додатне информације могу се добити на телефон 011/3203-472 и на сајту Министарства одбране Републике Србије (www.mod.gov.rs). ■

МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

СЕКТОР ЗА ЉУДСКЕ РЕСУРСЕ

Управа за кадрове

расписује

ИНТЕРНИ КОНКУРС

за пријем у професионалну војну службу на неодређено време, у својству официра на неодређено време, у санитарској служби:

1. доктор стоматологије, 1 извршилац.

Лица која конкуришу по наведеном потребно је да испуњавају следеће услове:

УСЛОВИ КОНКУРСА

На конкурс могу учествовати цивилна лица запослена у Војсци Србије и државни службеници и намештеници запослени у Министарству одбране, на неодређено време.

Општи услови конкурса:

- да су кандидати држављани Републике Србије,
- да су здравствено способни за службу у Војсци Србије,
- да кандидати имају завршен Стоматолошки факултет и звање доктор стоматологије,
- да им раније није престајао радни однос у државном органу због теже повреде дужности из радног односа,
- да нису осуђивани на казну затвора од најмање шест месеци,
- да нису старији од 45 година и
- да су на служби у Војсци Србије у својству цивилног лица и Министарству одбране у својству државног службеника и намештеника.

Посебни услови конкурса:

- да се против њих не води кривични поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности,
- да имају обављен приправнички стаж и да имају положен државни испит,
- да су безбедносно проверени и да немају безбедносних сметњи за рад у Војсци Србије и ван Војске Србије,
- да су завршили Курс слушалаца за резервне официре и
- да су у току службе повољно оцењивана и да им је просек службених оцена у току службе најмање „врло добар“.

НАЧИН КОНКУРИСАЊА:

Уз пријаву на конкурс, која треба да садржи основне личне податке, адресу и контакт телефон, кандидати треба да доставе краћу биографију и следећа документа:

- извод из матичне књиге рођених (оригинал или фотокопија оверена у суду или општини – не старији од шест месеци уколико није нов образац),
- уверење о држављанству (оригинал или фотокопија оверена у суду или општини – не старије од шест месеци),
- доказ о стеченом образовању (оригинал диплома – уверење о завршеном образовању или фотокопија оверена у суду или општини),

- фотокопија радне књижице или неки други доказ о радном искуству,
- уверење надлежног суда да се против кандидата не води кривични поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности (не старије од 6 месеци),
- уверење надлежног органа МУП-а да кандидат није кривично осуђиван казном затвора у трајању дужем од шест месеци (не старије од 6 месеци),
- уверење о положеном стручном – државном испиту,
- уверење о регулисаном приправничком стажу,
- уверење о регулисању војне обавезе са знаком чина у резерви (издаје Регионални центар МО у коме се лице води у евиденцији)
- потписану изјаву о прихватању распореда по потреби службе на целој територији Републике Србије (својеручно написана изјава) и
- мишљење начелника одељења/управе (команданта јединице ранга самосталног батаљона/бригаде) где се кандидат налази на служби.

Пре пријема у професионалну војну службу кандидати који испуњавају услове конкурса биће упућени на процену психолошких капацитета. Кандидати који уђу у ужи избор биће позивани на физичку проверу и проверу стручних оспособљености, знања и вештина. Кандидати који са најбољим резултатима буду испунили прописана мерила за избор биће упућени на лекарски преглед ради оцене способности за пријем у професионалну војну службу и за њих ће бити извршена безбедносна провера.

Непотпуне, неблаговремене или неразумљиве пријаве уз које нису приложени сви потребни докази на тражени начин неће се узимати у даље разматрање.

Конкурсна документација се неће враћати кандидатима.

Пријаве на конкурс са наведеним документима достављати путем поште на адресу:

**Министарство одбране
Сектор за људске ресурсе
Управа за кадрове**

ул. Немањина бр. 15, 11000 Београд

са знаком „за пријем лица у санитарску службу по конкурс“

Рок за подношење пријава на конкурс је 15 (петнаест) дана од дана објављивања.

Све информације везане за конкурс могу се добити на тел. 011/3201-603 и 3201-056. ■

МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

СЕКТОР ЗА ЉУДСКЕ РЕСУРСЕ

Управа за кадрове

ОБАВЕШТЕЊЕ

о избору професионалних припадника Војске Србије за упућивање на студије II и III степена у високошколске јединице Универзитета одбране у Београду и у високошколске установе Републике Србије

Обавештавају се професионални припадници Војске Србије да ће се у септембру 2014. године, а у складу са Планом школовања и усавршавања кадра Министарства одбране и Војске Србије у 2014. години, извршити селекција кандидата ради испуњавања неопходних услова за упућивање на студије II и III степена у високошколске јединице Универзитета одбране у Београду и у високошколске установе Републике Србије.

Селекција ће садржати следеће активности:

1. Провера знања страног језика (која ће се реализовати на Војној академији),
2. Провера физичких способности (која ће се реализовати на Војној академији),
3. Процена психолошких капацитета (која ће се реализовати на Војномедицинској академији),
4. Медицинско-здравствена процена (која ће се за официре реализовати у војно-здравственим установама, а за цивилна лица у надлежним цивилним здравственим установама),

5. Безбедносна провера (коју ће реализовати надлежни органи Војно-безбедносне агенције Министарства одбране).
Селекција ће се обавити са припадницима Министарства одбране и Војске Србије који испуњавају опште и посебне услове за упућивање на школовање, а за селекцију се може пријавити кандидат који испуњава следеће услове:

Општи услови:

- 1) да је држављани Републике Србије;
- 2) да се против њега не води кривични поступак или поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности, односно да није осуђиван за таква дела казном затвора у трајању дужем од шест месеци;
- 3) да је здравствено и психофизички способан за војну службу.

Посебни услови:

а) За упућивање на студије II степена:

- 1) да је завршио Војну академију или основне академске студије у трајању од најмање четири године са просечном оценом 8,00 и вишом;
- 2) да у току службе има просек оцена најмање „врло добар“, односно „истиче се“;
- 3) да је у војној служби провео најмање пет година ефективне службе, а изузетно три године ако је основне академске студије завршио са просечном оценом 9,00 и вишом;
- 4) да познаје један од светских језика најмање на нивоу 1-1-1 STANAG 6001 или на нивоу првог степена према критеријуму Војне академије (енглески језик за упис на студије које се реализују на Медицинском факултету ВМА);
- 5) да у години у којој се упућује на школовање није старији од 42 године;
- 6) да у претходном периоду није упућиван на школовање истог нивоа.

б) За упућивање на студије III степена:

- 1) да је завршио Војну академију или основне академске студије у трајању од најмање четири године са просечном оценом 8,00 и вишом и студије II степена;
- 2) да у току службе има просек оцена најмање „врло добар“, а за последња два периода оцењивања има службене оцене „одличан“, односно „нарочито се истиче“;
- 3) да познаје један од светских језика на нивоу 2-2-2 STANAG 6001 или на нивоу другог степена према критеријуму Војне академије (енглески језик за упис на студије које се реализују на Медицинском факултету ВМА);
- 4) да у години у којој се упућује на школовање није старији од 50 година;
- 5) да у претходном периоду није упућиван на школовање истог нивоа.

Заинтересовани кандидати који испуњавају прописане услове и желе да приступе селекцији потребно је да молбу са документацијом доставе својој матичној јединици – установи у којој су на служби, најкасније до 8. августа 2014. године.

Поред општих података о кандидату, у молби је потребно истаћи: назив високошколске установе, врсту студија и назив стручног програма (област, усмерење). Потребне Војске Србије за школовањем кадра на предметним студијама исказане су у Плану школовања и усавршавања кадра Министарство одбране и Војске Србије у 2014. години, и исти се може преузети од органа за људске ресурсе у матичним јединицама или у електронском облику са РАМКО сајта Управе за кадрове Сектора за људске ресурсе <http://www.uzk.sljr.mo>

Уз молбу је неопходно приложити:

а) Припремају кандидати:

1. Оверену копију уверења о држављанству Републике Србије;
2. Оверену копију дипломе – уверења о завршеној Војној академији или основним академским студијама у којој је уписана просечна оцена (ако у дипломи – уверењу нема просечне оцене успеха, прилаже се извод из предметних оцена). Поред наведеног, кандидати за студије III степена, прилажу и оверену копију дипломе – уверења о завршеном претходном школовању и стеченом звању мастер, специјалиста или магистар;
3. Списак публикованих научних и стручних радова;

4. Изјаву, оверену од стране претпостављеног старешине, да се против њега не води кривични поступак или поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности, односно да није осуђиван за таква дела казном затвора у трајању дужем од шест месеци;

5. Попуњен Упитник за школовање (формулар преузет од органа за људске ресурсе у јединици, а кандидати попуњавају рубрике закључно са редним бројем 9), прилог 3 из Уредбе о стањима у служби професионалних војних лица и о унапређивању официра и подофицира („Службени гласник РС“, број 35/12);

6. Оверену копију сертификата према стандарду STANAG 6001, односно уверење Војне академије о степену познавања једног од светских језика,

б) Припремају органи за људске ресурсе у матичној јединици – установи кандидата:

1. Упитник за школовање кандидата (допуњују преостале рубрике и оверавају потписом старешине организационе јединице Министарства одбране и Војске Србије надлежне за пријем молби), прилог 3 из Уредбе о стањима у служби професионалних војних лица и о унапређивању официра и подофицира;

2. Попуњен и оверен „Преглед података за рангирање кандидата за школовање“;

3. Препоруку (мишљење) претпостављеног старешине (ранга бригаде и вишег) о кандидату;

4. Потврду којом се потврђује да кандидат у претходном периоду није упућиван на школовање и усавршавање истог нивоа.

Сертификат о знању страног језика има временско ограничење од датума стицања и оно за STANAG 6001 износи три године, а за уверење Војне академије 18 месеци.

За кандидате који не поседују валидан сертификат о знању страног језика (STANAG 6001 или уверење Војне академије) Војна академија ће извршити тестирање кандидата, према термину који ће бити накнадно утврђен и објављен у зависности од врсте језика и броја заинтересованих кандидата.

У складу са примљеним молбама кандидата, органи за људске ресурсе у матичним јединицама ће извршити комплетирање документације, формирање пријава кандидата за приступање потребним проверама и исте, редовним службеним путем, доставити Управи за кадрове Сектора за људске ресурсе, најкасније до 15. августа 2014. године. Обрасци за приступање проверама могу се преузети са РАМКО сајта Управе за кадрове Сектора за људске ресурсе <http://www.uzk.sljr.mo>

Приликом предаје молби за селекцију кандидат је у обавези да попуни прописани формулар (Упитник за безбедносну проверу) и сагласност за вршење безбедносне провере, а коју покреће орган за људске ресурсе у матичној јединици – установи, одмах и без одлагања, преко надлежног органа Војнобезбедносне агенције Министарства одбране. Након завршетка провере, резултате безбедносне провере доставити Управи за кадрове Сектора за људске ресурсе, најкасније до 22. септембра 2014. године.

Провере знања и способности кандидата ће се реализовати почетком септембра 2014. године, а према списковима које утврди и објави Управа за кадрове Сектора за људске ресурсе. Исти ће бити формирани у складу са бројем заинтересованих кандидата који испуњавају услове за селекцију и упућивање на школовање.

Извештаје лекарских прегледа (за цивилна лица) и Налаз, оцену и мишљење војнолекарске комисије (за официре) о здравственој способности кандидата доставити Управи за кадрове Сектора за људске ресурсе, редовним службеним путем, одмах након завршене провере, а најкасније до 22. септембра 2014. године.

Избор кандидата за упућивање на студије извршиће министар одбране на основу листе кандидата који испуњавају услове за упућивање на школовање. ■

ОБАВЕШТЕЊЕ

ИНФО ЦЕНТАР Одељења за стамбене послове Управе за традицију, стандард и ветеране, током јула и августа 2014. године радиће сваке среде од 11 до 15 часова, због годишњих одмора.

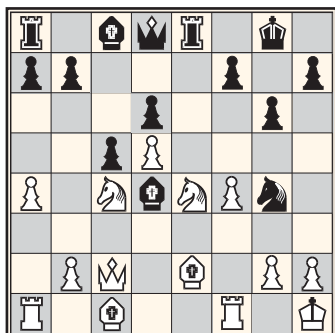

ИЗАБРАНА ПАРТИЈА

АЛЕКСАНДАР ИНЂИЋ НАЈМЛАЂИ ШАМПИОН СРБИЈЕ

Недавно је у Суботици Александар Инђић постао најмлађи шампион Србије у шаху, победивши испред шесторице наших најјачих велемајстора (није играо Иван Иванишевић, водећи играч по рејтингу). Осамнаестогодишњи Инђић је члан олимпијске репрезентације Србије. Бескомпромисан борац за таблом. Показо је то и у партији 8. кола победивши интернационалног мајстора Дејана Несторовића.

Дејан НЕСТОРОВИЋ – Александар ИНЂИЋ 0:1
Првенство Србије 2014. године – Суботица БЕН–ОНИ

Позиција на дијаграму после 17 потеза белог:

Бели: Kh1, Dc2, Ta1, Tf1, Lc1, Le2, Sc4, Se4, пешаци: a4, b2, d5, f4, g2, h2 (14 фигура)

Црни: Kg8, Dd8, Ta8, Te8, Lc8, Ld4, Sg4, пешаци: a7, b7, c5, d6, f7, g6, h7 (14 фигура)

(1) d4 Sf6 (2) c4 c5 (3) d5 e6 (4) Sc3 exd5 (5) cxd5 d6 (6) Sf3 g5 (7) Sd2 Lg7 (8) e4 0-0 (9) Le2 Sbd7 (10) 0-0 Te8 [Бели је у овој старинској варијанти Бен–онија створио солидну позицију али је и црни рокирао и развио фигуре. Позиција позната и из меча Спаски–Фишер из 1972] (11) a4 Se5 (12) Dc2 Lg4 (13) f3 Lc8 [Наизглед црни губи темпо али је изнудио потез f3 и спрема контраигру преко поља h5 и f4] (14) f4? Seg4 [Бели греша желећи да казни црног за губитак темпа па даје црном прилику да реализује свој план. Боље је да је бели играо Та3 или h3] (15) Sc4 Sxe4 [Елегантан и ефикасан удар који доноси црном одлучујућу предност и напад] (16) Sxe4 Ld4+ (17) Kh1...

(види дијаграм)

(17) ...Sxh2! [Жртва скакача за одлучни напад. Бели не сме да узме јер би следио мат Dh4] (18) g3 Sxf1 (19) Lxf1 Lf5 [Везује белог скакача] (20) Scd2 Txe4! (21) Sxe4 De7 (22) Ld3 Te8! и бели предаје [јер на (23) Sf2 De1+ (24) Kg2 Lxd3, па ако (25) Sxd3 Te2+ пада дама, а ако (25) Dxd3 иде Dxf2+ (26) Kh3 Te2 са матирањем у два потеза или освајањем материјала.

КОЊИЋЕВИ СКОКОВИ

Крените од обележених поља, као скакач у шаху, по путањи у облику слова Г, тако да добијете две народне пословице.

	се	-је	
-је.	-сти-	пје-	што
у	Ни-	по-	ни
и-		-на	-сни-
	-јех	све	

	и-	-лом	
-да-	по	-ди,	би-
-сти-	-ма	Тко	га
пр-	гу-	-ју.	гу-
	-ну	-сти-	

Решење судоку – водоравно: 9-2, 3-5, 1, 1-8-4, 2-6, 5-7, 3-6-5, 7-8, 9-2, 5-1-7, 8-4, 2-6, 3, 6-7-9, 1, 9-8, 5-2, 7-3-4, 4-5, 6-3, 8-7-1, 7-3, 4-9, 5-2-6, 2, 1-7, 9-3.

РЕШЕЊЕ ШАХОВСКИХ ПРОБЛЕМА ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА:

Проблем број 1: 1. Lb3 Tb7 [Lb7, Tg7, Lg7, Lf6, f6, Txc7, f5] 2. Tc6 мат (Te7 мат, De5 мат, Dxf7 мат, Dg4 мат, De4 мат, Sxc7 мат Dd6 мат)

Проблем број 2: 1. Le4 Lxe4 (Txe4, De5, Se5, Lf3, Lh1, Sf2) 2. Se2 мат (Dxd1 мат, Ta4 мат, Lc5 мат, Sxf3 мат, Td3 мат, De3 мат)

Припремио Владимир ШАРИЋ

GRAND // TOURS GRČKA Ostrvo EVIA - EDIPSOS
Tel.: 011/361 60 48, 021/422 324 www.grandtours.co.rs

СПЕЦИЈАЛНА ПОНУДА ЗА ЗАПОСЛЕНЕ У ВОЈСЦИ
Hoteli: HERMES Spa i KAPOLOS Spa - Polupansion, цена 16€ - 18€
PLAĆANJE DO KRAJA GODINE!

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Припремио: Жарко ЋОКИЋ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
17								18							19	
20		20							21							22
23			24							25						
26					27						28					
29							30						31			
32								33							34	
35			36							37						
38				39							40					
41						42							43			
44							45							46		
47		47						48								
49				50						51						

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА ВОДОРАВНО: религија, апартман, вук, а, илегалан, наростити, љ, скј, радница, Аликанте, права, алуминат, Марков, ранисан, малиници, алке, сјединити, именица, ст, КС, омиленак, Макаранин, алав, докивати, отирачи, Вердер, статичар, чираш, арканист, лимарија, Ант, Њ, унајмити, Аријанит, в, ЕПС, таблетар, карирано.

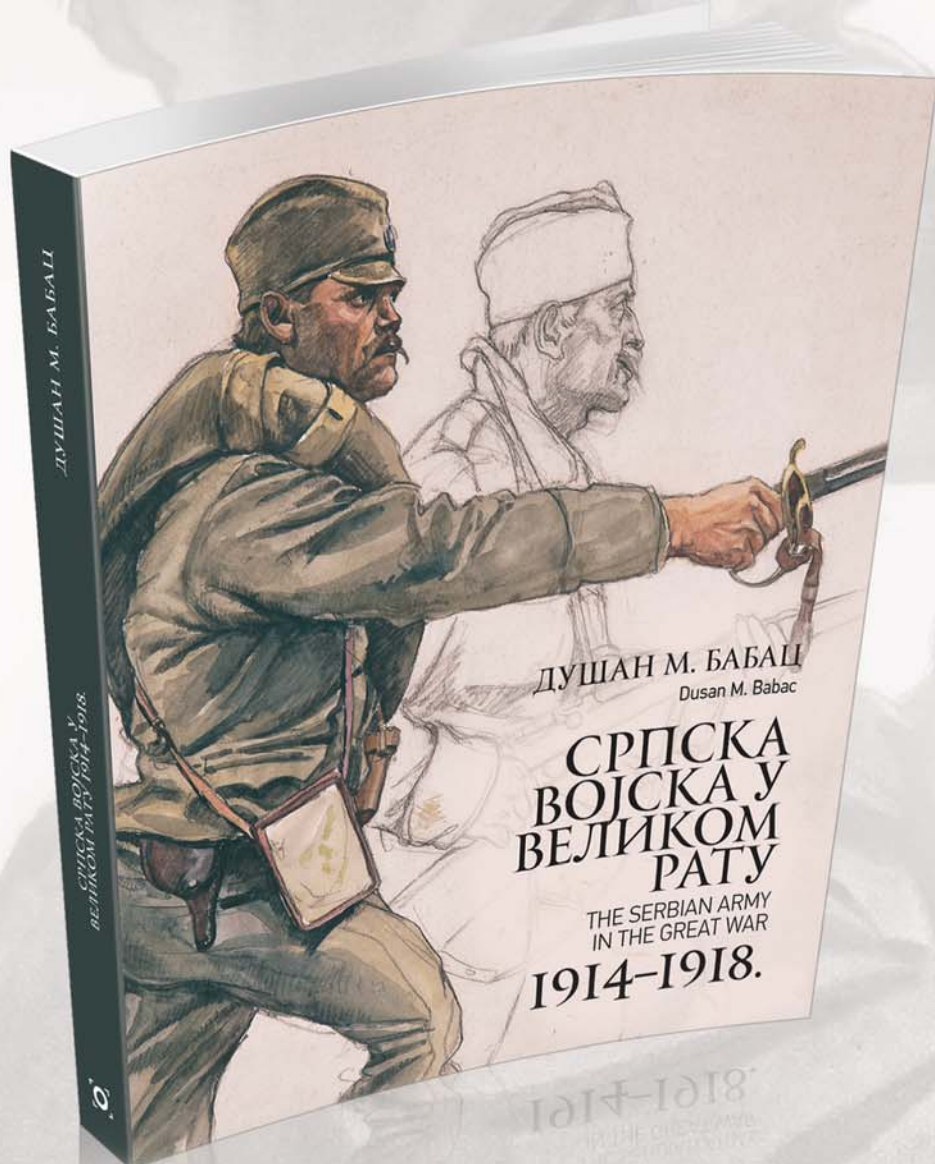
ВОДОРАВНО:

17. Два повезана корака (у кошарци), 18. Ситне рибе које по облику тела личе на сулице, 19. Позади, страга, 20. Село у подножју планине Твртковац у Босни, 21. Упала жлезда (мед.), 23. Уједињена демократска алијанса (скр.), 24. Стручњак у имунологији, 25. Степенаст, 26. Славни енглески глумац, Алек, 27. Љубитељи митова, 28. Стављати закрпе, 29. Ароматична средства, 30. Стилска фигура, асонанција, 31. Прождрљив, халапљив, 32. Насеље у општини Доњевац у Нишавском округу, 33. Амерички војсковођа из XX века, Даглас, 34. Ауто-ознака Републике Индонезије, 35. Рукометни клуб (скр.), 36. Бацакати се ногама, 37. Страна за мерење густине течности, 38. Информационе технологије, апликације и теорија (скр.), 39. Ушни лекар, 40. Лева притока Дрине, 41. Вишеструке тестере, 42. Подстицати ватру, 43. Престоница Марока, 44. Писац анала, летописац, 45. Мала врата, 46. Име словеначког пијанисте Бертонцеља, 47. Становница Растине, 48. Лек антимиотик, 49. Мере за површину земље, 50. Мали камион, 51. Ниске тарифе.

УСПРАВНО:

1. Јединица КоВ Војске Србије, обележава свој дан 12. јула, према датуму боја на Карановцу, 12. јула 1805. године, 2. Вештачка кожа (трг.), 3. Билијарски штап, так, 4. Дати опис чега, 5. Ромулов брат (мит.), 6. Алуминијумова со (хем.), 7. Град у Ирану (анаграм од КИНА), 8. Спремиште за житарице, 9. Лака, 10. Идентификација (скр.), 11. Зимзелено дрво, 12. Друге, остале, 13. Надзирач католичких манастира, 14. Горњи слој ваздуха, 15. Мушко име, Исаило, 16. Ступити у активну војну службу (из цивилства), 18. Окретање, ротирање, 19. Продукти испаравања, 20. Непосредан, 21. Мерило електричног отпора, омметар, 22. Биљка драгушац (бот.), 24. Биљка којој цвет не вене (невен), 25. Прекорити, покарати, 27. Следбеник титоизма, 28. Центри, средине, 30. Становници Атике, 31. Губити знаке живота, 33. Поп музичар, Асим, 34. Доњи део стопала (мн.), 36. Сеоска подручја, 37. Медитеранска биљка, акантус, 39. Ризик (стр.), 40. Женин отац, 42. Екипа, 43. Император, 45. Упитна заменица, 46. Десето и 25. слово азбуке.

НОВО

СРПСКА ВОЈСКА У ВЕЛИКОМ РАТУ 1914–1918. Д. Бабац

Идуће године навршава се сто година од почетка Великог, односно Првог светског рата. Ниједна друга земља, учесница Великог рата, није тако скупо платила своју слободу. Ова књига, илустрована са више од 500 фотографија, од којих се многе први пут објављују, настала је у славу српског јунака.

Броширано / ф. 20x22,5, 306 стр.
шифра: 111290 / цена: 1.375,00

НАРУЏБЕНИЦА

МЦ „ОДБРАНА”, Браће Југовића 19, 11000 Београд,
Тел. 011/3201-995, 3241-009, телефакс: 011/3241-363
Жиро-рачун: 840-312849-56

Наручујем књигу:
1. Шифра 111290/„СРПСКА ВОЈСКА У ВЕЛИКОМ РАТУ”,
по цени од 1.375,00 динара

Купац

ЈМБГ

Адреса становања, улица и број:

Место

Телефон

Потпис наручиоца

Плаћање наручених издања врши се унапред. Доказ о ујлаћи целокујној износа доставиши МЦ „Одбрана”, након чега испоручујемо књиге. Кућена издања биће достављена поштексиресом на шереи кујца.

ОДБРАНА

Медија центар „ОДБРАНА”, Браће Југовића 19, 11000 Београд
Тел. 011/3201-995, 3241-009, телефакс: 011/3241-363
e-mail: komercijala@odbrana.mod.gov.rs, www.mod.gov.rs

Сва издања можете купити по истим ценама и у продавници „Војна књига”, Васина 22, Београд, 011/2184-925

НОВО! НОВО! НОВО! НОВО!

„Прва књига у Србији која научно и популарно полемиче са трендом ревизије о улози Србије 1914.“

КАКО се на питање узрока Великог рата гледало 1914, 1919, 1927, 1930, 1947, 1951, 1964, 1994. или данас?

КАКО се Србија нашла у ситуацији да најгласнији трендови ревизије данас буду исти као и гласови у медијима централних сила 1914. и 1941.

КАКО то да је за Европу био „најопаснији“ мали српски национализам и империјализам?

КАКВЕ су вредности у питању које дају за „морално право“ великима да окупирају, анектирају, „цивилизују“, а у исто време то право немају и мањи?

КАКО се то цео свет вратио политичким менталитетима од пре сто година?

ПОМЕНУТА СУ САМО НЕКА ОД ПИТАЊА КОЈА КЊИГА ПОКРЕЋЕ И НУДИ ОДГОВОРЕ

САМО 495,00 ДИН.

У продавници „Војна књига“, Васина 22, Београд и продајној мрежи „Мој киоск“ широм Србије

Специјални прилог број 105

МЛАДОСТ ЗА СЛОБОДНУ БОСНУ

Циљ „Младе Босне”, омладинског ослободилачког покрета, насталог после анексије Босне и Херцеговине 1908. године, био је не само њено ослобођење од аустроугарске окупаторске власти, већ и уједињење свих словенских народа. Та организација борила се против аустроугарске окупаторске власти над словенским народом, коју није сматрала ни легалном ни легитимном. Након окупације и анексије Босне и Херцеговине, Аустроугарска монархија, још драстичније него Отоманска империја, нарушава људска права и слободе грађана и за тамошње житеље свих нација наступају неизвесни и изузетно тешки дани. У околностима које су завладале у тој покрајини, одмах након анексије, њени народи доведени су у ситуацију да, под страховитим притиском, изгубе своју самобитност и достојанство. У сопственој земљи младим Босанцима било је ускраћено слободно политичко изражавање, па су они оснивали тајна удружења, чији је крајњи циљ био протеривање хабзбуршке окупационе власти из Босне и Херцеговине и других јужнословенских земаља.

Пише др Радослав ГАЋИНОВИЋ

Окупација Босне и Херцеговине

Аустроугарска је окупирала Босну и Херцеговину на основу члана 25. Берлинског конгреса из 1878. и Аустријско-турске конвенције. Током окупације Аустроугарска је истовремено спроводила бескрупулозну пропаганду како би велике силе убедила да, временски ограничен, мандат за окупацију, претворе у трајно запоседање некадашњег турског санџака.

Хабзбуршка монархија и њени савезници сматрали су да окупација почива на међународној основи, а касније су убеђивали светско јавно мњење да је изведена и на државноправној и унутрашњој основи. Према првом тумачењу, све законске мере окупационе власти биле су привремене, а по другом – трајне.

ВИШЕНАЦИОНАЛНА ОРГАНИЗАЦИЈА

Аустроугарска монархија је, после анексије Босне и Херцеговине, почела терор над свим тамошњим народима: Србима, Хрватима и муслиманима, па су чланови Младе Босне били представници свих народа. Међу најактивнијим су били Владимир Гађиновић, Гаврило Принцип, Мустафа Голубић, Мухамед Мехмедбашић, Данило Илић, Недељко Чабриновић, Иво Крањчевић, Драгутин Мрас, Драго Радовић, Јово Варагић, Милош Видаковић, Боривоје Јевтић, Ђулага Буковац, Ибро Фазлиновић, Матеј Кордић, Лазар Ђукић, Богдан Жерајић, Митар Керовић, Неђо Керовић, Миленко Јовановић, Бранко Загорац, Димитрије Митриновић, Перо Слијепчевић, Никола Форкапић, Драган Калембер, Вељко Чубриловић, Васа Чубриловић, Цветко Поповић, Трифко Грабеж, Перо Слијепчевић, Иво Андрић, Тин Ујевић...

Да би се дефинисао правни положај Босне и Херцеговине требало је одговорити на питање ко је стварни господар тих подручја. Према Конвенцији из 1879, султаново име и турске заставе били су симбол турске власти, али је све друго носило ознаке аустроугарске трајне присутности у покрајинама. Иза свих теорија које су се развијале у вези с тим стајали су, наравно, одређени интереси и политичка рачуница, а не право. И баш је та правна нејасноћа утицала да положај Босне и Херцеговине буде зависан од односа одређених снага које су самовољно кршиле међународно право, истовремено непрекидно истичући да се њихове тежње темеље на законској основи.

Српска правна школа увек је заступала гледиште да аустроугарско запоседање Босне и Херцеговине има међународноправно, а не државноправно обележје, то јест да је то међународно и отворено, а не унутрашње и затворено питање. То гледиште одредило је и природу политичког покрета српског народа у Босни и Херцеговини. Непосредно након уласка аустроугарске војске 1878. године, у Босни и Херцеговини образована је управа која је имала чисто војно обележје. За одређено време делимично су задржани и стари турски великодостојници. Од 1. јула 1879. војна управа прераста у поредак у којем главну власт има Земаљска влада, чији су поглавари били одговорни заједничкој царској влади у Бечу. За све време аустроугарске власти у Босни и Херцеговини то је био генерал, који је истовремено командовао војним и полицијским снагама и водио буџетске послове на том подручју. Формално узевши, законе у Босни и Херцеговини доносио је владар на основу планова заједничког Министарства финансија и Земаљске владе за Босну и Херцеговину, а покрајином се управљало као колонијом прикљученом црно-жутој монархији.

Убрзано ка анексији

Бечки двор био је нестрпљив да спроведе одлуке европских моћника и само 16 дана после завршетка рада међународног

скупа у Берлину, аустроугарске трупе прешле су босанскохерцеговачку границу, настављајући марш према Сарајеву, Мостару, Бањалуци, Тузли и другим градовима

Процена аустроугарског министра спољних послова Андрашија да ће окупација бити безболна и да ће бечку вој-

ВОЈНА КОЛОНИЈА

Непосредно након уласка аустроугарске војске у Босну и Херцеговину образована је војна управа, која убрзо прераста у окупациони поредак, у којем главну власт има Земаљска влада, чији су поглавари били одговорни заједничкој царској влади у Бечу. За све време аустроугарске владавине у Босни и Херцеговини то је био генерал, који је истовремено командовао војним и полицијским снагама и водио буџетске послове на том подручју. Формално узевши, законе у Босни и Херцеговини доносио је владар на основу планова заједничког Министарства финансија и Земаљске владе за Босну и Херцеговину, а покрајином се управљало као колонијом прикљученом црно-жутој монархији.

ну окупациону силу народ Босне и Херцеговине дочекати са цвећем, показала се као погрешна. Већина припадника католичке вере дочекала је окупаторске трупе као спасиоце, али припадници друге две конфесије – православне и муслиманске, њихов долазак нису тако доживели. Напротив.

Познати муслимански вођа отпора имам Хаџи Лојо, одмах након хапшења, интерниран је у злогласну тамницу у Терезину. Иако је Андраши предвиђао брзу и лаку окупацију Босне и Херцеговине, „с четом војника и плех-музиком на челу”, командант хабзбуршких трупа генерал Јосип Филипковић морао је да употреби више од 200.000 војника, који су успели да умире те две покрајине тек после три месеца тешких борби. Историјско одељење аустроугарске војске издало је детаљан преглед операција, с прецизним мапама о свакој борби. Укупно 5.198 аустроугарских војника је погинуло, рањено или неста-

ло, међу њима и 178 официра. Губици устаника тада нису (за)бележени.

Одмах после окупације Босне и Херцеговине, Монархија је развила живу дипломатску активност широм света како би што елегантније спровела у дело идеју о анексији Босне и Херцеговине. Прва седница заједничких министара Аустроугарске о анексији, којој су присуствовали и угарски министри, одржана је 18. новембра 1907. године. Решено је да се анексија оствари „кад је прилике затраже и допусте“, па су одмах започете и одређене активности, како би се такве прилике што пре створиле, а затим и операционализовале. У Хрватској је 24. децембра 1907. за бана постављен заклето непријатељ Срба барон Павле Раух.

Масовни претреси, хапшења, застрашивања

Власти из Беча и Сарајева чиниле су све да што више наруше односе између Србије и Црне Горе, како би се

слободне српске државе, у одлучном часу, нашле неактивне и узајамно компромитоване

У Босни и Херцеговини почињу масовни претреси, али и хапшења и застрашивања. Тада је настала позната парола „савити или скршити“. Ипак, нису успели. Став Србије био је миран, али одлучан, упркос томе што савезници на које су рачунали нису били на висини очекивања српског народа. Тада се на челу руског Министарства иностраних дела налазио Александар Петрович Извољски, државник не без даровитости, али сувише сангвиничан и брзоплет. Извољски је, са побудама које још нису сасвим објашњене и довољно схватљиве, 2. јула 1908. упутио Алојзу Еренталу мемоар, у ком му је понудио изванредан споразум. У том мемоару, међу осталим, поставио је и питање аустроугарске анексије Босне и Херцеговине. То питање, као и питање Дарданела, коме су Руси одавно придавали велику и оправдану важност, имало је, према његовом упорном тумачењу, европски карактер, што је, према Из-

Гаврило Принцип

вољском, могло да се реши у духу пријатељског реципроцитета.

На тако нешто бечка дипломатија одавно је чекала. При томе, руска понуда била је још повољнија, јер је уз Босну и Херцеговину обухватала и Новопазарски санџак. Предлог Извољског дошао је у исто време кад и вести о младотурској револуцији. Оба догађаја изазвала су у Бечу живу активност и, повезана, довела до новог обрта у историји. Пошто је решио да спроведе анексију, после руске понуде и догађаја у Турској, аустријски министар спољних послова Ерентал европску ситуацију сматрао је врло повољном. Намеравао је да се нагоди с Русијом, обећавајући јој пријатељско држање у вези са Дарданелима. Немачки пристанак већ је имао. Француска је била нератоборна и заузета у Мароку. Италију је намеравао да заустави тако што ће напустити Санџак и тиме је уверити да нема намеру даљег продирања, те да анексија за Аустрију не значи никакву нову добит, него, с тим напуштањем, чак и једну врсту жртве. Надао се да ће тако лукавим дипломатским потезом добити и поверење нове Турске. За Енглеску, која је Монархију и увела у Босну и Херцеговину, веровао је да поводом анексије неће предузимати озбиљније кораке.

Тако је, 6. октобра 1908. у Бечу обнародован Указ цара Франца Јозефа о

СРБИЈА И БОСАНСКИ СРБИ

Насиље Аустроугарске монархије над Србима почетком XX века наговештавало је неминовност историјског сукоба. Србија је постојала као слободна држава, развијала се и тежила да се развија према својој животној потреби и на основу своје етничке снаге.

Аустрија, која је династички конгломерат с национално хетерогеним и незадовољним структурама у земљи, није се задовољавала само тим да чува свој посед, него је, и даље у старој традицији, водила активну политику велике силе с освајачким намерама. Аустријску политику на Балкану обележиле су политичке и економске експанзије. Догађаји из 1878, 1904, 1908. и 1912. године били су довољно јасни индикатори колико је њен активистички дух уједно и агресиван. У то време више је угрожавала друге него што је сама била угрожена. Таквом политиком изазвала је општу сумњу, а тиме и неминовну реакцију српског народа и заострила ситуацију до најозбиљнијих могућности да дође до рата.

У водећим политичким структурама Аустроугарске монархије осећала се велика криза и могућност дезинтеграције Монархије, па се тражио излаз из такве ситуације. Уместо да покуша да изведе унутрашње реформе, Аустроугарска је била уверена да би, ако окупира Србију, решила све своје проблеме. Аустроугарска пропаганда била је упорна у обмањивању светског и домаћег јавног мњења. Пример таквих дезинформација било је и истицање да незадовољство њихових југословенских поданика није израз спонтаног уверења, него систематске агитације Србије. Нарочито је указивано на активност Народне одбране, основане 10. октобра 1908, за време револта који је у српском друштву изазвала анексија Босне и Херцеговине.

НЕПОДНОШЉИВ ЖИВОТ У СУЖАЊСТВУ

Почетком XX века само 30 житеља Босне и Херцеговине имало је академско образовање, а после тридесет година аустроугарске управе, 1910. године, у Босни и Херцеговини било је 87 одсто неписменог становништва и само пет гимназија, за нешто мање од два милиона становника. Чланови Младе Босне били су припадници Срба, Хрвата и муслимана, убеђени да се за своја национална и општа цивилизацијска права морају изборити. Зато је тада већина модерног света сматрала да је Сарајевски атентат чин одбрамбеног ослободилачког карактера.

анексији Босне и Херцеговине. Одлуку је тог дана саопштио лично цар Франц Јозеф. Босанскохерцеговачки студенти су одмах изјавили да ни по коју цену неће признати царски указ и анексију, јер она представља најобичнију пљачку, а „ако Аустроугарска хоће да нас прогута, ми ћемо јој прогристи стомак“.

У Србији је проглашење анексије изазвало највеће незадовољство. Цела земља осећала се тешко погођеном. Ударац је угрозио не толико Босну и Србију, колико српску идеју и саму српску будућност.

Национално сазревање

Политичко sazревање српског народа у Босни и Херцеговини представљало је убрзани процес који се најтеже могао пратити. Пре свега, до 1902. године није било дозвољено да се јавно испољавају мисли о националном самоопредељењу, па политика није имала законске облике.

Оваква ситуација убрзала је развој националног покрета ка политичкој партији

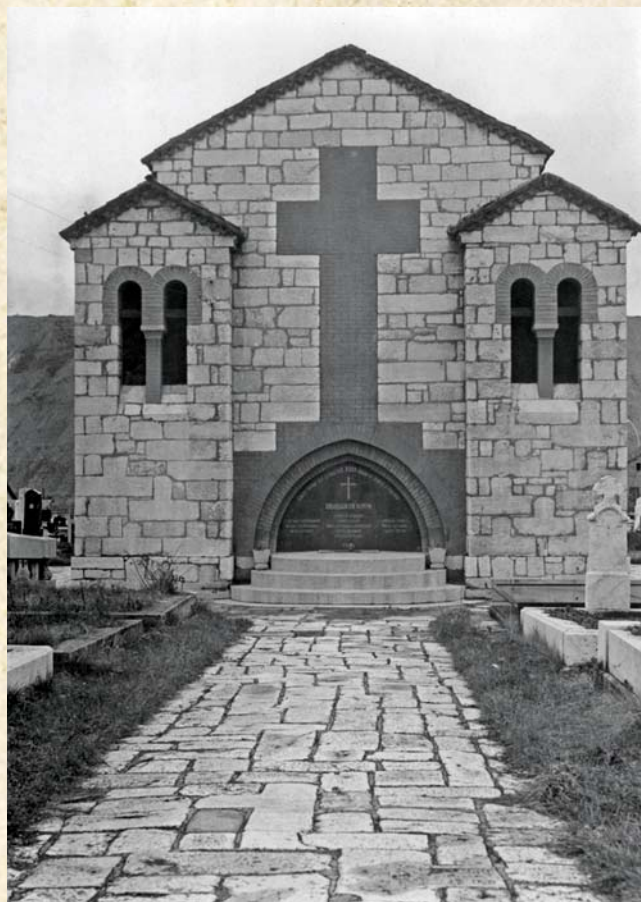
Преломна година била је 1905, када је покрет за аутономију цркве и школе с успехом спровео своје идеје. У том раздобљу носиоци борбе били су српски трговци, као што ће после тога, у борби за политичку партију, бити трговци и интелектуалци. Основни циљ у оба та раздобља борбе било је стварање савеза с муслиманским покретом, са жељом да се он придобије за српске политичке циљеве. Тек у другом раздобљу интелектуална омладина напустиће такве начине и такве циљеве и у борбу унети тежње српско-хрватског националног уједињења и стварања заједничке југословенске државе. У оба раздобља преовладава убеђење да су Босна и Херцеговина српске земље и да је 1878. године извршен међународни злочин над српским народом, да му ни-

је допуштено да се уједини у националну државу. Стога је главни савезник тражен у муслиманској опозицији.

Омладина из 1901. године представљала је прву генерацију интелектуалаца који су око 1898. изашли из гимназије, када је само осам Срба матурирало у Сарајевској гимназији. Та група се „зато осећала позванијом за борбу, осећала одговорност, управо зато што је она прва српска (интелектуална) омладина из Босне и Херцеговине“ уопште. Анексија је изазвала и међународну кризу, која је трајала до пролећа 1909. године. Јавно мњење у Србији преживљавало је дубоку политичку апатију и узнемиреност. Власти су за Босну и Херцеговину признале да је „спокојство о којем пишу и изјављују депутације из Босне и Херцеговине самообмана. Земља је узбуђена и готово цело становништво је на страни Србије“.

Војна странка у Бечу спрема је рат против Србије за март 1909. године, када је мобилисан Сарајевски корпус. Тада је у Босну и Херцеговину стигло 29 војних батаљона и 30.000 резервиста. До краја марта 1909. године већи део аустроугарске армије био је у ратној припреми за напад на Србију. За сузбијање герилског рата у Босни и Херцеговини и Далмацији било је образовано једанаест „летелих одреда“.

Криза се смирила кад је Србија крајем марта 1909. признала анексију, после „мартовског ултиматума“ Немачке, која је до краја подржавала аустроугарску балканску политику. Анексијом Босне и Херцеговине битно су измењени и положај српске политике и начини њене борбе. Уместо позивања на султанов суверенитет и међународни мандат за мењање окупационог положаја, српске политичке елите тада су веровале да ће се успоставити унутрашња самосталност покрајина, уз савезништво с муслиманским покретом, мада је он лагано прелазио у заједнички блок с хрватским покретом.

Сјомен-кајела Вигдовданским херојима у Сарајеву, на српском гробљу Кошево, саграђена по пројекћу архитекће Александра Дерока

У уставним расправама Срби су осуђивали начин на који је замишљен будући парламент и његово верско и класно обележје, у којем они не би били сразмерно заступљени, према броју свог становништва у покрајинама. Поред Српске народне организације, и Социјалдемократска странка Босне и Херцеговине осуђивала је његово недемократско обележје. Устав у Босни и Херцеговини био је уведен царским решењем од 17. фебруара 1910. године. Поред Земаљског устава („штатута“) донесени су и неопходни закони за његово спровођење у живот: Изборни ред, Саборски посебан ред, Закон о организацијама и Закон о котарским већима. Босна и Херцеговина није, по том Уставу, постала самостална држава, него је потврђен њен зависан однос према Аустрији и Угарској, који је постојао и пре тога. Покрајине су и даље остале под заједничким Министарством финансија, а питање држављанства решено је тако што су становници третирали као „земаљски припадници“.

Слобода личности и кућног прага усаглашена је са законом из 1891. године, неповредивост имовине са законом из 1890. године, а штампе са законом из 1907. муслиманима је загарантовано шеријатско право за породичне и женидбене послове, те наследство мулковног (кућног, дворишног) власништва. Свима је загарантовано „чување народне особине и језика“. Законом о језику из 1913. године постао је „српско-хрватски језик званични језик у свим босанскохерцеговачким властима, равноправан. Једном изменом правописа било је одлучено да се за писма одреди исти правопис, тако да се и латиницом пише фонетски (једним језиком)“. Председништво Сабора именовало је владар. За свако саборско раздобље он је постављао председника друге вере овим редом: муслиман, православнац, католик. На 72 посланика, који су бирани на рок од пет година, долазило је и 20 чланова постављених по положају (вирилних), а међу њима 15 виших свештеника свих вера. Требало је да вирилни (зрели) чланови, као извештај неододељени горњи дом, чине „рав-

ДИНАСТИЧКА РАЗМИМОИЛАЗЕЊА

У самом врху владајућих структура Аустроугарске монархије продубљивала се криза која је на први поглед имала у основи личну нетрпељивост између цара и његових најближих сарадника и саветника с једне стране, и престолонаследника и његових истомишљеника и пријатеља, с друге. Већ одавно се знало да цар и престолонаследник нису задовољни један другим, да се међусобно не трпе и да о многим важним и суштинским питањима имају различита, већином супротна мишљења. Цар је био несрећан и незадовољан због тога што је његов син Рудолф, први наследник, својим самоубиством прекинуо праву линију наслеђивања престола и што је, након смрти надвојводе Карла Лудвига, царевог брата, престолонаследник постао Франц Фердинанд, о коме је цар имао веома негативно мишљење.

Цар је, с разлогом, сматрао да је Франц Фердинанд сувише амбициозан, самовољан и да неће бити у стању да државу усмерава сигурним и провереним путевима. Обдарен лукавством и инстинктом дугогодишњег монарха, цар Франц Јозеф схватио је да су се времена променила, да је његова царевина подривена у темељима и да се може одржати само мудро, тактичком политиком, која ће знати да води рачуна о свим опасностима и проблемима што прете са свих страна. Зато је и неговао онај специфични аустроугарски парламентаризам који је омогућавао да се држе дугачки говори, да се износе предлози и изгласавају закони, да се критикује политика владе.

Франц Фердинанд је, с друге стране, био лишен владалачког дигнитета, човек који самоуверено и брзоплето жели да иде правом линијом, да своје циљеве, иначе врло дискутабилне у погледу интереса царевине, открива свету и остварује их директном акцијом. Као дугогодишњи представник старе лозе, династије која је током дугог времена изградила свој метод владања и врло сложену и заплетену концепцију вођења државних послова, цар је осећао одвратност према свему што је ново. Цар је много више ценио лукавство и тактизирање него отворено показивање намера и планова за праволинијско деловање. У погледу унутрашње политике, хтео је да буде еластичан како би и поред формалних уступака одржао у покорности многобројне народе своје царевине, од којих је сваки имао своје интересе, идеје и циљеве и међу којима су непрекидно били на дневном реду ослободилачки покрети, завере и разноврсне политичке турбуленције.

нотежу изабраним посланицима који могу тежити за реформама“.

Сабор није могао да се меша у послове управе, мада су њени представници добили право да могу говорити у Сабору кад то пожелу. Имунитет посланика за дела учињена изван Сабора био је ограничен. Изборно право добили су сви мушкарци са навршене 24 године, као и право да слободно располажу имовином. Гласало се по класном кључу, тако што су бирачи били сврстани у три „курије“: у прву су спадали муслимански и други земљопоседници, високообразовани људи, свештенство, чиновништво и учитељи, а бирала је 18 посланика. Другу курију попуњавали су бирачи градова: средње грађанство и занатлије, а имала је 20 мандата. Трећу курију чинили су сељаци, који су имали

34 посланика. Тако је изборни глас једног аге или професора вредео исто колико и 150 сељачких гласова. Католици су добили 16, муслимани 24, православни 31 и Јевреји један мандат. Дакле, изборни систем био је сачињен по социјалним и верским кључевима, па сељаци и просрпски опредељени политичари нису никад могли да победе на изборима. Постигнут је циљ да целокупно устројство почива на муслиманском племству, од којег се очекивало да ће се, испуњењем „њихових жеља да обезбеде свој традиционални повлашћени положај, развити у конзервативан и држави веран елемент“. Пазило се да биралишта у време избора не буду масовно посећена и да се распореде тако да не окупљају више од 1.000 бирача. Босански сабор био је углавном тело без

ОРГАНИЗОВАЊЕ ОМЛАДИНЕ

Од јесени 1912. године почиње још интензивније организовање омладине. Њени чланови организују се у клубове *Народног уједињења*, којима је „темељни задатак изучавање и проповедање у народу филозофије национализма уопште, уз интензивно представљање радикално-демократских доктрина”.

Народно уједињење записало је у својим статутима „да је уједињење српско-хрватског народа, заједно с народом словеначким, изнад свих диспозиција интернационалних и историјских, условљено нарочито диспозицијама само националне идеје, вером народа у своју снагу, пре свега схватањем њене одговорности према националном задатку.

Врло жива организација била је и у Босни и Херцеговини. Сва значајнија места, у којима су се налазиле средње школе, Сарајево, Мостар, Тузла, Бањалука, Требиње, имала су своје ђачке организације према програму Народног уједињења. После Мостара и Сарајева, врло важно средиште представљао је Праг. Тамо су се почетком 1914. године сва омладинска удружења Срба, Хрвата и Словенаца ујединила у националистичко друштво Југославија, које покреће и свој орган истог имена. У Загребу од марта 1914. почињу да излазе борбени Вихор, књижевни лист омладине, и политички лист Народно јединство, под уредништвом Милана Марјановића. Њима се, у исто време, придружује у Љубљани месечни Глас југа, који тражи стварање слободне и потпуно независне и уједињене југословенске нације”.

утицаја на државну политику и потпуно одвојен од извршне власти и државе, сем што је једна група у Земаљском савету од девет чланова добила право да подноси и мишљења која по Уставу нису спадала у делокруг Сабора.

Мада крајње недемократски, и донесен у време кад је цела Европа прелазила на опште и једнако право гласа, Устав из 1910. ипак је унео елементе демократизма и законитости у односу на оно што је у покрајинама постојало раније, или барем неке његове формалне видове. Тако су га и српски политичари прихватили као нови оквир делатности. Једини прави протест изражавала је српска омладина, једино она на црквеним благодарењима цару поводом анексије није хтела да клекне.

Поједини омладинци изван Босне и Херцеговине замерали су младобосанцима да се превише просрпски истичу, а најугицајнији младобосанци одговарали су им на то: „Не треба мешати југословенску воду у српско вино.” Почетком јануара 1914. године тражено је од Земаљске владе да одобри делатност културног Клуба српско-хрватске националистичке омладине Босне и Херцеговине, који је тежио културно уједињењу Срба и Хрвата. Одо-

брење је добијено. Оно што је овај покрет разликовало од свих других била је мрежа тајних ђачких удружења која су ницала свугде где су постојала већа упоришта школске омладине. У почетку су се служили разним видовима протеста, којима су ђаци исказивали незадовољство поретком. Нису скидали капе пред државним великодостојницима, на шта су по прописима били обавезни, премазивали су немачке натписе на трговачким радњама, дизали штрајкове у школи и протестовали.

Из Митриновићеве Матице у Мостару од 1905. изишао је знатан број писаца (Слијепчевић, Жерајић, Гафиновић). Поред ње, као литерарног удружења, постојала је и политичка дружина Слобода. У Бањалуци је основано друштво Југославија, а у Сарајеву је полиција 1912. године открила програм Омладинског клуба Народно уједињење, у којем је била одлука да се створи југословенска држава. Пронађено је више таквих програма и откривено више друштава, а сва су се ослањала на београдско Народно уједињење. Најугицајнија личност у овим дружинама био је Милош Пјанић. Поред таквих друштава, постојале су и скаутске чете и

тајни кружоци у којима је било до пет особа.

После 1911. створена је тајна официрска организација Уједињење или смрт, извесно време постојала је и Културна лига, коју су основали људи с Београдског универзитета, с истом намером. Народна одбрана је после 1909. године усмеравала делатност већине националних културних, спортских и других удружења.

Готово сви српски листови и публикације јавно су деловали у оквиру Народне одбране. Под тим насловом редовно су објављивани чланци с њеним програмима и циљевима. Организација Уједињење или смрт имала је везе с босанскохерцеговачком омладином, али је „ипак нетачно да рад Младе Босне није поникао сам од себе”. Већ 1908. године успостављен је систем тајних тројки, а неки босанскохерцеговачки добровољци одлазили су у Срби-

БУДНИ СУ ПИСЦИ И РЕВОЛУЦИОНАРИ

Од првог дана нелегитимне и сурове окупације Босне и Херцеговине, тамошњи народ све три вере и нације сматрао је да има многоструко право да уклони Франца Фердинанда као тиранина окупатора и тиранина који је противзаконито и против воље грађана извршио анексију. Прилике у којима су се Јужни Словени нашли у годинама непосредно пре 1914. биле су веома сложене. Већина је тежила да изрази свој бунт не само против националног угњетавања него и против окова који су гушили живот у свим областима. Анализирајући тадашњу ситуацију, прослављени писац и добитник Нобелове награде Иво Андрић записао је: „Читаво наше друштво хрче недостојно, само су писци и револуционари будни.”

Оцењујући сада, на почетку XXI века, догађаје с почетка прошлог века, треба имати у виду основно историографско правило да се догађаји тумаче и оцењују у с кладу с временом и околностима самих дешавања, која се, касније, анализирају, али уз неизоставно уважавање мишљења људи из тог времена.

Владимир Гашиновић

ју и завршавали војну обуку. Владимир Гашиновић био је повереник организације Уједињење или смрт за Босну и Херцеговину. Његов задатак састојао се у окупљању омладине по европским универзитетима и стварању упоришта у покрајинама (Мостар, Чапљина, Габела, Требиње, Билећа, и на железници), а деловало се преко „канала“ и заклинањем људи.

Повереници и упоришта удружења Уједињење или смрт нагло су се проширили по целој Босни и Херцеговини. Чланови, у већини случајева, нису ни били свесни тог имена, него су веровали да је право име организације Народна одбрана. Најјаче упориште било је у Босанској крајини, с Бањалуком као средиштем, затим у Херцеговини и Подрињу. Упоришта су била везана за поједине личности. То су били Перо Слијепчевић у Херцеговини, Војо Кеџмановић и Димитрије Зекић у Босанској крајини, Михајло Благојевић и Ацо Богдановић у северном Подрињу, Васиљ Грђић у Сарајеву. У току 1913. и 1914. Гашиновић се налазио у групи с Данилом Илићем и Мухамедом Мехмедбашићем, који су намеравали да изврше атентат на Поћорек или неку још значајнију личност. Српским победама у балканским ратовима омладинско и национално расположење у Босни и Херцеговини прешло је у занос и опијеност. Улазак српске војске у Скопље слављен у Сарајеву целу ноћ.

Омладински ослободилачки покрет

Почетком XX века основано је добротворно просветно друштво *Просвјета*, које почиње да стипендира сиромашне а одличне ђаке. Та нова интелигенција имала је много другачије политичке мотиве од претходних генерација. Учећи на познатим светским универзитетима и сарађујући с водећим теоретичарима тадашњих научних институција и универзитета у свету, стицала је додатне мотиве за борбу до коначног ослобођења нападених народа своје отаџбине.

Већина њих никада није прекинула везе са селом одакле су поникли. И тада су потврдили значај руралне средине, јер су све идеје и припреме за велике догађаје настајале управо у селу, далеко од власти које би их ометале у њиховим идејама и намерама.

Хабзбуршке власти укинуле су све политичке слободе босанским кметовима. Догађаји који су уследили после руске револуције 1905. године подстакли су међу младобосанцима интересовање не само за решење аграрног питања него и за руску литературу и историју. Читаве странице књиге Чернишевског *Шта да се ради?* преписиване су и затим ишле од руке до руке. Сем Чернишевског, много су читали и Бакуњина, Херцена, Достојевског, нарочито његов роман *Злочин и казна*, и Максима Горког. Велику пажњу посвећивали су и италијанском и немачком покрету за национално ослобођење. За младобосанце Ђузепе Мацини био је „прави и велики човек“. Још као петнаестогодишњи младић, Владимир Гашиновић називао је себе „гарибалдинцем“, проучавајући литературу из доба националног уједињења Италије. Чак је и назив Млада Босна настао по угледу на Мациније-

ИНСПИРИСАНИ ЕПСКИМ ПЕСМАМА

Младобосанци су били посебно инспирисани јунаштвом Милоша Обилића, његовим саможртвовањем у борби против тиранина и тираније. Обилић је био и остао симбол српског јунаштва и на његовом примеру рађали су се слободарски идеали и одлучност да се никада и ни по коју цену не призна ропство. Јуначке народне песме одсликавале су целу косовску легенду на којој се вековима градила мотивација и неустрашивост српског народа. Косовски мит развио је и култ освете. Српским епским песмама дивили су се и преводили их на своје језике најпознатији светски писци и песници, међу осталима Јохан Волфганг Гете, сер Валтер Скот, Александар Сергејевич Пушкин... Познати амерички новинар Џон Рид написао је: „Код Срба сваки обични војник зна зашто се бори. Кад је био дете, мајка га је поздрављала речима – Здраво, осветниче Косова!“ Велики српски песник, државник и владика Петар Петровић Његош тврдио је да свако ко збаца тиранина испуњава божију мисију.

ву Младу Италију. Нема сумње да су Мацинијеве идеје – да омладина мора бити основна снага у ослобађању своје груди, да мора створити људе новог кова, спремне на највеће жртве – утицале много на младобосанце у првим годинама њиховог рада и стварања програма. За време суђења у октобру 1914, Гаврило Принцип и Недељко Чабриновић позивали су се у неколико махова на Мацинија као на пример како се треба борити за ослобођење и уједињење.

Одлукама Берлинског конгреса Аустроугарска је добила право да окупира Босну и Херцеговину на одређено време, али не и право да је припоји себи, јер је суверенитет Босне и Херцеговине остао под ингеренцијом султана, носиоца државне власти у Турској. О злоупотреби и кршењу одлука Берлинског конгреса на суђењу припадницима *Младе Босне* говорио је адвокат др Ру-

Име Млада Босна први је употребио Петар Кочић у листу Отаџбина 1907. године, а затим и Владимир Гаџиновић у Алманаху Просвјете 1910. године, у чланку Млада Босна. Као оснивач именоване омладинске ослободилачке организације Гаџиновић постаје њен идејни вођа и најзаслужнији за масовни прилив припадника свих народа Босне и Херцеговине. Циљ Младе Босне био је ослобођење Босне и Херцеговине и уједињење свих словенских народа. Та организација борила се против Аустроугарске као окупатора, чија власт ни у ком случају није била ни легална ни легитимна. Била је силом наметнута, нису је бирали народи Босне и Херцеговине. Гаврило Принцип, Владимир Гаџиновић и њихови другови радили су у илегалним револуционарним удружењима омладинаца, која су оснивана у Босни и Херцеговини, Хрватској, Словенији, Далмацији и међу исељеницима у САД.

Без страха од смрти

Поносни младобосанци били су свесни да су њихови народи поробљени, али су одбили да пристану да буду покорени, ма колико Аустроугарска била јака, јер и међународно право одобрава борбу против окупатора

Убиство аустроугарског престолонаследника Франца Фердинанда, на Видовдан 1914. године у Сарајеву, третирано се у то време као убиство представника окупаторске војске и насилне власти. Треба истаћи да анексију Босне и Херцеговине није признала већина држава, јер је спроведена против воље њених грађана и одлука Берлинског конгреса. Након окупације и анексије Босне и Херцеговине, Аустроугарска се према њој понашала као према свом етничком простору, а према грађанима Босне и Херцеговине као према поданицима. Многи су тад у свету сматрали да је Сарајевски атентат био акт револуционарног отпора према окупатору, присећајући се Аода и Јаиља из Старог завета и европске традиције тираноу-

биства која се заснива на теоријама класичног републиканства старе Грчке и Рима. Младобосанци су, уважавајући наведене теорије о тираноубиству, сматрали да је Франц Фердинанд био највећи тиранин – тиранин окупатор. Он је за њих и за народе Босне и Херцеговине по злу далеко превазилазио све тиране које је народ бирао и зато су били уверени да имају право да га уклоне. Народ је, дакле, сматрао да има мноштво право да уклони Франца Фердинанда као тиранина окупатора и тиранина који је противзаконито и против воље грађана извршио анексију Босне и Херцеговине. Оцењујући сада, на почетку XXI века, догађаје с почетка прошлог века, треба имати у виду основно историографско правило да се догађаји тумаче и оцењују у с кладу с временом и околностима самих дешавања, која се, касније, анализирају, али уз неизоставно уважавање мишљења људи из тог времена.

Прилике у којима су се Јужни Словени нашли у годинама непосредно пре 1914. биле су веома сложене. Већина је тежила да изрази свој бунт не само против националног угњетавања него и против окова који су гушили живот у свим областима. Анализирајући тадашњу ситуацију, прослављени писац и добитник Нобелове награде Иво Андрић записао је: „Читаво наше друштво хрче недостојно, само су писци и револуционари будни.”

Припадници Младе Босне били су велики родољуби. Њихова жудња за слободом мора се посматрати интердисциплинарно, са психолошко-социолошког и филозофског аспекта. Поред револуционарног карактера, Млада Босна била је

и прави расадник књижевних талената. Литература Младе Босне великим делом усаглашена је с идејама програма клуба Народно уједињење, нарочито у програмским и критичким текстовима: пропагирање филозофије национализма и демократских политичких доктрина, изграђивање националне свести, стварање култа српске националне енергије, рад на стварању модерне националне југословенске културе на основу уверења да је национална култура немогућа без националног друштва, а национално друштво без националне државе. Јачање националне свести, сузбијање туђих утицаја, неговање култа жртве и витешког духа, борбеног оптимизма, ширење култа слободе и јединства народа, били су видови доследно примењиване идеолошке оријентације, која је Младу Босну, и на интелектуалном и на политичком плану, учинила најактивнијим и најборбенијим делом напредне југословенске омладине пре Првог светског рата. Књижевна елита Младе Босне представљала је нови талас младих талената који су стасали као дивови да би у најлепшим данима свог постојања већина трагично окончала живот. Своје идеје младобосанци преносили су у масе посредством тајних дружења и листова: *Народ, Про-*

Место на коме је Гаврило Принцип извршио атентат на аустроугарског престолонаследника Франца Фердинанда

Oj draga mati
Ja sam dobro a zdravo. Kako se
as zalostiti jer se nadam da ci
svan dobro svega i ho
libije pismo dresi mi
amcelariju izdeset
preba.

Carte postale
BOSNIEN
Mellere Pala
Rue Eming 4
Lans anne

Postkarte
Katholische Postanstalt
Bosna
Mellere Pala
Rue Eming 4
Lans anne

svjēta, Narodno ujediņeņe, Vihor,
Glas slobode, Plamen, Novi Srbo-
bran...

Познато гесло омладинског ослободилачког покрета Млада Босна било је: „Хоћемо ли да умremo у животу или да живимо у смрти?“ Из тог сугестивног питања очигледно је да страха од смрти код њих није било, а да је филозофија неопходности умирања за будућност и слободу била интризично уткана у свест тих храбрих и поносних младића. Владимир Гађиновић се у Сарајеву први пут сусрео с Гаврилом Принципом у стану Боривоја Јевтића, где је иначе одседао. На све младобосанце, посебно на Мехмедбашића и Принципа, он је оставио снажан утисак. Историчари сматрају да је на младобосанце извршио пресудан утицај и Принципа и другове директно припремио за акцију. Тако Боривоје Јевтић 1920. године пише: „На Принципа, који је иначе подсмешљиво гледао на људе, Владимир Гађиновић је учинио необичан утисак... Први тренуци с Гађиновићем претворили су се за Принципа у трајне. Он је био с Гађиновићем и онда када није боравио уз њега. Импоновала му је његова морална снага као и његово апостолство, које је у име циља коме је служило прелазило мирно преко свих патњи, не сустајало пред препрекама, не јењавало пред прогонима.“

На основу историјских чињеница, те права народа у Босни и Херцеговини да се боре за национално постојање и опстанак у сопственој држави, Мла-

Принципа, Чабриновића, Грабежа
и Илића воде на расјраву

да Босна основана је као ослободилачка организација да би касније прерасла у ослободилачки покрет. Политичко, културно и свако друго насиље над народима Босне и Херцеговине достигло је врхунац управо у годинама непосредно после анексије. Суров однос Аустроугарске монархије према грађанима Босне и Херцеговине додатно је мотивисао младе босанскохерцеговачке револуционаре да се боре за право на постојање и опстанак, али и за право на образовање и културно усавршавање младих, јер је почетком XX века само 30 Босанаца и Херцеговаца имало академ-

ско образовање, а после тридесет година аустроугарске управе, године 1910, у Босни и Херцеговини било је 87 одсто неписменог становништва и само пет гимназија, за нешто мање од два милиона становника. Чланови Младе Босне били су припадници Срба, Хрвата и муслимана. Зато је тада већина модерног света сматрала да је Сарајевски атентат чин одбрамбеног ослободилачког карактера.

Младобосанци су најсветлији пример јунаштва и одлучности за борбу народа против силе и неправде. Управо примери њихове борбе говоре да није мали нико ко је одлучан да се бори за постојање и опстанак и да нико није толико велики да може све. Младобосанци су најсветлији пример борбе за слободу потлачених народа и у пракси су потврдили стару пословицу: „Можеш како хоћеш, али не можеш докле хоћеш.“

АТЕНТАТ – ОДГОВОР НА НЕПОДНОШЉИВО НАСИЉЕ

Најкомпетентнији историчари XX века тврде да Сарајевски атентат представља чин одбрамбеног ослободилачког карактера, чије су се идеје ткале на револуционарној политици младих, рекло би се и најнапреднијих босанскохерцеговачких омладинаца тога времена

Патриотска свест, као основа, и филозофска мисао, као политичка наградња, уз револуционарни дух и понос сваког од њих, знатно су допринели формирању њихових ставова и одређења за борбу. Неки аутори тврде да је организација Уједињење или смрт политички индоктринисала Младу Босну, што се на основу историјских чињеница лако демантује. Богдан Жерајић, један од чланова Младе Босне, покушао је атентат на генерала Маријана Варшанина 2. јуна 1910, када организација Уједињење или смрт није ни постојала. Може се тврдити да је идеја о атентату ника исључиво у напаћеним грудима поносних младића из Босне и Херцегови-

ПОКРЕТ ИЗА АТЕНТАТА

Сви судски процеси босанско-херцеговачкој омладини, одржани између 1914. и 1917. године, открили су не једну организацију, него моћан покрет који стоји иза атентата. Иако се не сме игнорисати чињеница да су атентатори од српских официра добили помоћ у оружју, то, ипак, значи да су младобосанци оружје и муницију сигурно могли набавити и на другом месту.

Поред главног процеса атентаторима у Сарајеву 1914. године, било је још шест других ђачких процеса. На њима је изведено 180 окривљених омладинаца, неким је суђено и по два пута, а било је неколико пута више сведока и осумњичених који су пуштени пре коначне пресуде. Цела Босна и Херцеговина била је испреплетена мрежом конспирација и ђачких завера. Најбољу оцену политичке позадине Сарајевског атентата 1914. дао је један од учесника у њему: „То је било без икаква размишљања, као кад вода налети, без икакве сузавности.“

не, који више нису могли да подносе насиље моћне Аустроугарске монархије.

Декларација српске владе од марта 1909. године, којом је прихваћен чин анексије, и пасивност Срба из Босне и Херцеговине, за Богдана Жерајића били су сурови ударци. На војним припремама у Србији рекао је једном официру да је „неопходно ослободити се или умрети“. После хапшења, Гаврило Принцип у свом исказу наводи да се још 1912. године на Жерајићевом гробу заклео да ће га осветити. Кад је Принцип први пут посетио Србију, понео је у Босну прегршт „слободне српске земље“ и положио је на његов гроб, а уочи 28. јуна Принцип је с Данилом Илићем и Неђом Чабриновићем последњи пут посетио гроб Богдана Жерајића. Током процеса Гаврилу Принципу, 19. октобра 1914, прочитана је брошура Владимира Гађиновића о Жерајићу „Смрт једног хероја“, као литература која је, према оптужби, утицала на дело оптуженог.

Владимир Гађиновић је темељно радио на припреми и организовању масовног устанка против Аустроугарске. По његовом мишљењу, предуслов за извођење масовног устанка у Босни и Херцеговини била је јака и моћна Србија у војном и економском смислу, јер је на време схватио да се индивидуалним акцијама не може поразити хабзбуршки окупатор. Хипотезе према којима су Сарајевски атентат, директно или индиректно, инспирисале тајне службе Русије, Француске и Британије, или сличне организације у Немачкој, Мађарској и Аустрији, нису потврђене историјским истраживањима и њихово пласирање замагљује значајне историјске чињенице на просторима Босне и Херцеговине у време аустроугарског терора на почетку XX века.

Младобосанци нису хтели другу државу осим своје и у њој слободу, зато се то легитимно право увек мора уважавати и поштовати. Наука не трпи импровизације попут злонамерних теза о карактеру Младе Босне и осуђује сваки покушај доминације политике над науком. Такве тезе нису безазлене, већ злонамерне и штетне, јер искривљују

улогу српског народа у историји и доводе јавно мњење у заблуду.

Историчар Алан Ц. П. Тејлор сматра да је главни разлог за атентат одлука престолонаследника да свечано парадире сарајевским улицама баш на дан кад Срби у црквама обележавају годишњицу Косовског боја 1389, јер би то било исто као да је енглески краљ шетао улицама Даблина на Дан Светог Патрика.

Пре атентата на Франца Фердинанда, на просторима Монархије било је више таквих покушаја: 15. јуна 1910. Богдан Жерајић пуцао је на поглавара земље генерала Варешанина; 8. априла 1912. омладинац Лука Јукић покушао је да убије комесара Славка Цуваја у Загребу; 3. октобра исте године и Иван Планиншћак покушао је атентат на Цуваја; 5. јуна 1913. Стјепан Дојчић покушао је атентат на комесара Скерлеца у Загребу, а у Скерлеца је, 25. маја 1914, намеравао да пуца и Владимир Сефер.

Низ атентата пре акције Младе Босне на просторима Аустроугарске представља доказ о неподношљивом животу под хабзбуршком влашћу. Одлуку о атентату донео је лично Гаврило Принцип када је сазнао да Франц Фердинанд долази у Босну и Херцеговину. У парку испред данашње кафане Прелеће у Београду састао се с Недељком Чабриновићем и Трифком Грабежом, изложио им свој план за атентат, а они су га са великим одушевљењем прихватили. Иако је договор био чврст као стена, проблеми су остали. Како наба-

вити новац и купити оружје? Све је морало да се уради у највећој тајности, јер је Принцип био уверен да ће, ако Народна одбрана сазна за акцију, бити ухапшени и да ће акција пропасти. Принцип је преко Ђулаге Буковца дошао у везу са бившим комитом Миланом Цигановићем, добрим пријатељем Воја Танкосића, и замолио га за помоћ. Цигановић је са одушевљењем саслушао идеју Гаврила Принципа и одмах пристао да им помогне. Тада је почела конспиративна акција припреме и кратка обука у гађању. Милан Цигановић је, 27. маја увече, дан пре одласка омладинаца у Босну и Херцеговину, у кафани Златна моруна на Зеленом венцу атентаторима предао четири пиштоља са четири резервна оквира напуњена муницијом, шест ручних бомби и извесну суму новца. Том приликом предао им је и бочице са цијанкалијумом, што значи да су младобосанци одлучили да задатак морају обавити по цену живота. Међутим, мало је ко веровао да ће ти дечаци извести атентат на аустроугарског престолонаследника.

Атентат је могуће замислити и без Цигановића, и без Танкосића, и без свих осталих из круга Народне одбране или организације Уједињење или смрт, али га није могуће замислити без Гаврила Принципа, Недељка Чабриновића, Данила Илића, Ђулаге Буковца, Трифка Грабежа и Владимира Гађиновића. Није га могуће замислити ни без оних безимених сељака у Босни и Херцеговини, спремних да ставе главу у торбу увек

Телија у Терезину у којој је до смрти био затворен Гаврило Принцип

Тамница у Терезину (Theresienstadt), у Чешкој

кад је требало доказати се у борби против Аустроугарске монархије. Дефинитивно, атентата не би било и не би га могло бити без подршке и помоћи великог броја грађана Босне и Херцеговине који су пружили логистику подршку атентаторима, скривали их, помогли им да пренесу и сачувају оружје и да сами непримећено дођу на место атентата. Идеја за атентат никла је у тешким условима, у турбуленијама које су потресале ионако разграђену животну перспективу народа Босне и Херцеговине, у одлучном опредељењу за борбу најнапреднијих босанскохерцеговачких омладинаца тога доба. Сматрали су да не припадају себи, него народу и историји. И учинили су све што су могли, гордо усамљени, дали су од себе све што људи могу да дају. Били су храбри, били су весници нових борби и покретачи нових ослободилачких активности. Пуцајући на наследника аустроугарског престола, пуцали су у зло чији је носилац и представник био управо он. И у томе је смисао њиховог дела.

Немилосрдне пресуде

Гаврило Принцип је ухапшен, као и остали атентатори. Суђено им је од 12. до 23. октобра 1914, а пресуде су донесене 28. октобра

шесторици завереника: Данилу Илићу, Вељку Чубриловићу, Митру Керовићу, Неђу Керовићу, Мишку Јовановићу и Јакову Миловићу.

Смртна казна вешањем извршена је над Данилом Илићем, Вељком Чубриловићем и Мишком Јовановићем. Касније су, царском интервенцијом, Митар Керовић и Јаков Миловић помиловани на доживотну робију, а Неђо Керовић на казну строгог затвора у трајању од 20 година. Гаврилу Принципу и Недељку Чабриновићу, с обзиром на то да су по аустроугарском закону били малолетни, изречена је максимална казна од 20 година затвора.

На Видовдан, 28. јуна 1914, на вест о Сарајевском атентату и погибији надвојводе Франца Фердинанда, велики српски и светски писац нобеловац Иво Андрић пакује своје оскудне студентске кофере и напушта Краков. Отаџбински родољубиви набој враћа бившег револуционара у земљу, на поприште историје. Одмах по доласку у Сплит, средином јула, аустроугарска полиција хапси Ива Андрића и одводи га прво у Шибеник, потом у тамницу у Марибор, у којој ће, као политички затвореник, остати до марта 1915. године. Међу зидовима мариборске тамнице, понижен до највеће мере, Андрић интензивно

пише, и из те злогласне тамнице васкрсавају његова дела *Ex Ponto* и *Немири*.

Најбољу оцену политичке позадине Сарајевског атентата 1914. дао је један од учесника у њему: „То је било без икакве размишљања, као кад вода налети, без икакве суставности.“ Иако се чињеница да су од српских официра добили помоћ у оружју не сме игнорисати, без обзира на то што би младобосанци оружје и муницију сигурно набавили на другом месту, сви судски процеси омладини између 1914. и 1917. открили су не једну организацију, него моћан покрет који стоји иза атентата. Поред главног процеса атентаторима у Сарајеву 1914. године, било је још шест других ђачких процеса. На њима је изведено 180 окривљених омладинаца, неким је суђено и по два пута, а било је неколико пута више сведока и осумњичених који су пуштени пре коначне пресуде. Цела Босна и Херцеговина била је испреплетена мрежом конспирација и ђачких завера.

У тај осинак дошао је, као поручен, један монарх, самоуверен, на све начине настојећи да иритира народе Босне и Херцеговине. Приликом доласка на Илићу наредио је да се у Сарајеву уклоне све заставе осим аустријских, посебно истакавши да он у Аустрији не зна ни за какву другу народност осим за аустријску.

Видовдански атентатори променили су ток историје и задивили свет. Било је логично и историјски оправдано да се на обалама Миљацке сачувају историјска знамења, али научна кратковидост политичара из Босне и Херцеговине у последњој деценији XX века замрачила је светле тренутке историје словенских народа с почетка XX века. Наиме, с почетком грађанског рата у Босни и Херцеговини уклоњене су Принципове стопе испред Музеја Младе Босне, који се тада налазио на обали Миљацке. На почетку XXI века та историјска обала зове се Обала Кулина бана, а на углу те улице и Улице Зелених беретки некада су стајале у бетону уливане стопе легендарног словенског хероја Гаврила Принципа. Данас више нема Принципових стопа, нема ни Музеја Младе Босне. Уништиле су га исла-

мистичке терористичке групе током грађанског рата у Босни и Херцеговини у последњој деценији XX века. Са места атентата уклоњена је и плоча с натписом: „Са овог мјеста је 28. јуна 1914. године Принцип својим пуцњем изразио народни протест против тираније и вјеровну тежњу наших народа за слободом.“ Пројекат изградње Музеја Млаге Босне заједно су реализовали познати архитекта Јуриј Најдхарт и академски сликар из Београда Раденко Мишевић.

Принципови пуцњи нису објавили само надвојводину смрт, већ, четири године касније, и уништење Хабзбуршке монархије, укључујући и средњовековни кметски систем у Босни и Херцеговини.

Доктор Рудолф Цистлер био је један од бранилаца сарајевских атентатора по службеној дужности. За разлику од осталих, он је заиста заступао право атентатора и у правном смислу оборио оптужницу, због чега је био суочен са линчом. Његова одбрана била је веома професионална, а он као човек изузетно храбар. Интерпретацијом правних чињеница ударио је у срж оптужнице и доказао да оптужба за велеиздају не стоји зато што је анексија Босне и Херцеговине била нелегална, јер није озакоњена у аустријском и угарском парламенту. Доказао је да се оптуженима не може судити за убиство „престолонаследника“, већ само за „убиство“, јер по тадашњем аустроугарском закону повреда престолонаследника не познаје посебну заштиту. Цистлер је у својој одбрани обесмислио и другу тврдњу оптужнице, пози-

вајући се на Санстефански мир, по коме је Турска 1878. године пристала на окупацију Босне и Херцеговине, али је њен суверенитет остао у рукама султана. Другим речима, ако Босна и Херцеговина није била у територијалном савезу са Монархијом, није се ни могла од ње отргнути, па „чин који је на то смјерао није могао бити чин велеиздаје, нити кажњиво дјело“, говорио је др Рудолф Цистлер пред запрепашћеним аудиторијумом. За припаднике Млаге Босне 1937. године изјавио је: „... идеалисти у најбољем смислу речи. Људи од значаја попут кристала, светлост попут сунца. Из најчистије побуде. У најплеменитијој намери... национални хероји“.

Србија није ОДГОВОРНА ЗА АТЕНТАТ

У научној литератури Сарајевски атентат сматра се делом националног покрета народа Босне и Херцеговине. За припрему атентата на Франца Фердинанда званична Србија није знала. Знали су само Милан Цигановић, Војо Танкосић, Драгутин Димитријевић Апис и капетан Раде Поповић, шеф војне обавештајне службе на граници Босне и Херцеговине

Историјске чињенице необориво потврђују да је лично Никола Пашић, када је сазнао да се припрема атентат на Франца Фердинанда, наредио по-

сланику Србије у Бечу Јовану Јовановићу да хитно обавести аустријску владу о томе. Апис се такође предомислио и послао свог обавештајног официра да одврати Принципа од било какве акције против аустроугарског престолонаследника. Принцип је то врло одлучно одбио и тада је посумњао у искреност пријатеља из Србије.

Аустроугарско понижавање Срба, бахатост и цинизам и тада су дошли до изражаја. Сматрали су да Срби измишљају, јер ко је тај ко сме да нападне наследника аустријског престола. Одговорност српске официрске организације за атентат постоји у мери у којој је управо та организација од 1912. године ковала планове за југословенску револуцију у аустријској позадини, у случају да Аустроугарска нападне Србију.

Аустроугарска влада није располагала ниједним материјалним доказом о умешаности Србије у атентат. Чим су стигле вести о смрти надвојводе, одмах је послала вишег чиновника заједничког Министарства финансија у Бечу Фридриха фон Визнера да утврди одговорност Србије за атентат. Као савестан државни службеник, привржен идеји правне државе и истини, Визнер је, након детаљне истраге, 13. јула у Беч послао телеграм следећег садржаја: „Не постоји било шта што би указивало на одговорност српске владе у организовању убиства или припрема или у снабдевању оружјем. Нити има било шта што би човека навело да посумња у тако нешто. Напротив, постоје докази који, изгледа, могу да наведу на закључак да је тако нешто изван сваке сумње.“ Такође, истражни судија Лео Пфефер, у својој књизи „Истрага у Сарајевском атентату“, пише да му је од самог почетка било јасно да неће бити доказана одговорност Србије за атентат у Сарајеву и да су резултати до којих је након темељне истраге дошао, потврдили његово претходно уверење.

Нису то били једини примери који доказују да је, после Сарајевског атентата, чак и у Аустрији и Немачкој, било јасно да убиство надвојводе Фердинанда није довољан разлог за рат. Немачки државни секретар Јагов (Gotlib von

БЕЧ И НЕМАЧКА О СРБИЈИ

Од анексије Босне и Херцеговине, а посебно после српских победа у балканским ратовима и коначног ослобођења Србије од турске власти, у Аустроугарској и Немачкој се о српском народу не бирају речи. Без имало зазора, не само у европејском Бечу, већ и у моћној немачкој царевини, говорило се да Србија, као народу, „недостају способност и смисао за уметност, разумевање за социјалне, економске и цивилизацијске захтеве савременог доба“. Ратнохушкачка расположења подгревана су тврдњама да се у Србији „народ досађује и живи у ишчекивању крвопролића и убиства“. Ни то није било довољно, него су писали да је Београд „легло убица“, а Србија „безначајна и неприпитомљена држава“, која је 1915. године „запалила пожар на целој земаљској кугли“. Све је то рађено смишљено, како би Немачка и будућа аустријска држава одговорност за рат пред европском јавношћу скинуле са себе и пребациле је на Србију.

Jagow) izjavio je, 22. jula, britanskom poslанику da je Austroугарска решена da se обрачуна са Србијом и да јој то не треба онемогућити, иако „он не оптужује српску владу за директно мешање у заверу која је довела до убиства надвојводе, али сматра да је делимично одговорна за стварање ситуације која је омогућила атентат, јер није контролисала разудано писање дела српске штампе”.

Србија 1914. није нападнута само уз аргументацију и оправдање да је она крива за убиство. То показује и подужа предисторија српско-аустроугарских билатералних односа. Од саме анексије Босне и Херцеговине 1908. године Аустроугарска монархија се непрекидно припремала да нападне Србију. Бечки буржоаски државник и дипломата Леополд Берхтолд (Leopold von Berchtold) био је веома агресиван према Србији, а његов први сарадник гроф Форгач (Janós Forgách) према Србији је гајио мржњу и презир. Доказ за то било је и његово инсистирање да се у свим канцеларијама аустријске владе истакне максима: Србију треба уништити (Serbia delenda est).

На бечком двору све више је сазревала идеја, коју су нарочито развијали војни команданти с начелником Генералштаба генералом Конрадом фон Хецендорфом на челу, да Србију, као опасно националистичко револуционарно гнездо, треба уништити. Ту мисао прихватио је и сам Ерентал. У јесен и зиму 1908/1909. постојало је више предлога шта треба учинити са Србијом и како је разделити.

Повод за одавно планирани напад

Од анексије Босне и Херцеговине 1908. године Аустроугарска монархија се у континуитету припремала да нападне Србију.

Аустријски буржоаски државник и дипломата Леополд Берхтолд (Leopold von Berchtold) био је веома агресиван према Србији, а његов први сарадник

гроф Форгач (Janós Forgách) према Србији је гајио мржњу и презир. Доказ за то било је и његово инсистирање да се у свим канцеларијама аустријске владе истакне максима: Србију треба уништити (Serbia delenda est). Принципови пуцњи нису објавили само надвојводину смрт, већ, четири године касније, и уништење Хабзбуршке монархије, укључујући и средњовековни кметски систем у Босни и Херцеговини.

Највећи број светских историчара потврђује давно доказану тезу да је Сарајевски атентат повод, а не узрок напада Аустроугарске на Србију, што данас, сто година после атентата и почетка Првог светског рата, покушавају да оспоре многи, углавном, аустријски и немачки историчари и медијски после-

МУЗЕЈ МЛАДЕ БОСНЕ

Музеј Младе Босне у Сарајеву посетиле су многе угледне делегације из света и са високим поштовањем односили се према лику и делу припадника Младе Босне. Године 1954. Музеј Младе Босне посетила је госпођа Елеонора Рузвелт и по сећању тадашњег кустоса Наде Ђурђевић, у књигу утисака, између осталог, записала: „Ови млади људи својим жртвовањем и храброшћу задужили су читав свет и цео свет требало би да се поклати сенима Гаврила Принципа.”

ници. Да је Сарајевски атентат повод, а не узрок рата доказују многе чињенице. Међу њима је и она да је, чим је изложена, одмах и безусловно прихваћена, идеја грофа Александра фон Хојоса, шефа кабинета министра спољних послова Монархије, да на Сарајевском атентату треба „конструисати рат са Србијом”. То је било јасно и Макс Веберу, кад је рекао да је онај ко аустроугарски „ултиматум Србији из 1914. (а тиме и Сарајевски атентат) жели да представи као разлог за овај рат, једноставно – слабоуман”. Овде је неопходно додати само да је Конрад фон Хецендорф, шеф аустроугарског генералштаба, још 1907. године, у свом писму ис-

такао да југословенски проблем треба решити „једном великом акцијом, чији је крајњи циљ анексија Србије”. То, наравно, није било усамљено мишљење, већ широко прихваћено становиште о „решавању” српског питања, у Немачкој и Аустроугарској пред Први светски рат. Амерички председник Вудро Вилсон био је један од заступника теорије да је главни узрочник Првог светског рата био милитаризам.

За избијање Првог светског рата, као и за сваки други догађај, постоје поводи и узроци, које треба разликовати. Још од Аристотела то су два одвојена појма. Убиство у Сарајеву, дело једног деветнаестогодишњака, само је непосредан повод рату који је узроковао милионске жртве. Узроке том рату сумирао је немачки историчар Фриц Фишер (Fritz Fischer), са целом научном школом иза себе, закључивши да је немачка тежња да постане светска сила била једини, основни и главни узрок рата. „Новом курсу” кајзера Вилхелма Другог, демонстрираном још 1892. године, да се економски контролише Средња Европа, са Србијом и Бугарском, стреми и немачка водећа елита, тежећи да постане „хегемон хегемона” и да преко Средње Европе контролише, не само Европу, него и цео свет.

Ради ефикасније припреме за свеобухватну војну акцију, Аустроугарска и Немачка спроводиле су најбрталнију пропаганду против Србије, њеног народа и руководства. То је, ипак, било само продубљивање и, у времену пред Први светски рат, а и током њега, очигледна јавна демонстрација одавно формираних ставова да је Балкан, а пре свега Србија, „неразрешиво клупко за вера, хајдучије и корупције”. Истовремено, Београд је сматран „мешавином азијатског дивљаштва и нафракане европске мегаломаније”.

Немачка и Аустрија ратних година интензивирају објављивање написа увредљивих за Србе, на пример да су „Срби, такође, народ нижих моралних вредности”. Антисрпски ставови, који су у тим државама формирани знатно раније и који су избијали на светло дана у свим кризним временима, несумњиво су антицивизацијски и дубоко

Унутрашњост некадашњег Музеја Младе Босне

задиру у највеће вредности једног народа, који је својим вековним постојањем доказао највеће културне и цивилизацијске домете. Нецивилизацијско понашање према српском народу илуструје и следећи пример: Фридрих Науман (Friedrich Naumann, 1860–1919), идејни претходник немачких либерала, у својој књизи *Bulgarien und Mitteleuropa* (1916) за Србију директно каже да се она „као сметња испречава на путу стварања Средње Европе, и да се зато, као непријатељско утврђење усред средњоевропског одбрамбеног система, не може трпети“.

Незадовољство Аустроугарске српским победама у српско-турским и балканским ратовима било је очигледно. Најугицајније личности Монархије јавно су тражиле свеопшти напад на Србију и њено потчињавање аустроугарским интересима. Мисао о превентивном рату захватала је и политичке структуре, које су тврдиле да Србија постаје опасна и да је треба сломити пре него што се почне даље развијати, да не би деловала на југословенске поданике њихове државе.

Војна странка у Бечу спремаља је рат против Србије још за март 1909. године, када је мобилисан Сарајевски корпус. Тада је у Босну и Херцеговину стигло 29 војних батаљона и 30.000 ре-

зервиста. До краја марта 1909. године већи део аустроугарске армије био је у ратној припреми за напад на Србију.

Почетком јула 1914. године, кад је постало јасно да је рат између Аустроугарске и Србије неизбежан, било је само питање дана када ће босанскохерцеговачке власти ухапсити све опозиционе Србе као таоце. Иста судбина задесила је и српске посланике у хрватском, угарском и аустријском сабору. У тежњи да искорени особености српске нације и културе, режим је, на дан мобилизације, затворио и све српске школе у Босни и Херцеговини и Хрватској, а још раније забрањена је српска застава. Наредбом од 26. јула 1914. изричито су укинута крсне славе, а 6. августа забрањено је и ношење „србијанске капе“. Актом бр. 25826 од 3. октобра 1914. хрватска влада забранила је ћирилицу у основним школама, а десет дана након анексије и у средњим. У Босни и Херцеговини таква наредба издата је тек 11. новембра 1915. и њоме је ћирилица потпуно искључена из службене употребе. Да је ступила на снагу само коју недељу раније, оптужени у Бањалучком „велеиздајничком“ процесу не би, дакле, добили оптужницу писану ћирилицом.

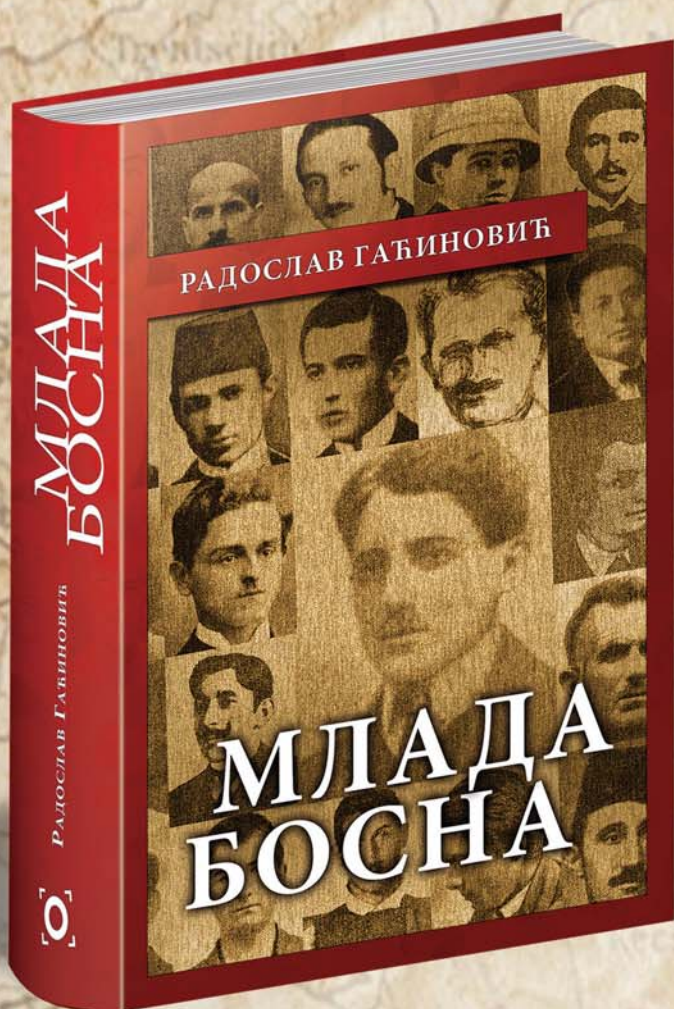
Не кријући жеље и намере немачких капиталиста и њихових политичара, у немачкој јавности годинама је писано о неопходности да се освоји потребан „животни простор“ на Истоку, на извору богатства осталих колонијалних држава. Плодна поља Украјине и богатство Индије – *Drang nach Osten* (продор на Исток), били су јавни сан Немачке. Са тим циљем правило се наоружање, градила се флота, подизале су се фабрике тешког оружја и муниције. Војска је вреднована као главни део немачког народа, много важнији од грађана, јер је она главни ослонац бољег живота.

А њен највећи савезник, могло би се рећи и поданик, Аустроугарска монархија, освајањем простора Балкана требало је да дође до Солуна. Србија је била главна препрека тим освајачким тежњама, и зато је напад на њу био неизбежан. Чекао се само повољан момент за муњевити напад елитних немачких и аустроугарских јединица. Припреме за рат биле су завршене много пре 1914. године. Напад на Србију планиран је 1908, 1910. и 1913. године. Војни историчар Хју Стречен (New Francis Anthony Strachan) 2001. године наводи: „Хецендорф је први пут предложио превентивни рат против Србије 1906. године, затим је то поновио 1908–1909, потом 1912–1913, у октобру 1913, и мају 1914. године“. Између 1. јануара 1913. и 1. јануара 1914. он је двадесет пет пута предлагао рат против Србије. Хецендорф је за те планове имао пуну подршку фелдмаршала грофа Хелмута фон Молткеа, шефа Генералштаба немачке војске, једног од водећих припадника Ратне странке немачког Рајха. Након завршетка Првог светског рата, на Версајској мировној конференцији донесен је мировни уговор, закључен 28. јуна 1919, између земаља победница и Немачке. Немачка је у складу са тим уговором морала признати да је искључиви кривац за Први светски рат. ■

Радослав Гаџиновић

МЛАДА БОСНА

НОВО

Проф. др Радослав Гаџиновић настоји да интердисциплинарно осветли дубинске димензије догађаја с почетка XX века који су, уз велике жртве, променили ток историје. На основу исказаних чињеница, може се јасно утврдити да је организација „Млада Босна“ била омладински ослободилачки покрет који су чинили припадници свих народа у Босни и Херцеговини, те да је тај покрет настао искључиво у Босни и Херцеговини, као одговор на деценијско брутално насиље које је спроводила Аустроугарска монархија.

Монографија даје аргументе за тврдњу да Србија није одговорна за атентат у Сарајеву и чињенично доказује да би Аустроугарска напала Србију и да Сарајевског атентата није било.

Књига је обogaћена бројним фотографијама учесника и места на којима су се одвијали описани догађаји, као и факсимилима значајних докумената.

Тврди повез, 596 стр. / Шифра: 111301 / Цена: 880,00 дин.

Медија центар „ОДБРАНА“, Браће Југовића 19, 11000 Београд
Тел. 011/3201-995, 3241-009, телефакс: 011/3241-363
e-mail: komercijala@odbrana.mod.gov.rs
www.mod.gov.rs

ОДБРАНА

ОДБРАНА

СПЕЦИЈАЛНИ ПРИЛОГ 106

ВОЈСКА СРБИЈЕ

у санацији последица поплава

ЈУНАК

ХУМАНЕ ПРИЧЕ

ЈУНАК ХУМАНЕ ПРИЧЕ

Војска Србије је име и презиме јунака приче о недавним катастрофалним поплавама у Србији, највећим у последњих сто и више година. После обилних киша, вода је на појединим теренима долазила тако брзо да се скоро ништа није могло предузети. Људи су спасавали голе животе, пењући се и на кровове кућа, а стихија је носила све пред собом.

Размере штете биле су још видљивије када се вода повукла. И онда је настављен велики посао асанације терена, где су припадници Војске Србије остали свуда где је то било потребно.

У овом прилогу желимо да још једном истакнемо тај велики колективни подухват који може да

изведе само једна добро организована и опремљена снага, каква је Војска Србије, са хиљадама пожртвованих и изузетно мотивисаних припадника у жељи да помогну свом народу и оправдају углед државне институције од највећег поверења.

Свака прича има своје јунаке, а у овој се намеће један, колективни јунак – Војска Србије, иза које стоје стотине и хиљаде њених припадника. Нечија имена смо од ситуације до ситуације помињали, без намере да допринос других умањимо, али је број оних које би свакако требало поменути тако велики да смо се и овде определили да у првом плану остане Војска Србије, са подацима о њеном укупном учинку током поплава и санације.

Војска Србије је од 14. маја до 19. јуна дневно у просеку ангажовала 858 припадника на пружању помоћи током поплава и асанације. Највеће ангажвање било је 17. маја када је на терен изашло 3.034 њених припадника.

Иако је војска од првих тренутака наилазла на поплавне таласе изашла на терен такорећи широм Србије, јер је толика била размера катастрофе, њено највеће укупно ангажовање било је у Обреновцу. Како се у војсци све прецизно евидентира, тако је у Оперативном центру Здружене оперативне команде Генералштаба забележено да је Војска Србије од 14. маја до 19. јуна дневно у просеку ангажовала 858 припадника на пружању помоћи током поплава и асанације.

О напорима војске и свих који су се ангажовали у одбрани од поплава медији су редовно извештавали. Управа за односе са јавношћу Министарства одбране свакодневно је организовала посете медијских екипа на терену, а посебан допринос у информисању јавности пружио је прес-центар у Обреновцу, прихватајући новинарске екипе и редовно шаљући информације о стању у граду писаним и електронским медијима, агенцијама, на интернету и преко друштвених мрежа. ■

Војска Србије била је ангажована на око 50 локација у 12 округа (Моравички, Колубарски, Град Београд, Подунавски, Мачвански, Расински, Златиборски, Рашки, Браничевски, Поморавски, Топлички и Нишавски). Највеће ангажовање било је у Обреновцу, Шапцу и Костолцу.

НА ПРВОЈ ЛИНИЈИ

Припадници Војске Србије из скоро свих састава били су први на линији одбране још од првих наговештаја опасности од поплава. Жеља свих је да помогну што више могу и тако је било од првог до последњег дана ангажовања.

Зато не треба поредити доприносе које су дали припадници Прве, Друге и Треће бригаде Копнене војске, Специјалне бригаде, Речне флотиле, 204. и 98. ваздухопловне бригаде, 250. ракетне бригаде за ПВД, 126. бригаде ВОЈИН, Бригаде везе, јединица Генералштаба, центара за обуку и команди за развој бригада из састава Команде за обуку, јединица АБХО, инжењеријских батаљона, војне полиције, Војне и Војномедицинске академије, свих који су ангажовани током поплава.

На самом почетку опасности, 14. маја, војска је до поноћи била ангажована у Ваљеву на ојачавању насипа, у Осечини на евакуацији угрожених лица, у Коцељеву на испумпавању воде и евакуацији, у Горњем Милановцу на ојачавању насипа и Шапцу на евакуацији, ојачавању насипа и испумпавању воде.

Током ноћи и у преподневним часовима 15. маја приоритетно је евакуисала угрожене у Чачку, Пожеги, Лазаревцу, Гроцкој, Лозници и Дољевцу. И

тако је наставила, из дана у дан током поплава, а касније и на санирању последица.

За време ванредне ситуације, Војска Србије била је ангажована на око 50 локација у 12 округа (Моравички, Колубарски, Град Београд, Подунавски, Мачвански, Расински, Златиборски, Рашки, Браничевски, Поморавски, Топлички и Нишавски).

Приоритетно ангажовање у Моравичком округу било је у Чачку, Горњем Милановцу и Лучанима, у Мачванском округу у Коцељеви, Лозници, Шапцу и Љубовији, у Колубарском округу у Ваљеву, Лајковцу, Убу и Осечини, а од 18. маја највеће ангажовање било је у Обреновцу, Шапцу и Костолцу.

Влада Србије именовала је министра одбране Братислава Гашића за координатора свих активности на санацији стања у Обреновцу, начелник Генералштаба Војске Србије генерал Љубиша Диковић руководио је Штабом за ванредне ситуације у Шапцу, а командант Копнене војске генерал-потпуковник Александар Живковић командовао је свим снагама за отклањање последица поплава у Обреновцу.

Представници Војске Србије били су укључени у рад штабова на републичком, градском и локалном нивоу. ■

СОЛИДАРНОСТ НА ДЕЛУ

Војска, иако најбројнија, на овом хуманом и тешком задатку није била сама. Велико ангажовање имали су припадници Сектора за ванредне ситуације МУП-а Србије, Црвеног крста, хуманитарних и других организација...

Грађани Србије, посебно млади људи, показали су своје хумано лице јер су у хиљадама дошли на најкритичнија места да помогну.

Прихват, помоћ и пажња указана је евакуисанима у спортским халама, касарнама, студентским домовима, хотелима...

Прва помоћ стигла је из великог броја земаља. Спасилачки тимови, хеликоптери, чамци, пумпе за

испумпавање воде стигли су из Русије, Бугарске, Словеније, Немачке, Азербејџана, Грчке, Аустрије, Мађарске, Чешке, Македоније, Црне Горе, Белорусије, Европске уније... Многе земље уплатиле су новчану помоћ и најавиле донације у најпотребнијој опреми.

Ипак, највећи пријатељ народа била је Војска Србије, која је од 14. маја до 19. јуна просечно дневно ангажовала 858 лица. Највеће ангажовање било је 17. маја са 3.034 лица. ■

Прва помоћ врло брзо је стигла из других земаља, потврђујући да Србија свуда има пријатеље. Спасилачки тимови, хеликоптери, чамци, пумпе за испумпавање воде стигли су из Русије, Бугарске, Словеније, Немачке, Азербејџана, Грчке, Аустрије, Мађарске, Чешке, Македоније, Црне Горе, Белорусије, Европске уније...

Ваздухопловство и противваздухопловна одбрана извело је 553 лета хеликоптера са око 200 часова налета.

Ојачавани су бедеми и насипи у Шапцу, Сремској Митровици, Обреновцу, Костолцу и Београду. Песком је напуњено око 150.000 џакова и израђено више од 15 километара насипа, највише у Шапцу.

КОРИШЋЕЊЕ СРЕДСТАВА И ОПРЕМЕ

Упружању помоћи током поплава Војска Србије користила је сва расположива средства која је могла употребити према потреби на терену. Коришћени су хеликоптери, амфибије, моторне возила, чамци, пумпе, ауто-цистерне за воду...

Евакуисано је угрожено становништво, а хеликоптерима су спасавани они најугроженији...

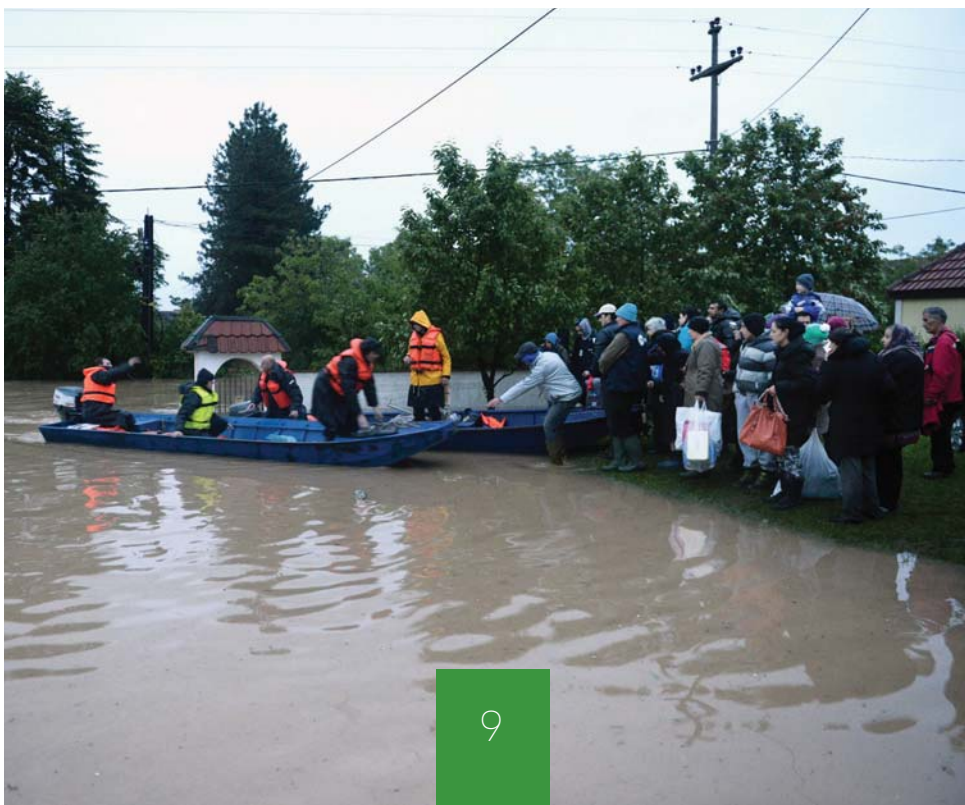
Ваздухопловство и противваздухопловна одбрана извело је 553 лета ваздухоплова са око 200 часова налета.

Уређивани су и ојачавани бедени и насипи у Шапцу, Сремској Митровици, Обреновцу, Костолцу и Београду. Песком је напуњено око 150.000 џакова и израђено више од 15 километара насипа, највише у Шапцу.

Становништво је снабдевано пијаћом водом, организован је прихват и смештај евакуисаних лица, испумпавана вода, дотурана храна и интендантска средства...

У овим активностима коришћено је 11 хеликоптера, 41 чамац, три амфибије, инжињеријске машине, моторна возила, аутобуси, аутоцистерне, пумпе за воду, агрегати...

Током асанације терена, извођења инжињеријских радова и санитетског збрињавања угроженог становништва коришћено је и 30 самоистоваривача, 19 инжињеријских машина, девет понтонских чланака и реморкер. ■

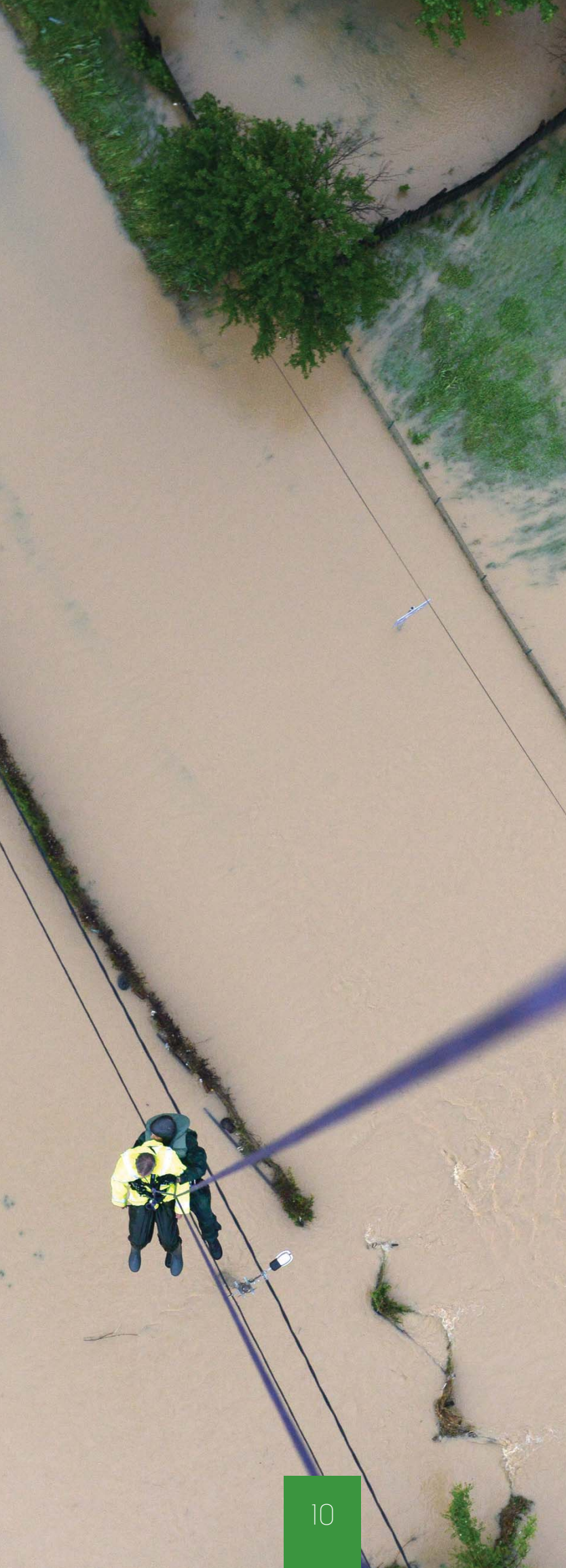
ЕВАКУАЦИЈА УГРОЖЕНИХ

На угроженим подручјима Војска Србије евакуисала је укупно 10.299 лица, од тога 3.442 хеликоптерима. У најкритичнијим данима ангажовано је до 10 хеликоптера, три амфибије, 41 чамац и моторна возила. Највише лица евакуисано је 17. маја – 4.999.

Највећи број лица евакуисан је из Обреновца.

У објектима Војске Србије смештено је око 2.500 лица. Првих дана највише у касарни „Народни херој Милан Тепић“ у Јакову, а касније у прилагођене објекте у касарни „Бора Марковић“ у Обреновцу, где је прихваћено 466 лица која нису могла да се врате у своје куће и станове. За њих, али и на другим местима где је било потребе, Војска Србије уступила је кревете, душеке, ћебад, вреће за спавање и шаторе.

За потребе штабова за ванредне ситуације дотурено је више од 17 тоне хране, 480 тона воде и 20 килограма лекова и санитетског материјала. ■

Евакуисано је укупно 10.299 лица, од тога 3.442 хеликоптерима. У најкритичнијим данима ангажовано је до 10 хеликоптера, три амфибије, 41 чамац и моторна возила. Највише лица евакуисано је 17. маја – 4.999.

РЕКОНСТРУКЦИЈА ПУТЕВА И САНИРАЊЕ КЛИЗИШТА

Поплавама је захваћено око 80.000 хектара пољопривредног земљишта, срушено је или оштећено око 250 мостова, срушено је, поплављено или угрожено више хиљада објеката.

Да би помогла становништву у одсеченим подручјима Војска Србије поставила је осам тешких механизованих мостова, у селу Нови Брачин у општини Ражањ, у селу Кула, општина Мало Црниће, у краљевачким селима Годачица, Раваница и Месној заједници Богutowац, у седлима Сјерач и Рогачица у општини Бајина Башта и Месној заједници Велика река у општини Мали Зворник.

Инжињеријске јединице Војске Србије, осим ангажовања у Обреновцу, изводе радове на реконструкцији путева и санацији клизишта у Малом Зворнику, Косјерићу, Бајиној Башти и Крупњу.

Припадници 310. инжињеријског батаљона из Прокупља, из састава Треће бригаде Копнене војске, настављају са уклањањем одрона и реконструкцијом оштећених путева у општини Косјерић.

У општини Крупань, инжињеријска радна група са четири инжињеријске машине и два самоистоваривача ангажована је на пробијању оштећених деоница пута до градског водовода, који је један од главних извора пијаће воде.

У Малом Зворнику припадници ове јединице, заједно са 210. инжињеријским батаљоном Друге

бригаде из Краљева и 333. инжињеријским батаљоном из Ваздухопловства и ПВО раде на обилазници за теретна возила, јер главној магистрала прети опасност од клизишта.

Припадници 18. инжињеријског батаљона Прве бригаде Копнене војске отпочели су реконструкцију путева у општини Љубовија. ■

У Обреновцу је на уклањању кабастог отпада ангажовано више од 1.000 припадника Војске Србије, 21 самоистоваривач и 12 инжињеријских машина. Укупно је уклоњено 17.185 тона кабастог отпада.

ДЕКОНТАМИНАЦИЈА И ЧИШЋЕЊЕ ТЕРЕНА

На биолошкој деконтаминацији терена ангажована су два вода и осам тимова АБХО, а задаци су извршавани у Лазаревцу, Убу, Обреновцу, Лозници, Смедеревској Паланци, Трстенику, Параћину, Сталаћу и Свилајнцу.

И у овој активности тежиште ангажовања било је у Обреновцу. Очишћене су јавне површине, опране улице, покошена трава...

На чишћењу Обреновца ангажовано је више од 1.000 припадника Војске и 50 камиона на рашчишћавању објеката и јавних површина, а коришћени су и камиони и машине јав-

них комуналних предузећа општине и Града Београда, возила приватних и државних предузећа и цистерне.

Постављено је и више пунктова за поделу помоћи становништву.

Деконтаминирано је 1.092 објекта и више од два милиона квадратних метара земљишта и путева.

У Убу и Обреновцу радило се и на уклањању угинуле стоке и неисправних намирница животињског порекла. ■

САНИТЕТСКО ЗБРИЊАВАЊЕ

Ради санитарског збрињавања и превентивне заштите становништва Војномедицинска академија је у Обреновцу, почетком јуна, формирала две лаке пољске болнице, код Основне школе „Јефимија” и код Спортско-културног центра. Капа-

цитети привремених здравствених установе били су на располагању грађанима подручја угроженог поплавама и припадницима Војске Србије и МУП-а који су радили на санацији штете.

Укупно је прегледано око 1.100 грађана. ■

Донација обреновачком Дому здравља

Војска Србије поклонила је Дому здравља у Обреновцу ултразвучни апарат, мобилни монитор и две стоматолошке столице. Опрема је уручена приликом посете министара одбране и здравља, Братислава Гашића и Златибора Лончара.

– Војска Србије успела је да са пријатељима обезбеди донацију којом су набављени апарати и стоматолошке столице за ефикаснији и квалитетнији рад Дома здравља – рекао је министар Гашић, а министар Лончар је истакао да донирани апарати и два санитарска возила које је обезбедио премијер Вучић представљају значајну помоћ за ефикаснији рад здравственог система у Обреновцу.

На помоћи је захвалио председник Општине Обреновац Мирослав Чучковић. ■

ПРЕС-ЦЕНТАР У ОБРЕНОВЦУ

Важност и корист од тачне и правовремене информације потврђена је током кризе коју су изазвале поплаве, које нису спречиле медијске екипе да свакодневно обилазе угрожена подручја и информишу свет о драми коју доживљава угрожено становништво.

Управа за односе са јавношћу Министарства одбране била је организатор бројних посета домаћих и страних медија угроженим подручјима, омогућавајући им да стигну до последње линије одбране од поплава и забележе даноноћну борбу са воденом стихијом.

Захваљујући редовном информисању и домаћа и страна јавност могла је да се увери у срчаност бранилаца насипа и бедема који су спречавали још теже последице од набујалих река.

Ради што бољег извештавања из града који је натеже погођен поплавама, Управа за односе са јавношћу формирала је у Обреновцу прес-центар који је успешно обавио задатак информисања јавности о напорима пре свега Војске Србије, која је остала у граду и после поплава да помогне у отклањању стравичних последица.

У прес-центру су прихватане медијске екипе и омогућено им је кретање по Обреновцу и бележење свих активности на његовом оживљавању.

Такође, из прес-центра су свакодневно слателе информације, фотографије и телевизијски снимци, писаним и електронским медијима и агенцијама, а информације су редовно ажуриране и преко веб-сајтова Министарства одбране и Војске Србије и друштвених мрежа. ■